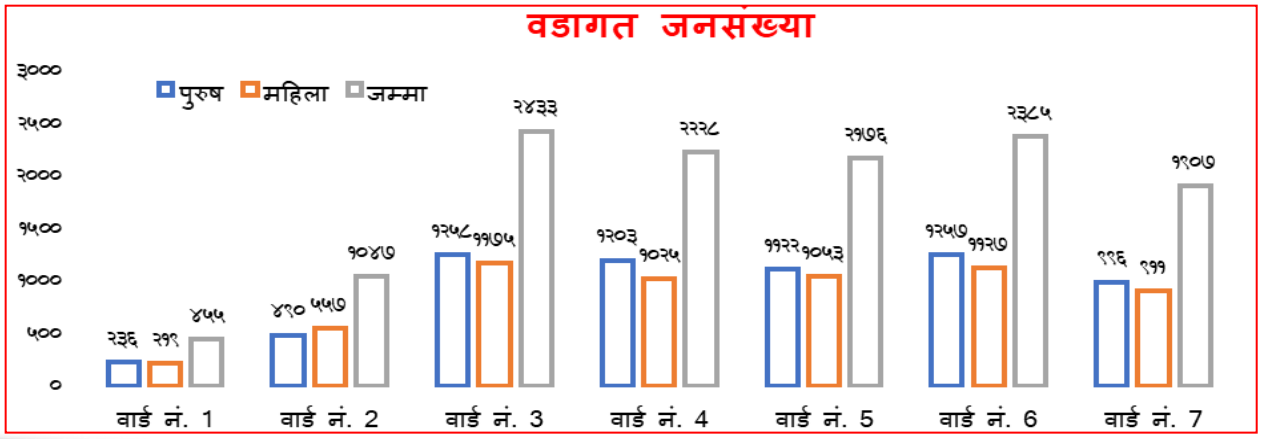
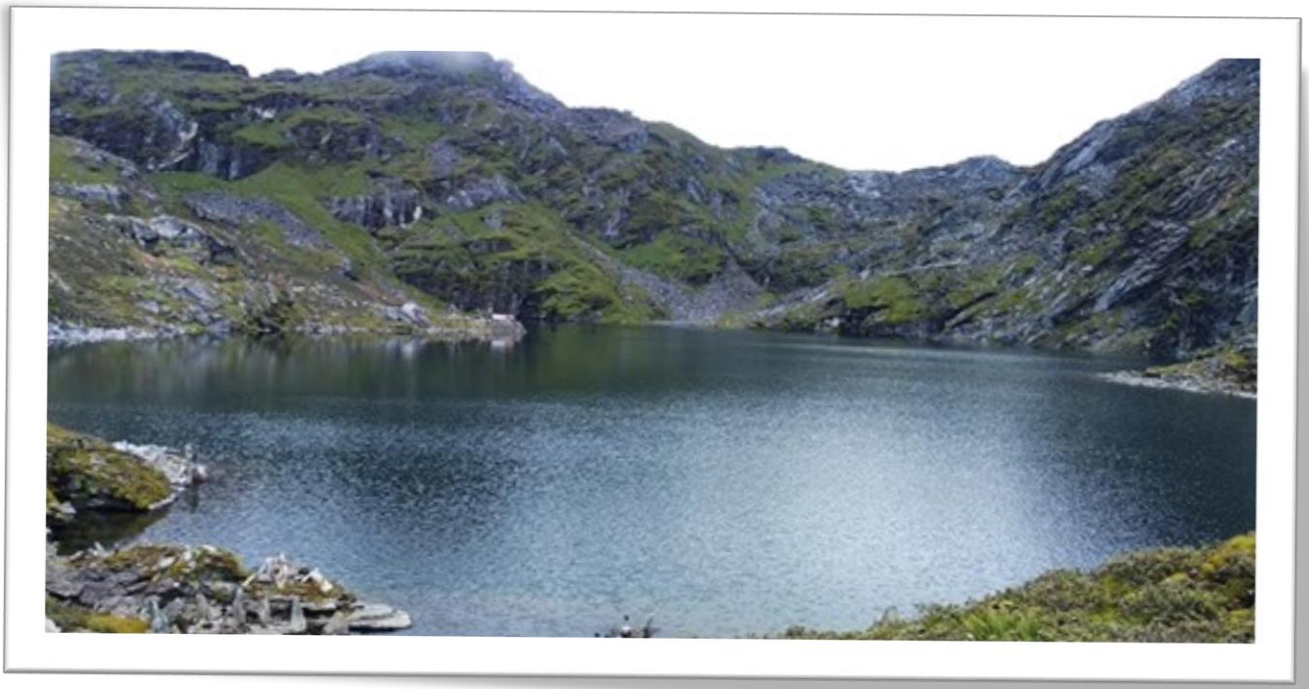
सिदिङ्वा गाउँपालिका

गाउँ वस्तुस्थिति विवरण

सिदिङ्वा गाउँपालिका

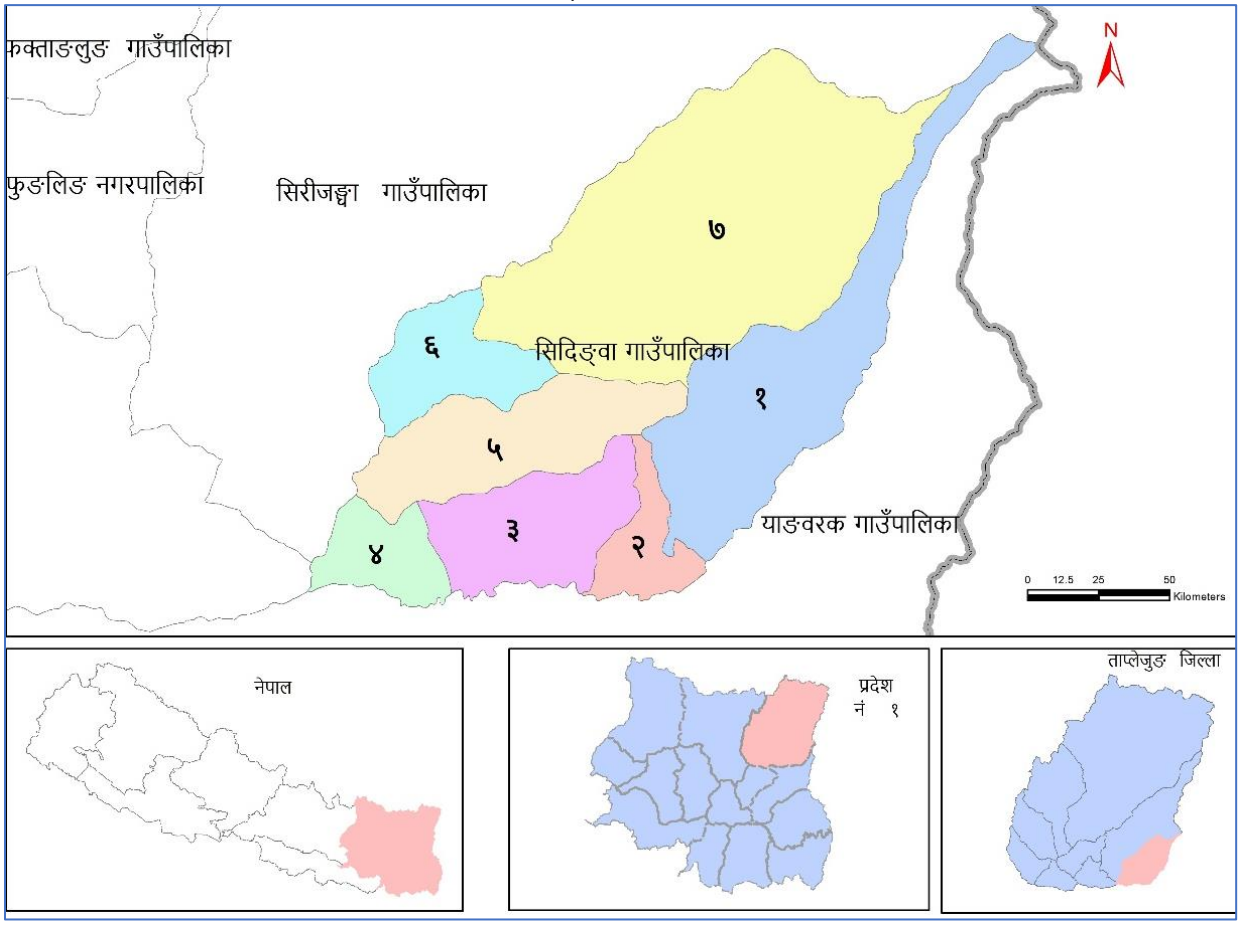
प्रदेश नं. १,

सिदिङ्वा, ताप्लेजुङ्ग

२०७६

दस्तावेज	गाउँ वस्तुस्थिति विवरण (Village Profile)
प्रकाशक	सिदिङ्वा गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
वेभसाइट	http://www.sidingbamun.gov.np/
सर्वाधिकार	प्रकाशकमा
मिति	२०७६
IT Support	Robust IT Concepts Pvt. Ltd., Kathmandu
Photo ©	http://sidingbamun.gov.np/photo-gallery
प्राविधिक सहयोग	Centre for Sustainable Development Studies Pvt. Ltd. Lalitpur

सिदिङ्वा गाउँपालिका

स्रोत : गाँउ वस्तुस्थिति विवरण GIS Mapping सर्वेक्षण २०७६

सिदिङ्वा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
साव्लाखु, ताप्लेजुङ्ग
प्रदेश नं. १

प्रकाशकीय

नेपालको संविधान र तत्सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था बमोजिम स्थानीय सरकारका रूपमा गाउँपालिकाले सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माण मार्फत जन आकाङ्क्षा सम्बोधनको ऐतिहासिक जिम्मेवारी नव निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूमा रहेको छ । सङ्घीय शासन व्यवस्थाको रूपमा स्थानीय तह, प्रदेश र सङ्घ माझ समन्वय, सहकार्य र सह अस्तित्वको सिद्धान्तका आधारमा शासन सञ्चालनको अपेक्षा गरिए जस्तै स्थानीयस्तरमा पनि राजनीतिक दल, विषयगत निकाय, समुदायमा आधारित संस्था, स्थानीय समुदाय, नीजि क्षेत्र र विकास साझेदार तथा गैससँगको निकटतम सहकार्य र समन्वयबाट अपेक्षित परिवर्तन सुनिश्चित हुने विश्वास गर्न सकिन्छ । स्थानीय सरकार सञ्चालनको बलियो आधार तयार गरी सेवा प्रवाह र विकास निर्माण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाको समग्र पक्षको क्षेत्रगत तथा खण्डीकृत तथ्याङ्क खुल्ने गरी वस्तुस्थिति विवरण वा पार्श्वचित्र तयार गर्नु अत्यन्त महत्त्वपूर्ण कार्य हो । यसै कुरालाई मध्यनजर गरी नेपाल सरकारले नीतिगत निर्णय र मार्गदर्शनका आधारमा सचेत समेत गराएको छ । गाउँपालिकाको विकासको विद्यमान स्थितिको विश्लेषण गरी गाउँ विकासको प्रयासलाई दिशानिर्देश गर्न एकीकृत, आवधिक तथा वार्षिक गाउँ विकास योजना तर्जुमा, योजनाको नतिजामूलक अनुगमन तथा गाउँगाउँपालिकाको विकासका प्रयासहरूको प्रभावको लेखाजोखा गर्न गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारी तथा अद्यावधिक गर्नु जरुरी रहेको छ ।

गाउँगाउँपालिकाको समग्र नेतृत्व, विषयगत कार्यालय तथा गाउँ विकासका समग्र सरोकारवालाको सहयोग तथा सहकार्य र सेन्टर फर सस्टेनेवल डेभ्लप्मेन्ट स्टडिज प्रा.लि.को प्राविधिक सहयोगमा गाउँगाउँपालिकाको गाउँ वस्तुस्थिति विवरण (Digital Profile) तयार गरिएको छ । यस वस्तुस्थिति विवरणले यस क्षेत्रको सेवा प्रवाह, नीति निर्माण, आन्तरिक आय वृद्धि तथा विकास प्रक्रियालाई मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु । यसका अतिरिक्त गाउँ विकासका लागि सहकार्य गर्ने अन्य निकाय लगायत गैसस तथा विकास साझेदारका लागि पनि उल्लेखित विवरण महत्त्वपूर्ण र सहयोगी हुनेछ । यस गाउँपालिकाको विकास र सम्वृद्धिको सपना सबैको एकता, साझा प्रयास र प्रतिबद्धताबाट प्राप्त हुने कुराको पुनः स्मरण गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा, गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारीको कार्यमा सहयोग र परामर्श प्रदान गर्नु हुने गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरू, राजनीतिक दल, कर्मचारी र प्राविधिक सहयोग गर्ने सेन्टर फर सस्टेनेवल डेभ्लप्मेन्ट स्टडिज प्रा.लि.का प्राविधिक सहयोगकर्ता डिक नारायण चौधरी र प्रकाश राई सहित सबैको योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद !

.....
नरबहादुर कडरीया
अध्यक्ष

सिदिङ्वा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
साव्लाखु, ताप्लेजुङ्ग
प्रदेश नं. १

मन्तव्य

नवगठित गाउँपालिका जनताको सबैभन्दा निकटको सरकारका रूपमा स्थानीय शासन सञ्चालन र व्यवस्थापनका लागि नयाँ अनुभवका साथ अगाडि बढिरहेको छ । विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाका अतिरिक्त साधन र स्रोतको सीमाभित्र रहेर शासन सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने कार्य चुनौतिपूर्ण देखिएको छ । जनताले प्राप्त गर्ने सेवा सुविधालाई छिटो छरितो र प्रभावकारी बनाई सङ्घीय प्रणालीको सुदृढीकरण, दीगो शान्ति, सुशासन, विकास र सम्वृद्धिको आकाङ्क्षा पूरा गर्ने दिशामा महत्वपूर्ण जिम्मेवारी गाउँपालिकामा रहेको छ । स्थानीय तहमा अन्तरनिहित अधिकार र अधिकारको बाँडफाँड तथा कार्यसम्पादन सम्बन्धी विषयलाई विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाले रेखाङ्कन गरेको छ । स्थानीय शासन ऐन संसदमा विचाराधीन रहेको र प्रदेशस्तरीय संयन्त्र तथा कानून तयार नभइसकेको हालको अवस्थामा नेपालको संविधान, कार्य विस्तृतिकरण प्रतिवेदन र स्थानीय शासन ऐन २०७४ मा अन्तरनिहित अधिकारको बाँडफाँड र कार्यसम्पादन सम्बन्धी विषय स्पष्ट पार्दै वस्तुस्थिति विवरण तयारी र अद्यावधिक गर्नु पर्ने कुरालाई महत्वपूर्ण रूपमा उठान गरेको छ । सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले वस्तुस्थिति विवरण तयारी गर्न सचेत गराई यसको ढाँचा समेत उपलब्ध गराएको वर्तमान अवस्थामा समग्र गाउँपालिकाको विकासको अवस्था र वस्तुगत स्थिति झल्किने खण्डीकृत तथ्याङ्कसहितको क्षेत्रगत विवरण खुल्ने वस्तुस्थिति विवरण तयार गरी अद्यावधिक गर्दै लैजानु आवश्यक छ ।

गाउँ वस्तुस्थिति विवरणले नीति, कानून, मापदण्ड र योजना निर्माणका त्त :अतिरित्त : कार्यान्वयन र नियमनका लागि आवश्यक सूचना प्रदान गर्नेछ । यस विवरणले गाउँपालिकाको विकासमा समन्वय र सहकार्य गर्ने निकाय तथा विकास साझेदार गैससं, नीजि क्षेत्रलाई समेत मार्गदर्शन प्रदान गर्ने अपेक्षा गरेको छु । समय, स्रोत र साधनको सीमितताका वावजुद सरोकारवालासँगको छलफल र द्वितीय तथ्याङ्कको उपयोग गरी तयार गरिएको यस गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण (Digital Profile) तयारीको पहिलो प्रयास सफल भएकोमा खुशी व्यत्त : गर्न चाहन्छु । पहिलो प्रयास भएका कारणले वस्तुस्थिति विवरणमा हुन सक्ने कमी कमजोरीहरूलाई क्रमशः सुधार र अद्यावधिक गर्दै लगिने छ ।

अन्त्यमा, वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नुहुने अध्यक्ष तथा वडाध्यक्षहरू लगायत सम्पूर्ण निर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी, सरोकारवाला तथा प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने सेन्टर फर सस्टेनेवल डेभ्लप्मेन्ट स्टडिज प्रा.लि.का प्राविधिक सहयोगकर्ता डिक नारायण चौधरी र प्रकाश राई सहित सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । आगामी दिनमा सबैको साथ र सहयोगले गाउँपालिकाको विकास प्रक्रिया, शासन सञ्चालन र व्यवस्थापन सहज र उत्साहप्रद हुनेछ भन्ने अपेक्षा राखेको छु ।

धन्यवाद !

.....
जीवन कुमार ताम्लिङ
उपाध्यक्ष

सिदिङ्वा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
साव्लाखु, ताप्लेजुङ्ग
प्रदेश नं. १

दुई शब्द

नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार सिदिङ्वा गाउँपालिका जनताको सबै भन्दा निकटको सरकारको रूपमा स्थापित हुने क्रममा छ। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, आवधिक योजनाको माध्यमबाट गाउँको योजनाबद्ध विकास गर्नु पर्ने जिम्मेवारीलाई आत्मसात् गरेर संस्थागत प्रयासहरू भइरहेका छन्। संविधानले दिएको स्थानीय सरकारका अधिकारका क्षेत्रहरूलाई स्थानीय जनताको आवश्यकता र चाहना अनुरूप योजनाबद्ध विकासमा परिणत गर्नु ठूलो अवसर र चुनौति दुबै बन्न पुगेको छ। लामो राजनीतिक अस्थिरतापछि नयाँ राजनीतिक प्रणाली र शासन व्यवस्थामा समग्र नेपालले अभ्यास गरिरहेको सन्दर्भमा यस गाउँपालिकाको समग्र विकासलाई व्यवस्थित गर्न पनि एक चुनौतिकै विषय बनेको छ। तथ्याङ्कमा आधारित योजना र योजनाबद्ध विकासको प्रणाली स्थापना गर्न सके मात्र यस्ता चुनौतिलाई पार गर्न सकिने तथ्य महसूश गरी यस गाउँपालिकाको गाउँ बस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ।

विश्वले प्रविधिमा सँगै फड्को मारिरहेको सन्दर्भमा गाउँपालिकाको बस्तुस्थिति विवरण पनि प्रत्यक्ष रूपमा नवीकरण भइरहने खालको हुनुपर्ने महसूश गरी डिजिटल प्रविधिबाट गाउँपालिकाको बस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको कुरा भन्न पाउदा खुशी महसूश गरेको छु। https://lgprofile.robustitconcepts.com मा गएर अनलाईनबाट गाउँपालिकाको सम्पूर्ण तथ्याङ्क हेर्न पाईने र घटना दर्ता प्रणाली मार्फत तथ्याङ्कहरू सधैं नवीकृत रहने प्रणालीको स्थापना हुनु गाउँपालिकाको गौरवको विषय बनेको छ। समाज र समुदायस्तरसम्म पुगी विकासका प्राथमिकता निर्धारण गर्नु यो वस्तुगत विवरण गतिलो हतियार बन्न सक्छ। गाउँपालिकाभित्रको भूगोल, वर्ग, क्षेत्र र समुदायको आवश्यकता पहिचान गरी सोही अनुरूप आगामी नीति, कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्न यसले सहयोग पुऱ्याउने छ। समग्र गाउँपालिकाको सन्तुलित तथा समन्यायिक विकासको लागि वस्तुगत विवरण उपयोगी हुन सकोस भन्ने शुभेच्छा प्रकट गर्दै यस प्रणालीको विकास गर्न घरधुरी सर्वेक्षक, संस्थागत तथ्याङ्क सङ्कलक, स्रोत नक्शाङ्कन कार्यमा सङ्लग्न व्यक्तिहरू, गाउँपालिकाका संम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरू र परामर्शदाता सेन्टर फर सस्टेनेबल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा. लि., ललितपुर लगायत सबैलाई मेरो व्यक्तिगत तथा गाउँपालिकाको तर्फबाट धन्यवाद दिन चाहन्छु।

धन्यवाद !

.....
लोक प्रसाद फागो
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

विषय सूची

प्रकाशकीय iii
मन्तव्य iv
दुई शब्द v
विषय सूची vi
मानचित्र सूची xiv

परिच्छेद १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि १
१.२ उद्देश्य २
१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधार २
१.४ तयारीका चरण २
१.५ सीमा ४

परिच्छेद २ : गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था

२.१ भौगोलिक अवस्थिति ५
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण ५
२.३ राजनीतिक अवस्थिति ५
२.४ धरातलीय अवस्था ६
२.५ प्राकृतिक सम्पदा ६
२.६ भू-उपयोगको अवस्था ६
२.७ साँस्कृतिक उत्कृष्टता ७
२.८ विकासका सम्भावना ७
२.९ मानव विकास सूचकाङ्क, औषत आयु र गरिवी ८

परिच्छेद ३ : जनसङ्ख्याको अवस्था

३.१ जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था ९
३.२ जनघनत्वको अवस्था १०
३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण १०
३.४ मातृभाषाका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण १०
३.५ धर्म अनुसार जनसङ्ख्या विवरण ११
३.६ जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण ११
३.७ जातिगत आधारमा जनसङ्ख्या विवरण १२
३.८ घरमुलीको विवरण १२
३.९ अपाङ्गताको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण १३
३.१० बसोवासको अवस्था सम्बन्धी विवरण १३
३.११ वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण १४
३.१२ व्यक्तिगत घटना विवरण १४
३.१३ विगत पाँच वर्षमा बसाईसराई गरी आउने घरपरिवार विवरण १५
३.१४ बसाईसराईका कारण अनुसार घरपरिवार विवरण १५
३.१५ विवाह दर्ता सम्बन्धी विवरण १६

परिच्छेद ४ : आर्थिक अवस्था

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण १७
४.१.१ प्रमुख पेसा अनुसार जनसङ्ख्या १७
४.१.२ प्राविधिक तथा विशेष सीप भएका मानव संसाधनको विवरण १८
४.१.३ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण १८
४.२ कृषि तथा पशु विकास १९
४.२.१ सिँचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण १९
४.२.२ सिँचाई सुविधाको आधारमा खेती गर्ने घरपरिवार विवरण २०
४.२.३ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण २०
४.२.४ कृषि कार्यमा जमिनको उपयोगको अवस्था २१
४.२.५ खेती योग्य जमिनको विवरण २१
४.२.६ अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण २२

४.२.७ तरकारी, फलफूल र नगदेबाली सम्बन्धी विवरण २२
४.२.८ बैकल्पिक बाली सम्बन्धी विवरण..... २३
४.२.९ पशुपंक्षी पालनको अवस्था सम्बन्धी विवरण..... २३
४.२.१० श्रमजन्य पशुपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था..... २४
४.२.११ मासुजन्य पशुपंक्षी पालनको अवस्था २४
४.२.१२ पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विक्रीका आधारमा घरपरिवार २५
४.२.१३ कृषि उत्पादन तथा कमाईमा आत्मनिर्भरताको अवस्था..... २५
४.२.१४ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन..... २६
४.२.१५ कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा..... २७
४.२.१६ पशुपंछीमा लाग्ने रोग तथा कीरा..... २७
४.२.१७ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण २७
४.२.१८ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण..... २८
४.२.१९ सार्जजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण २८
४.३ पर्यटन विकास २९
४.३.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण..... २९
४.३.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण..... २९
४.४ मिल, सङ्कलन तथा प्रशोधन सम्बन्धी विवरण..... ३०
४.५ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण..... ३०
४.६ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण..... ३१
४.७ कृषि तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण..... ३२
४.८ व्यावसायिक सीपमूलक तालिम..... ३२
४.८.१ व्यावसायिक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण..... ३२
४.८.२ अवधिका आधारमा तालिम लिनेहरूको सङ्ख्या..... ३३
४.९ बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण..... ३३
४.१० वित्तीय संस्था अनुसार खाता हुने घरपरिवार विवरण ३४
४.११ वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण ३४
४.१२ शीर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण ३५
४.१३ वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण..... ३५
४.१४ शीर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण ३६
४.१५ ऋणका आधारमा घरपरिवार विवरण ३६
४.१६ उद्देश्यका आधारमा ऋण लिने घरपरिवार विवरण..... ३७
४.१७ ऋणको स्रोत अनुसार ऋण लिने घरपरिवार विवरण..... ३७
४.१८ नजिकको बजारसम्मको पहुँचको अवस्था..... ३७
४.१९ बैंक तथा वित्तिय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण..... ३८

परिच्छेद ५ : सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास ४०
५.१.१ हालको साक्षरताको अवस्था..... ४०
५.१.२ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसङ्ख्या विवरण..... ४१
५.१.३ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण ४२
५.१.४ विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण ४२
५.१.५ विद्यालयको भौतिक अवस्था ४३
५.१.६ शिक्षक विवरण ४४
५.१.७ भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धि दर ४४
५.१.८ आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी..... ४४
५.१.९ छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण..... ४४
५.१.१० शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धी विशेष व्यवस्था ४५
५.१.११ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण..... ४५
५.१.१२ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण ४५
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण ४५
५.२.१ स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्य सेवाको विवरण ४५

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण ४७
५.२.३ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण ४८
५.२.४ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण ४८
५.२.५ मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था ४९
५.२.६ गाउँपालिकाभित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण ४९
५.२.७ मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण ५०
५.२.८ परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था ५०
५.२.९ जीवन बिमा सम्बन्धी विवरण ५१
५.२.१० बिरामी हुँदा पहिलो स्वास्थ्य परामर्शका आधारमा घरपरिवार विवरण ५१
५.२.११ स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्था ५१
५.२.१२ परिवार नियोजनको साधान प्रयोगको अवस्था ५२
५.२.१३ नून प्रयोग सम्बन्धी विवरण ५३
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई ५४
५.३.१ खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार ५४
५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था ५४
५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण ५५
५.४.१ बालश्रमको अवस्था ५५
५.४.२ कामका आधारमा बालश्रमिकको विवरण ५५
५.४.३ बालश्रमको विद्यालय अध्ययनको अवस्था ५६
५.४.४ बाल बिवाह सम्बन्धी विवरण ५६
५.४.५ जन्म दर्ताको अवस्था ५७
५.४.६ सामाजिक सुरक्षा वृत्तिको अवस्था ५७
५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन ५८
५.५.१ खेलमैदान, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण ५८
५.५.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण ५९
५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति ५९
५.६.१ स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला ५९
५.६.२ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण ६०
५.७ बेरोजगारीको अवस्था ६१

परिच्छेद ६ : वन तथा वातावरणीय स्थिति

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था ६२
६.१.१ वनजन्य उत्पादन विवरण ६२
६.१.२ जडिबुटीको उपलब्धता ६२
६.२ चरन क्षेत्र ६३
६.३ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन ६५
६.३.१ जोखिमयुक्त (संवेदनसील) स्थानमा बसोवास गरेका परिवार विवरण ६५
६.३.२ विपदको असर सम्बन्धी विवरण ६५
६.३.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय ६६
६.३.४ भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण ६६
६.३.५ घर नक्शा पास सम्बन्धी विवरण ६७
६.३.६ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना ६७
६.४ जलस्रोत तथा जलाधर क्षेत्र र उपयोगको स्थिति ६८

परिच्छेद ७ : भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार ६९
७.१.१ सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था ६९
७.१.२ पुल तथा पुलेसा ७१
७.१.३ पैदल मार्ग ७३
७.१.४ बाटोमा पहुँचका आधारमा घरपरिवार विवरण ७४
७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा ७५
७.२.१ खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार ७५

७.२.२ बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार ७५
७.३ सञ्चार तथा प्रविधि ७६
७.३.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण ७६
७.४ आवास तथा भवन ७७
७.४.१ घरको जगका आधारमा घरपरिवार ७७
७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार ७७
७.४.३ आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार ७८
७.४.४ घर सङ्ख्याका आधारमा घरपरिवार ७८
७.४.५ उपयोग गरिएको कोठाका आधारमा घरपरिवार ७९
७.४.६ बसोवासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार ७९
७.५ सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण ७९
७.६ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन ८०

परिच्छेद ८ : संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

८.१ संगठनात्क तथा मानव संशाधनको अवस्था ८१
८.१.१ गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू ८१
८.१.२ गाउँ सभा पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण ८३
८.१.३ गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन ८४
८.१.४ गाउँपालिकाको आय विवरण ८४
८.२ सङ्घ/संस्था सम्बन्धी विवरण ८६
८.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण ८६
८.२.२ आमा महिला तथा बचत समूहको विवरण ८६
८.२.३ कृषक तथा उद्यमी समूह सम्बन्धी विवरण ८९
८.२.४ नागरिक सचेतना केन्द्र तथा टोल विकास संस्थाको विवरण ८९
८.२.५ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण ९०

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि प्रयोग गरिएको फारम ९१
अनुसूची १ (क) : संस्थागत तथ्याङ्क सङ्कलन/सर्वेक्षण फाराम ९१
अनुसूची १ (ख) : पारिवारिक विवरण सङ्कलन फाराम ११४
अनुसूची २ : विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्रा विवरण १२१
अनुसूची ३ : विद्यालयको भौतिक अवस्था १२३
अनुसूची ४ : शिक्षक विवरण १२५
अनुसूची ५ : भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाई उपलब्धि दर १२८
अनुसूची ६ : आधारभूत तह पूरा गर्ने विद्यार्थी १३०
अनुसूची ७ : छात्रवृत्ति तथा दिवा खाना पाउने विद्यार्थी विवरण १३२
अनुसूची ८ : शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था १३४
अनुसूची ९ : बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण १३६
अनुसूची १० : छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण १३८
सन्दर्भ सामाग्री १४०

तालिका सूची

तालिका १ : भौगोलिक अवस्थिति ५
तालिका २ : भूउपयोगको अवस्था ६
तालिका ३ : विकासका सम्भावनाहरू ७
तालिका ४ : जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था ९
तालिका ५ : जनघनत्वको अवस्था १०
तालिका ६ : उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण १०
तालिका ७ : मातृभाषाको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण ११
तालिका ८ : धर्म अनुसार जनसङ्ख्या विवरण ११
तालिका ९ : जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण ११
तालिका १० : जातिगत आधारमा जनसङ्ख्या विवरण १२
तालिका ११ : घरमुलीको विवरण १२
तालिका १२ : अपाङ्गताको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण १३
तालिका १३ : बसोबारको अवस्था सम्बन्धी विवरण १४
तालिका १४: वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण १४
तालिका १५ : व्यक्तिगत घटना विवरण १४
तालिका १६ : बिगत पाँच वर्षमा बसाईसराई गरी आउने घरपरिवार विवरण १५
तालिका १७ : बसाईसराईको कारण अनुसार घरपरिवार विवरण १५
तालिका १८ : बिवाह दर्ता सम्बन्धी विवरण १६
तालिका १९ : प्रमुख पेसा अनुसार जनसङ्ख्या १७
तालिका २० : प्राविधिक तथा विशेष सीप भएका मानव संसाधनको विवरण १८
तालिका २१ : वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरूको विवरण १८
तालिका २२ : सिँचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण १९
तालिका २३ : सिँचाइ सुविधाको आधारमा खेती गर्ने घरपरिवार विवरण २०
तालिका २४ : कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण २१
तालिका २५ : कृषि कार्यमा जमिनको उपयोगको अवस्था २१
तालिका २६ : खेती योग्य जमिनको विवरण २१
तालिका २७ : अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण २२
तालिका २८ : फलफूल, तरकारी र नगदेबाली सम्बन्धी विवरण २२
तालिका २९ : बैकल्पिक बाली सम्बन्धी विवरण २३
तालिका ३० : पशुपंक्षी पालनको अवस्था सम्बन्धी विवरण २३
तालिका ३१ : श्रमजन्य पशुपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था २४
तालिका ३२ : मासुजन्य पशुपंक्षी पालनको अवस्था २५
तालिका ३३ : पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विक्रीका आधारमा घरपरिवार २५
तालिका ३४ : कृषि उत्पादन तथा कमाईमा आत्मनिर्भरताको अवस्था २५
तालिका ३५ : कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन २६
तालिका ३६ : कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा २७
तालिका ३७ : पशुपंक्षीमा लाग्ने रोग तथा कीरा २७

तालिका ३८ : व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण २७
तालिका ३९ : कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण..... २८
तालिका ४० : सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण २८
तालिका ४१ : पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण २९
तालिका ४२ : होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण..... ३०
तालिका ४३ : मिल, सङ्कलन तथा प्रशोधन सम्बन्धी विवरण ३०
तालिका ४४ : उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण ३०
तालिका ४५ : व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण..... ३१
तालिका ४६ : कृषि तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण..... ३२
तालिका ४७ : व्यवसायी सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण ३२
तालिका ४८ : अवधिका आधारमा तालिम लिनेहरूको सङ्ख्या..... ३३
तालिका ४९ : बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण ३३
तालिका ५० : वित्तीय संस्था अनुसार खाता खाता हुने घरपरिवार विवरण ३४
तालिका ५१ : वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण ३४
तालिका ५२ : शीर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण ३५
तालिका ५३ : वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण ३५
तालिका ५४ : शीर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण..... ३६
तालिका ५५ : ऋणका आधारमा घरपरिवार विवरण..... ३६
तालिका ५६ : उद्देश्यका आधारमा ऋण लिने घरपरिवार विवरण ३७
तालिका ५७ : ऋणको स्रोत अनुसार ऋण लिने घरपरिवार विवरण ३७
तालिका ५८ : नजिकको बजारसम्मको पहुँचको अवस्था ३८
तालिका ५९ : बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण ३८
तालिका ६० : हालको साक्षरताको अवस्था (प्रतिशतमा) ४०
तालिका ६१ : शैक्षिकस्तर अनुसार जनसङ्ख्या विवरण..... ४१
तालिका ६२ : शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण..... ४२
तालिका ६३ : विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण ४३
तालिका ६४ : विद्यालयको भौतिक अवस्था ४३
तालिका ६५ : शिक्षक विवरण ४४
तालिका ६६ : भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धि दर ४४
तालिका ६७ : आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी..... ४४
तालिका ६८ : छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण..... ४५
तालिका ६९ : छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण ४५
तालिका ७० : स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्य सेवाको विवरण ४६
तालिका ७१ : स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण ४७
तालिका ७२ : खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण ४८
तालिका ७३ : सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण ४८
तालिका ७४ : मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था ४९
तालिका ७५: गाउँपालिकाभित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण..... ४९

तालिका ७६ : मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण ५०
तालिका ७७ : परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था ५०
तालिका ७८ : जीवन बिमा सम्बन्धी विवरण ५१
तालिका ७९: बिरामी हुँदा पहिलो स्वास्थ्य परामर्शका आधारमा घरपरिवार विवरण ५१
तालिका ८० : स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्था ५२
तालिका ८१ : परिवार नियोजनको साधान प्रयोगको अवस्था ५२
तालिका ८२ : नून प्रयोग सम्बन्धी विवरण ५३
तालिका ८३ : खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार ५४
तालिका ८४ : शौचालय प्रयोगको अवस्था ५४
तालिका ८५ : बालश्रमको अवस्था ५५
तालिका ८६ : कामका आधारमा बालश्रमिकको विवरण ५६
तालिका ८७ : बालश्रमिकको विद्यालय अध्ययनको अवस्था ५६
तालिका ८८ : बाल बिवाह सम्बन्धी विवरण ५६
तालिका ८९ : जन्म दर्ताको अवस्था ५७
तालिका ९० : सामाजिक सुरक्षा वृत्तिको अवस्था ५७
तालिका ९१ : सामाजिक सुरक्षा वृत्तिको अवस्था (घरपरिवार सर्वेक्षण) ५८
तालिका ९२ : खेलमैदान, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण ५८
तालिका ९३ : व्यवसायिक खेलाडीको विवरण ५९
तालिका ९४ : स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला ५९
तालिका ९५ : धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण ६०
तालिका ९६ : बेरोजगारीको अवस्था ६१
तालिका ९७ : वन क्षेत्रको अवस्था ६२
तालिका ९८ : जडिबुटीको उपलब्धता ६३
तालिका ९९ : चरन क्षेत्र ६४
तालिका १००: जोखिमयुक्त (संवेदनसील) स्थानमा बसोवास गरेका परिवार विवरण ६५
तालिका १०१ : विपदको असर सम्बन्धी विवरण ६६
तालिका १०२ : विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय ६६
तालिका १०३ : भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण ६६
तालिका १०४ : घर नक्शा पास सम्बन्धी विवरण ६७
तालिका १०५ : संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना ६७
तालिका १०६ : सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था ७०
तालिका १०७ : पुल तथा पुलेसा ७१
तालिका १०८ : पैदल मार्ग ७३
तालिका १०९ : बाटोमा पहुँचका आधारमा घरपरिवार विवरण ७४
तालिका ११० : खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार ७५
तालिका १११ : बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार ७५
तालिका ११२ : आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण ७६
तालिका ११३ : घरको जगको आधारमा घरपरिवार ७७

तालिका ११४ : छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार ७७
तालिका ११५ : आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार ७८
तालिका ११६ : घर सङ्ख्याका आधारमा घरपरिवार ७८
तालिका ११७ : उपयोग गरिएको कोठाका आधारमा घरपरिवार ७९
तालिका ११८ : बसोवासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार ७९
तालिका ११९ : सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण ८०
तालिका १२० : सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन ८०
तालिका १२१ : गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू ८१
तालिका १२२ : गाउँ सभा पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण ८३
तालिका १२३ : गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन ८४
तालिका १२४ : गाउँपालिकाको आय विवरण ८४
तालिका १२५ : सामुदयिक संस्था विवरण ८६
तालिका १२६ : आमा महिला र बचत समूहको विवरण ८६
तालिका १२७ : कृषक तथा उद्यमी समूह सम्बन्धी विवरण ८९
तालिका १२८ : नागरिक सचेतना केन्द्र तथा टोल विकास संस्थाको विवरण ८९
तालिका १२९ : गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण ९०

मानचित्र सूची

मानचित्र १ : जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था ९
मानचित्र २ : घरमुलीको विवरण १३
मानचित्र ३ : प्रमुख पेसा अनुसार जनसङ्ख्या १७
मानचित्र ४: वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरूको विवरण १९
मानचित्र ५: पशुपालनका आधारमा घरपरिवार २४
मानचित्र ६ : कृषि उत्पादन तथा कमाईमा आत्मनिर्भरताको अवस्था २६
मानचित्र ७ : बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार ३४
मानचित्र ८ : हालको साक्षरताको अवस्था ४०
मानचित्र ९ : शौचालय प्रयोगको अवस्था ५५
मानचित्र १० : बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार ७६

परिच्छेद १ : परिचय

गुणात्मक र परिमाणात्मक तथ्यहरूका आधारमा गाउँ वा नगरपालिकाको समग्र अवस्थालाई चित्रित गर्ने सूचनाको एकीकृत दस्तावेज गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण/प्रोफाइल वा पार्श्वचित्र हो । कानुनी/नीतिगत तथा व्यवहारिक दृष्टिले यस्तो दस्तावेजको तयारी हरेक गाउँ/नगरपालिकाको अनिवार्य दायित्वको रूपमा रहेको छ । जनसाङ्ख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधारलगायतका क्षेत्रको तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र विश्लेषण कार्यलाई व्यवस्थित रूपमा सम्पन्न गरी सिदिङ्वा गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ । वस्तुस्थिति विवरण तयारीको पृष्ठभूमि, उद्देश्य, नीतिगत तथा कानुनी आधार, तयारीका चरण र सीमालाई यस परिच्छेदमा उल्लेख गरिएको छ ।

१.१ पृष्ठभूमि

मूल संरचनाका रूपमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले शासन सञ्चालन गर्ने संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तह अन्तर्गत गाउँपालिका र नगरपालिकाले स्थानीय सरकारका रूपमा शासन सञ्चालन गर्दछ । सङ्घीय शासन व्यवस्थाको मर्म अनुसार तीनवटै तहले सहकारिता, समन्वय र सहअस्तित्वको सिद्धान्तका आधारमा शासन सञ्चालन हुने कुराको परिकल्पना गरिएको छ । लोकतन्त्रका लाभहरूको समानुपातिक समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानुनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप समाजवादउन्मुख सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तहदेखि नै सुदृढीकरण गर्न सङ्घीय कानुनका रूपमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ जारी भइसकेको छ । यस ऐनले स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न र स्थानीय शासनमा सहभागिता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ सेवा प्रवाह गर्ने अपेक्षा गरेको छ । स्थानीय सेवा व्यवस्थापनमा प्रभावकारितासँगै विकास प्रक्रियालाई द्रुततर तुल्याई जनअपेक्षाको सम्बोधन गर्ने ऐतिहासिक जिम्मेवारी स्थानीय सरकारको काँधमा आएको छ ।

संवैधानिक रूपमा प्राप्त जिम्मेवारीलाई जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रूपमा पूरा गर्न स्थानीय सरकारहरू अग्रसर रहेका छन् । जनताको शान्ति, विकास र समृद्धिको चाहना पूरा गर्ने दायित्व प्रमुख रूपमा स्थानीय सरकारमा रहेको छ । जनताले प्राप्त गर्ने सेवा सुविधालाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाई जनतामा महसूश हुने गरी विकासको प्रतिफल सबैले प्राप्त गर्ने दिशामा केन्द्रित हुनु जरुरी छ । दिगो विकास लक्ष्य र सङ्घीय तथा प्रादेशिक योजनाले परिलक्ष्यित गरेका सवालहरूलाई अनुकूल हुने गरी स्थानीय सरकारको प्राथमिकतामा हुनु आवश्यक छ । नयाँ परिवेश र नव स्थापित संरचनाले आर्थिक स्रोत तथा जनशक्तिको सीमितताका बावजूद सुशासन र विकासको आकाङ्क्षालाई सम्बोधन गर्ने अपेक्षा गरिएको छ । वस्तुस्थिति विवरणले गाउँ/नगरपालिकाको वर्तमान अवस्था, सम्भावना र आवश्यकताको विश्लेषण गर्न आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउन महत्त्वपूर्ण हुनेदेखिन्छ ।

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा योजना दिग्दर्शन २०७४ र गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि २०७५ ले नगर क्षेत्रको समग्र वस्तुस्थिति झल्किने वस्तुस्थिति विवरण तयारीलाई स्थानीय सरकारको अनिवार्य दायित्वका रूपमा प्रष्ट्याएको छ । गाउँ क्षेत्रको वस्तुस्थिति विवरणले खण्डीकृत र क्षेत्रगत तथ्याङ्क सहितको एकीकृत सूचना प्रस्तुत गर्दछ । सङ्घीय सरकारले हालै सबै स्थानीय तहमा एकरूपता र स्तरीयता कायम हुने गरी प्राकृतिक, साँस्कृतिक, आर्थिक, सामाजिक र पूर्वाधार जस्ता क्षेत्र समेटिएको डिजिटल वस्तुस्थिति विवरण तयारी गर्न गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि २०७५ तयार गरी उपलब्ध गराइ सकेको छ । सिदिङ्वा गाउँपालिकाको नेतृत्वमा तयार हुने वस्तुस्थिति विवरणले कार्य सम्पादन, सेवा प्रवाह, आन्तरिक राजश्व असुली तथा योजना तर्जुमाका लागि सूचनाको आधार तयार गर्न महत्त्वपूर्ण हुनेछ । सङ्घीय सरकारले उपलब्ध गराएको कार्यविधि, सरोकारवालासँगको परामर्श, विगतका सफल अभ्यास र विज्ञहरूका सुझावहरूलाई समेत समावेश गरी तयार गरिएको यस वस्तुस्थिति विवरणले गाउँपालिकाका समग्र गतिविधिलाई अझै बढी प्रभावकारी गराउन सहयोगी हुनेछ ।

१.२ उद्देश्य

सिदिङ्वा गाउँपालिकाको विकासको विद्यमान अवस्था, सम्भावना र स्रोतका सम्बन्धमा आवश्यक सूचना व्यवस्थापन गर्न गाउँ क्षेत्रको समग्र स्थिति झल्किने वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्नु यस प्रतिवेदनको प्रमुख उद्देश्य हो । यसका विशेष उद्देश्य देहायअनुसार रहेका छन् :

क) गाउँको जनसाङ्ख्यिक, भू-जैविक, भौतिक, मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र संस्थागत क्षेत्रको विषयगत र वस्तुगत स्थिति चित्रण हुने गरी वस्तुगत विश्लेषण सहितको विवरण तयार गर्ने ।

ख) गाउँपालिका, विषयगत कार्यालय/शाखा, सङ्घ/संस्थाको विवरण, अध्ययन, सर्वेक्षण तथा प्रगति प्रतिवेदनबाट प्राप्त आधारभूत तथा संस्थागत तथ्याङ्क एकीकृत गर्नुका साथै विश्लेषणसमेत गरी विषयगत रूपमा गाउँको एकीकृत वस्तुगत विवरण तयार गर्ने ।

ग) गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, स्थानीय राजस्वको आधार र दर निर्धारण तथा विकास निर्माण कार्यका लागि आवश्यक वस्तुगत तथा विषयगत सूचना उपलब्ध गराउने ।

घ) गाउँपालिकाको वार्षिक, एकीकृत, आवधिक/रणनीतिक तथा गुरुयोजना र विषयगत योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि विषयगत र खण्डीकृत सूचना विवरण उपलब्ध गराउने ।

१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधार

गाउँ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यलाई चरणबद्ध र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न देहायअनुसारका कानूनी तथा नीतिगत आधारहरू रहेका छन् :

क. नेपालको संविधान : नेपालको संविधानको स्थानीय तहको एकल अधिकारलाई उल्लेख गरिएको अनुसूची ८ को क्रमसङ्ख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख सङ्कलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरिएको छ ।

ख. स्थानीय सरकार सञ्चानल ऐन, २०७४ : यस ऐनको दफा ११ को उपदफा २ च, ड र थ मा गाउँपालिका वा नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्र अन्तर्गत तथ्याङ्क सङ्कलन र अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । जस अन्तर्गत, जनसाङ्ख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल गार्हस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकाङ्क, राजश्व तथा आय–व्यय समेतको तथ्याङ्क सङ्कलन र प्रशोधन गरी राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आबद्धता र पार्श्वचित्र तथा स्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखनलाई गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार भनी उल्लेख गरिएको छ ।

ग. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ : दिग्दर्शनमा “गाउँपालिका वा नगरपालिकाले वार्षिक योजना र बजेट तर्जुमा गर्नुपूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थितिदेखिने गरी वस्तुस्थिति विवरण तयार वा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ । अद्यावधिक वस्तुस्थिति विवरण आफ्नो वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।” भनी स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको छ ।

घ. गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि २०७५ : कार्यविधिले सूचना प्रविधिमा आधारित भई तथ्याङ्क सङ्कलन, भण्डारण, प्रशोधन र विश्लेषण गरी वस्तुस्थिति विवरण प्रकाशन र अद्यावधिक कार्यमा एकरूपता र स्तरीयता कायम गर्न स्तरीय ढाँचा, औजार र प्रक्रियाका बारेमा स्पष्ट्याएको छ ।

१.४ तयारीका चरण

नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको गाउँ/नगरपलिका वस्तुस्थिति विवरण कार्यविधि २०७५ को व्यवस्था सहित विगतका सिकाई, विषय विज्ञका सुझाव र नगरपालिकाका सरोकारवालासँगको सहमति अनुसार डिजिटल वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ । वस्तुस्थिति विवरण तयारीमा देहाय बमोजिम चरण र प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ :

१.४.१ गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण तयारीको ढाँचा, सर्भेक्षण औजार तथा कार्यविधि र प्रक्रिया निर्धारण

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि २०७५ अनुसारको स्तरीय ढाँचा, सर्भेक्षण र औजारलाई गाउँपालिकाबाट आवश्यक संशोधन सहित स्वीकृत गरिएको थियो । गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको

ढाँचा, सर्भेक्षण औजारलाई स्थानीय परिवेश र विशिष्टताअनुसार डिजिटल गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ । गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारीमा उपयोग गरिएको घरपरिवार सर्भेक्षणफारम र संस्थागत सर्भेक्षणफारम उपयोगका साथै स्रोत नक्शा तयारीका जिआइएस नक्शाङ्कन गर्ने निर्णय गरिएको थियो ।

१.४.२ गाउँपालिका स्तरीय अभिमुखीकरण तथा सहमति निर्माण

गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था अनुसार परामर्शदात्री संस्था सेन्टर फर सस्टेनेबल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा.लि. सँग भएको सम्झौता बमोजिमको प्राविधिक तथा विशेषज्ञ सहयोगी परिचालन गरिएको थियो । गाउँसभा तथा गाउँ कार्यपालिका सदस्यहरू र गाउँविकास सरोकारवालाहरूको सहभागितामा गाउँ कार्यपालिकाले मिति २०७६ वैशाख २७ गते अभिमुखीकरण कार्यक्रम आयोजना गरी गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको आवश्यकता, महत्त्व र उपयोगका विषयमा जानकारी गराई वस्तुस्थिति विवरण तयारीको कार्ययोजनाअनुसार सिदिङ्वा गाउँपालिकाको नेतृत्वमा यो गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ ।

१.४.३ तथ्याङ्क सङ्कलन

वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि पारिवारिक विवरण तथा संस्थागत तथ्याङ्क सङ्कलनका साथै जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, सहभागितामूलक छलफल र भौगोलिक सूचना प्रणालीको उपयोग गरिएको छ । तथ्याङ्क सङ्कलनका लागि उपयोग गरिएका पारिवारिक विवरण सङ्कलन गर्ने फारम **अनुसूची १ (क)** र संस्थागत सर्भेक्षणफारम **अनुसूची १ (ख)** मा उल्लेख गरिएको छ । संस्थागत तथ्याङ्कको प्रमुख स्रोतहरूमा गाउँ कार्यपालिका कार्यालय, सङ्घीय तथा प्रदेशस्तरीय कार्यालय, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, राष्ट्रिय योजना आयोग, शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था, गैसस र समुदायमा आधारित संस्था, बैंक तथा वित्तीय संस्था र उक्त कार्यालय, निकाय र संस्थाको अभिलेख तथा प्रतिवेदन र अनुसन्धानमूलक दस्तावेजहरू प्रमुख रूपमा रहेका छन् । परापर्शदात्री संस्थाका विज्ञ, स्थानीय सहजकर्ता तथा गणकहरू परिचालन गरी उपलब्ध सर्वेक्षण विधि तथा तत्सम्बन्धी औजार बमोजिम तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको थियो । त्यसरी नै स्रोत नक्शा तयारीको लागि विषय विज्ञ र स्थानीयस्तरमा छनौट गरिएका सहजकर्ताहरूलाई तालिम दिई वडा समितिका पदाधिकारी र अन्य बुद्धिजीविहरूको सहभागितामा Google earth का माध्यमबाट बाटो, कार्यालय, नदी, पोखरी, ताल र बाढी कटान क्षेत्र जस्ता स्रोतहरूको नक्शाङ्कन तथा आवश्यक तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको थियो ।

१.४.४ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र स्रोत नक्शा तयारी

प्राप्त तथ्याङ्कलाई सूचनाको आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्कशास्त्रीय विधि अनुसार Database Management तथा IT विज्ञहरूद्वारा विश्लेषण गरिएको थियो । यसमा विषय क्षेत्रगत, वडागत र सामाजिक संरचनागत (लैङ्गिक र जातिगत) अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ । यसैगरी प्रतिवेदन वा अभिलेखबाट प्राप्त जिल्लागत तथ्याङ्कलाई गाउँपालिकाको प्रतिनिधित्व हुने वा सामान्यीकरण गर्न मिल्ने हदसम्म सोही अनुसार हुने गरी उल्लेख गरिएको छ । भौगोलिक सूचना प्रणालीको उपयोग गरी भौगोलिक, भौतिक, प्राकृतिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, आर्थिक तथा संस्थागत विवरणलाई भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित स्रोत नक्शा तयार गरिएको छ । नगर वस्तुस्थिति विवरणको डिजिटल प्रतिलाई https://lgprofile.robustitconcepts.com/ मा Log in गरी नगरपालिकाको आधिकारिक संयन्त्रले अद्यावधिक गर्न सकिने र वेवसाइट तथा मोवाइल एपमार्फत हासिल गर्न सकिने गरी तयार गरिएको छ ।

१.४.५ वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा तयारी

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको ढाँचा, गाउँ कार्यपालिका र सरोकारसँगको छलफल र निस्कर्ष बमोजिम नगर वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा तयार गरिएको छ । मस्यौदा तयार गर्दा उपलब्ध ढाँचामा स्थानीय परिवेश र विशिष्टता, विषय तथा सूचना र विवरणलाई समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ । मस्यौदामा सम्भव भएसम्मका सूचनालाई स्रोत नक्शाको रूपमा जिआईइस नक्शामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.६ वस्तुस्थिति विवरण सुझाव सङ्कलन

स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण कार्यविधिमा उल्लिखित स्तरीय ढाँचा बमोजिम तयार गाउँ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा प्रस्तुत तथा छलफल गरी सुझाव प्राप्त गर्न गाउँपालिका स्तरीय प्रमाणीकरण कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना गरिएको

थियो । कार्यशालामा विषयगत रूपमा मस्यौदा वस्तुगत विवरणको सूचना तथा विवरण प्रस्तुत गरी विषयगत समूह तथा बृहत् समूहमा छलफल गरी सुझाव सङ्कलन गर्नुका साथै वस्तुगत विवरणलाई औपचारिक रूपमा अनुमोदन गरी प्रस्तुत सूचना तथा विवरणलाई गाउँपालिकाको आधाररेखा सूचनाको रूपमा लिई योजना तर्जुमा, नतिजा अनुगमन तथा विकासका उपलब्धिको लेखाजोखाका लागि प्रयोग गर्ने प्रतिबद्धता प्राप्त गरिएको थियो । यसैगरी मस्यौदा विवरणमा वडा समिति र शाखा तथा इकाई र जिल्ला समन्वय समिति (जिसस)र सहयोगी निकायहरूलाई उपलब्ध गराई सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो ।

१.४.७ गाउँ वस्तुस्थिति विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

गाउँ वस्तुस्थिति विवरण प्रमाणीकरण कार्यशालाबाट प्राप्त राय तथा सुझाव, जिसस, विषयगत शाखा, वडा समिति र सरोकारवालाबाट प्राप्त सुझावलाई समेत समावेश गरी गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । प्रतिवेदनको मुद्रित प्रतिसहित डिजिटल प्रतिलाई वेभ साइट र मोवाइल एपका माध्यमबाट सार्वजनिक गरिएको छ ।

१.५ सीमा

गाउँ वस्तुस्थिति विवरणलाई नेपाल सरकारद्वारा जारी कार्यविधि, स्थानीय आवश्यकता तथा विगतमा गरिएका अनुभव बमोजिम तयार गरिएको छ । विवरणमा यथासक्य बढी सूचना समाविष्ट हुने गरी बढी व्यावहारिक र उपयोगी गराउने प्रयास भए तापनि स्थानीय शासन सञ्चालनको सुरुवाती अवस्था भएको हुँदा विविध कठिनाईहरू आइपर्‍यो । तथापि सबैको प्रयासबाट गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्य पूरा गरिएको छ । प्रस्तुत तथ्याङ्कलाई सम्भव भएसम्म वडागत र सामाजिक रूपमा खण्डीकृत र विषयगत रूपमा एकीकृत गर्ने प्रयास गरिएको छ । सिमित स्रोतसाधनका बावजूद पहिलो प्रयासको रूपमा तयार गरिएको यस वस्तुस्थिति विवरण आगामी दिनमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै लगिने छ ।

परिच्छेद २ : गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था

ताप्लेजुङ जिल्लामा विद्यमान ९ स्थानीय तहहरू मध्ये सिदिङ्वा गाउँपालिका जिल्लाको दक्षिण पूर्वी क्षेत्रमा भारतीय सीमावर्ती क्षेत्रसँग जोडिएर रहेको छ। साविक कालीखोला, सादेवा, आँखोप, साब्लाखु, लिम्बुदिन, मेहेले र सुरुम्खिम गरी ७ वटा गाविस मिलेर बनेको यो गाउँपालिका २०५.९९ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ। १ नं. प्रदेश अन्तर्गत उच्च पहाडी तथा हिमाली भेगको विशेषता बोकेको यस गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण, राजनीतिक अवस्थिति, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता र विकासका सम्भावनाहरूलाई देहाय बमोजिमका शीर्षकहरूमा व्याख्या गरिएको छ।

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

सिदिङ्वा गाउँपालिका प्रदेश नं. १ अन्तर्गत ताप्लेजुङ्ग जिल्लामा अवस्थित उच्च पहाडी तथा हिमाली विशेषता बोकेको गाउँपालिका हो। साविक कालीखोला, सादेवा, आंखोप, साव्लाखु, लिम्बुदिन, मेहेले र सुरुम्खिम गाविसहरू मिलेर यो गाउँपालिका बनेको हो। कूल क्षेत्रफल २०५.९९ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको यो गाउँपालिका २७ डिग्री १६ मिनेट ४४ सेकेन्ड उत्तरदेखि २७ डिग्री २६ मिनेट ३२ सेकेन्ड उत्तरी अक्षांशसम्म र ८७ डिग्री ४९ मिनेट ५२ सेकेन्डदेखि ८८ डिग्री ४ मिनेट ४ सेकेन्ड पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको छ। यो गाउँपालिका ताप्लेजुङ जिल्लाको दक्षिण पूर्वी भागमा रहेको छ। यस गाउँपालिकाको पूर्व र दक्षिणमा पाँचथर जिल्ला तथा पश्चिम र उत्तरमा सिरीजङ्घा गाउँपालिकाको सीमाना रहेको छ। जिल्लाको कूल क्षेत्रफलको ५.६५ प्रतिशत भूभाग ओगट्ने यस गाउँपालिकाको क्षेत्रफल २०५.९९ वर्ग किलोमिटर रहेको छ।

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण

यस सिदिङ्वा गाउँपालिका ऐतिहासिक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक रूपले महत्त्वपूर्ण क्षेत्र हो। साविक कालीखोला, सादेवा, आंखोप, साव्लाखु, लिम्बुदिन, मेहेले र सुरुम्खिम गाविसहरूलाई मिलाएर वि.स. २०७३ मा सिदिङ्वा गाउँपालिकाको गठन गरिएको हो। यहाँ परम्परागत रूपमा लिम्बु समुदायमा कुनै व्यक्तिको विवाह तथा मृत्यु हुँदा बन्दुक पड्काउने चलन छ। बन्दुक पड्काउन वा बारुद बनाउन चाहिने कोइलाको लागि प्रयोग गरिने वनस्पतिलाई लिम्बु भाषामा "सिदिङ (अडेरी काँडा)" भनिन्छ र "वा" भन्नाले छ भन्ने हुन्छ। यो काँडा यहाँको डाँडामा अत्यन्त बढी मात्रामा पाइने हुनाले उक्त डाँडा सिदिङ् वा नामबाट चिनियो (आङबुहाङ, बालचन्द्र, २०५८ : पृ. २५८)। यसै ऐतिहासिक ठाउँको नामबाट यस गाउँपालिकाको नाम सिदिङ्वा नामकरण गरिएको हो। साथै यस गाउँपालिकाको सिदिङ्वा डाँडामा अवस्थित सिदिङ्वा देवी यहाँको ऐतिहासिक चिनारीको रूपमा रहेको छ।

२.३ राजनीतिक अवस्थिति

सिदिङ्वा गाउँपालिका प्रदेश नं. १ अन्तर्गत ताप्लेजुङ्ग जिल्लामा अवस्थित छ। यस जिल्लामा विद्यमान १ नगरपालिका र ८ गाउँपालिका गरी ९ स्थानीय तह मध्ये यो गाउँपालिका एक हो। साविकका ७ गाविसहरू समावेश गरी बनेको यस गाउँपालिकामा ७ वटा वडाहरू रहेका छन्। गाउँपालिकाको केन्द्र साविक साव्लाखु गाउँ विकास कार्यालय रहेको स्थानमा अवस्थित छ। पूर्ववत् रूपमा नेपालको पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्रमा पर्ने ताप्लेजुङ जिल्लामा रहेको यो गाउँपालिका जिल्लाभित्रको प्रतिनिधि सभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि १ निर्वाचन क्षेत्र रहेको भए तापनि प्रदेश सभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि तय गरिएका २ निर्वाचन क्षेत्र मध्ये २ (क) मा पर्दछ। गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफलसम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १ : भौगोलिक अवस्थिति

वडा नं.	समावेश साविक गाविस	क्षेत्रफल (वर्ग किमि)	प्रतिशत
१	कालीखोला (१-९)	४२.३२	२०.५
२	सादेवा (१-९)	८.३८	४.१
३	आंखोपा (१-९)	२०.९३	१०.२

वडा नं.	समावेश साविक गाविस	क्षेत्रफल (बर्ग किमि)	प्रतिशत
४	साब्लाखु (१-९)	९.८४	४.८
५	लिम्वदिन (१-९)	२५.२२	१२.२
६	मेहेले (१-९)	१४.३४	७.०
७	सुरुम्खिम (१-९)	८४.९६	४१.२
जम्मा		**२०५.९९**	**१००**

स्रोत : स्थानीय तह पुर्नसंरचना आयोगको प्रतिवेदन, २०७३

२.४ धरातलीय अवस्था

यस गाउँपालिका हिमाली तथा उच्च पहाडी क्षेत्रको पहिचानको रूपमा रहेको छ । यस क्षेत्रलाई धरातलीय स्वरूपका हिसाबले हेर्दा पहाडी शृङ्खलाले बनेको यस गाउँपालिकामा कडा खालको चट्टानी भूभाग, भीरपाखा, बेशी र हिउँले ढाकिएका भूभाग तथा बसोवास योग्य क्षेत्र सहितको विविधतायुक्त धरातलीय अवस्था रहेको छ ।

२.५ प्राकृतिक सम्पदा

यस गाउँपालिकाभित्र छाडे खोला, भक्ते खोला, सिस्ने खोला, थोक्ने खोला, तिम्बङ पोखरी र ढ्वाङढ्वाङे झरना यहाँको मुख्य प्राकृतिक सम्पदाहरू हुन् । सिँचाइको मुख्य स्रोतका रूपमा यी खोलाहरू रहेका छन् । यहाँ जैविक विविधताका हिसावले पर्वतीय चिसो हावापानीमा पाइने जीव तथा वनस्पतिहरूमा डाँफे, मुनाल, घोरल, कस्तुरी, रतुवा, रेड पाण्डा, देवदार, सल्लो, ओखर आदि पाइने गर्दछ । जङ्गल क्षेत्रमा पाइने प्रमुख जडिबुटीका रूपमा पाखनबेद, सतुवा, पाँच औंले आदि रहेका छन् ।

२.६ भू-उपयोगको अवस्था

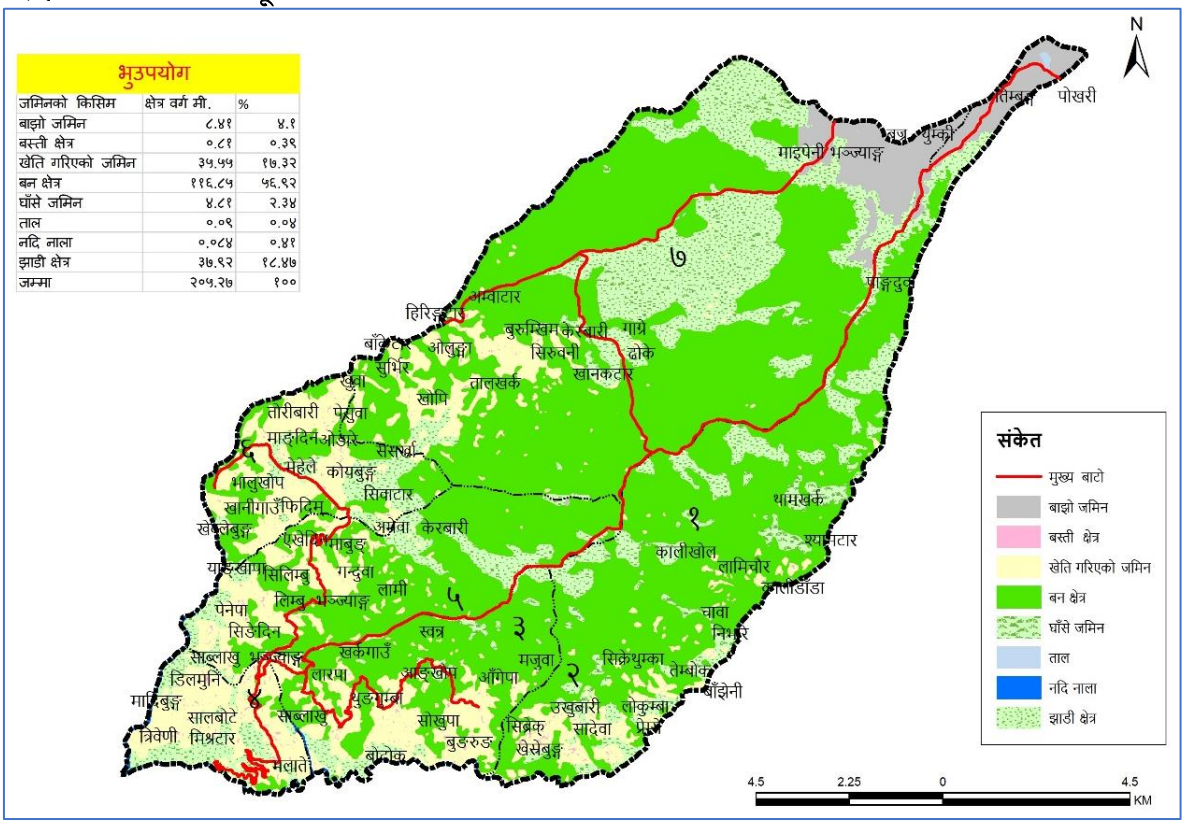
सिदिङ्वा गाउँपालिका उच्च पहाडी तथा हिमाली जिल्ला ताप्लेजुङको बढीजसो क्षेत्र वन तथा झाडीले ओगटेको हुनाले गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल २०५.९९ वर्ग की.मी. मध्ये कूल क्षेत्रफलको सबै भन्दा धेरै ५६.९२ प्रतिशत क्षेत्रमा वन जङ्गल रहेको छ भने १७.३२ प्रतिशत क्षेत्रमा खेती गर्ने गरिएको छ । त्यसरी खेती गरिने क्षेत्र भन्दा बढी १८.४७ प्रतिशत क्षेत्र झाडीले ओगटेको छ । भूउपयोग सम्बन्धी विस्तृत् विवरण तालिका २ मा दिइएको छ ।

तालिका २ : भूउपयोगको अवस्था

भूमीको प्रकार	क्षेत्रफल (वर्ग किमि)	प्रतिशत
बाँझो जमिन	८.४४	४.१०
बसोवास क्षेत्र	०.८१	०.३९
खेती गरिएको जमिन	३५.६७	१७.३२
वन क्षेत्र	११७.२५	५६.९२
घाँसे जमिन	४.८३	२.३४
ताल	०.०९	०.०४
नदि नाला	०.८४	०.४१
झाडी क्षेत्र	३८.०५	१८.४७
जम्मा	२०५.९९	१००.००

Source: Land Resource Mapping Project (LRMP), 1996, नापी विभाग

नक्शा २.१ : गाउँपालिकाको भूउपयोग अवस्था

Source: Land Resource Mapping Project (LRMP), 1996, नापी विभाग

२.७ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

लिम्बु जातिको आदिम बसोवास स्थलका रुपमा रहेको सिदिङ्वा एक ऐतिहासिक क्षेत्र हो । धार्मिक, ऐतिहासिक र पर्यटकीय महत्त्व बोकेको यस क्षेत्रमा हिन्दु, किराँत तथा बौद्ध सँस्कृतिको अनुपम संगम स्थलका रूपमा रहेको छ । मुख्य बोलिचालिको भाषा नेपाली यस क्षेत्रमा दसैँ, तिहार, उधौंली, क्रिस्मस, बाला चतुर्दशी मेला, लाखे जात्रा, तीज, साकेला, ल्होसार, माघेसङ्क्रान्ति, रामनवमी, फागुपूर्णिमा आदि रहेका छन् । धार्मिक तथा भाषिक रूपमा विविधता रहेको यस क्षेत्रमा चाडपर्वका समयमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरूले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता झल्काउने गर्दछन् । वेशभूषाका रूपमा पुरुषहरूले मुख्य रूपमा दौरा सुरुवाल, कोट, टोपी, र महिलाले कुर्ता सुरुवाल, गुन्यु, साडी, चोली लगाउने गर्दछन् ।

२.८ विकासका सम्भावना

सिदिङ्वा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरू, आर्थिक अभ्यास र उपलब्ध मानवीय पूँजी तथा पूर्वाधार लगायतको अवस्थालाई हेर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा विकासका प्रशस्त सम्भावनाहरूको आँकलन गर्न सकिन्छ । गाउँ विकासका सम्भावनाहरूलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ३ : विकासका सम्भावनाहरू

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
१	प्राकृतिक स्रोत तथा साधन	• शितोष्ण हावापानी र उच्च पहाडी क्षेत्रीय जैविक विविधता • बाह्रै महिना बहने नदि तथा खोला • चरण क्षेत्र • पर्यटकीय, धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्वका क्षेत्र
२	आर्थिक	• कोदो, आलु जस्ता खाद्यान्नको प्रचूर उत्पादन • व्यवसायिक बेमौसमी खेतीका लागि प्रचूर सम्भावना • वित्तीय संस्था तथा सुविधामा पहुँच

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
		• आर्थिक सम्वृद्धिका आधारका रूपमा प्रसिद्ध पर्यटकीय क्षेत्रहरू
३	सामाजिक	• उमाविसम्मको शैक्षिक संस्थाको पहुँच • स्वास्थ्य चौकी तथा औषधी पसल लगायतका स्वास्थ्य सुविधामा पहुँच • पूर्ण सरसफाईका अभ्यास • पूर्ण खोप गाउँपालिकाको लागि प्रयासरत
४	भौतिक पूर्वाधार	• आवश्यकता अनुसारका पुल तथा पुलेसाको निर्माण • सडक विस्तार तथा स्तरोन्नतिमा पहल
५	वन तथा वातावरण	• २०५९ हेक्टर वन जङ्गल र जैविक विविधता • जडिबुटीजन्य कच्चा पदार्थको प्रचूर उपलब्धता • शितोष्ण क्षेत्रीय जैविक विविधता
६	सुशासन तथा संस्थागत	• गाउँपालिका, विषयगत शाखा, समितिको गठन र सञ्चालन • गैससको विकास कार्यमा सङ्लग्नता

२.९ मानव विकास सूचकाङ्क, औषत आयु र गरिवी

गाउँपालिकाको विकासको अवस्थालाई हेर्दा नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ तथा गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ मा ताप्लेजुङ जिल्लाको सन्दर्भमा औंल्याइएका तथ्यहरूलाई सिदिङ्वा गाउँपालिकाको हकमा पनि सामान्यीकरण गरिएको छ। नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ अनुसार ताप्लेजुङ जिल्ला मानव विकास सूचकाङ्कका दृष्टिकोणले ७५ जिल्लामध्ये २५ औं स्थानमा पर्दछ। यस जिल्लाको मानव विकास सूचकाङ्कको मान ०.४९४ रहेको छ। जसअनुसार औषत आयु ६५.८ वर्ष तथा प्रतिव्यक्ति आम्दानी १३१३ अमेरिकी डलर रहेको छ। राष्ट्रिय योजना आयोगको गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ अनुसार यस क्षेत्रमा २७ प्रतिशत गरिब रहेको देखिन्छ।

परिच्छेद ३ : जनसङ्ख्याको अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको जनसाङ्ख्यिक अवस्थासँग सम्बन्धित वस्ती, घरधुरीको विवरण, जनसङ्ख्या बनौट, संरचना तथा वितरण जस्ता विषयहरू समाविष्ट रहेका छन् ।

३.१ जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था

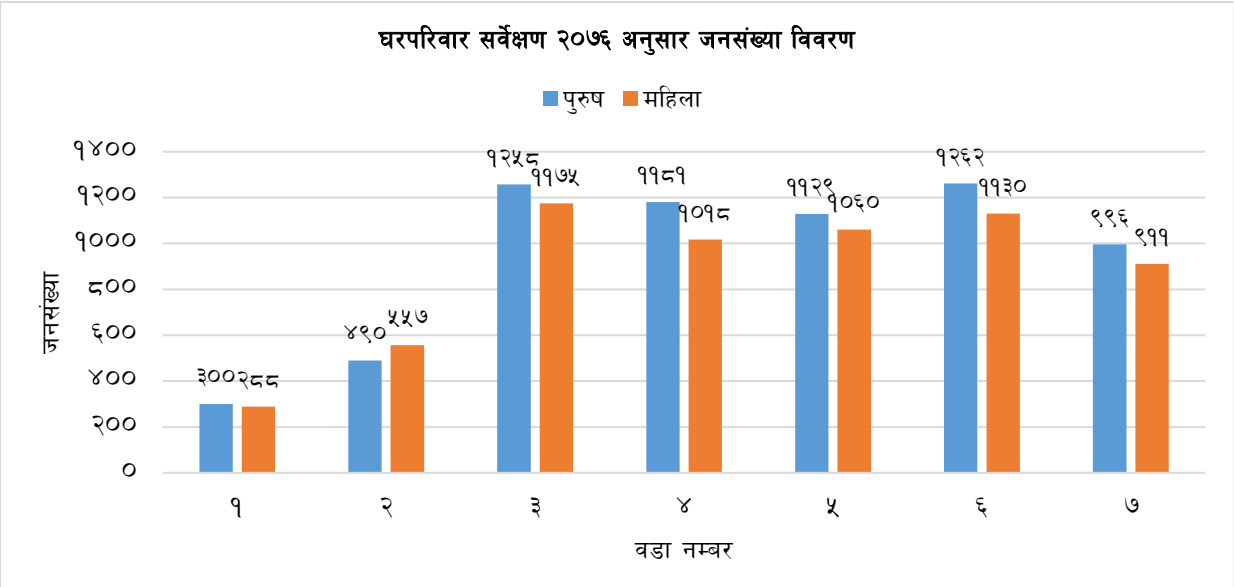
घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ अनुसार गाउँपालिकाको कूल जनसङ्ख्या १२७५५ रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार १२०९९ जनसङ्ख्या रहेको यस क्षेत्रमा हालका दिनमा जनसङ्ख्या घट्दो अवस्थामा रहेको देखिन्छ । हाल वडा अनुसार सबैभन्दा उच्च जनसङ्ख्या वडा नं. ३ मा २४३३ रहेको छ भने सबै भन्दा न्यून वडा नं. १ मा ५८८ रहेको देखिन्छ । जस अनुसार हालको औषत घरपरिवारको आकार ५.१६ र लैङ्गिक अनुपात १०६.१ रहेको छ । समग्रमा लैङ्गिक रूपमा यस गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या हेर्दा २०६८ मा पुरुषको तुलनामा महिलाहरूको सङ्ख्या बढ्दो रूपमा थियो । २०७६ मा महिलाको सङ्ख्या घट्दो रूपमा रहेको देखिन्छ भने परिवारको आकार बढेर गएको छ । जनसङ्ख्याको वर्तमान अवस्थालाई वडागत रूपमा देहाय प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ४ : जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था

वडा नं	जनगणना २०६८ अनुसार						घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ अनुसार					
	घरपरिवार	जनसङ्ख्या			औषत परिवार	लैङ्गिक अनुपात	घरपरिवार	जनसङ्ख्या			औषत परिवार	लैङ्गिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला				जम्मा	पुरुष	महिला		
१	११८	६२९	३०३	३२६	५.३३	९२.९४	११६	५८८	३००	२८८	५.०७	१०४.१७
२	२११	१०४८	५१५	५३३	४.९७	९६.६२	२३१	१०४७	४९०	५५७	४.५३	८७.९७
३	४५१	२३४६	११२२	१२२४	५.२०	९१.६७	४७६	२४३३	१२५८	११७५	५.११	१०७.०६
४	४३२	२१३३	९९७	११३६	४.९४	८७.७६	४०८	२१९९	११८१	१०१८	५.३९	११६.०१
५	३५६	१८३२	८४१	९९१	५.१५	८४.८६	३७१	२१८९	११२९	१०६०	५.९०	१०६.५१
६	४६३	२३५७	११४८	१२०९	५.०९	९४.९५	४८९	२३९२	१२६२	११३०	४.८९	१११.६८
७	३३९	१७५४	८५१	९०३	५.१७	९४.२४	३६४	१९०७	९९६	९११	५.२४	१०९.३३
जम्मा	**२३७०**	**१२०९९**	**५७७७**	**६३२२**	**५.१२**	**९१.८७**	**२४५५**	**१२७५५**	**६६१६**	**६१३९**	**५.१६**	**१०६.१०**

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग २०६८ तथा घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र १ : जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था

३.२ जनघनत्वको अवस्था

कूल क्षेत्रफल २०५.९९ वर्ग किलोमिटर रहेको यस गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या १२७५५ रहेको छ । गाउँपालिकाको जनघनत्व ११०.२५ जना प्रति ब.की.मी. रहेको छ । वडागत रूपमा जनघनत्वको अवस्था हेर्दा सबैभन्दा कम क्षेत्रफल रहेको वडा नं. ७ को ५०४.५ जना प्रति वर्ग किलोमिटर र सबैभन्दा बढी क्षेत्रफल रहेको वडा नं. ६ को १४२.८१ जना प्रति ब.की.मी. रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५ : जनघनत्वको अवस्था

वडा नम्बर	जनसङ्ख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व (प्रति ब.की.मी.)
	जनसङ्ख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (ब.की.मी.)	प्रतिशत	
१	५८८	१.२८	१३.१५	८.३९	४४.७१
२	१०४७	२.२९	१०.६३	६.७८	९८.४९
३	२४३३	५.३१	१५.९१	१०.१५	१५२.९२
४	२१९९	४.८०	७.१७	४.५७	३०६.६९
५	२१८९	४.७८	११.९५	७.६२	१८३.१८
६	२३९२	५.२२	१६.७५	१०.६८	१४२.८१
७	१९०७	४.१६	३.७८	२.४१	५०४.५०
जम्मा	**१२७५५**	**२७.८५**	**७९.३४**	**१००**	**११०.२५**

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग २०६८ र घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसङ्ख्याको स्थिति हेर्दा उमेर समूह अनुसार ५ वर्षमुनिको १२७७ र ७० वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसङ्ख्या ५४६ रहेको देखिन्छ । लैङ्गिकताका आधारमा वडागत रूपमा उमेर समूह अनुसारको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ६ : उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

वडा नं.	उमेर समूह अनुसार जनसङ्ख्या															
	५ वर्ष मुनी		६-१४ वर्ष		१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४९ वर्ष		५०-५९ वर्ष		६०-६९ वर्ष		७० वर्ष माथि	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	२८	२८	५४	५७	३४	३३	१००	९९	३२	३७	३१	१३	१२	१०	९	११
२	६०	६२	११०	१११	४३	६४	१४७	१७२	६५	६९	२६	३५	२०	२२	१९	२२
३	१०१	१२३	२१८	१९९	११८	१११	४०७	३६९	१६०	१५५	१२७	१०३	६७	५८	६०	५७
४	१२२	८८	१९९	२०३	९२	९९	३९२	३९४	१५३	१२२	१११	९३	६५	६२	४७	३७
५	११६	९२	१७९	१७९	१०४	१११	३५९	३९५	१५१	१५९	१०७	९३	७१	६५	४२	४६
६	१२३	१२१	२२०	१९१	११२	११६	४०५	३४०	१५४	१५९	१०५	९५	७९	५६	६४	५२
७	१०९	१०४	१७१	१६९	९०	७५	३१०	२८१	१४३	१३५	८५	६४	४३	४८	४५	३५
जम्मा	**६५९**	**६१८**	**११५१**	**११०९**	**५९३**	**६०९**	**२१२०**	**१८९०**	**८५८**	**८३६**	**५९२**	**४९६**	**३५७**	**३२१**	**२८६**	**२६०**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.४ मातृभाषाका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र ७८.१९ प्रतिशत जनसंख्याले मातृभाषाका रूपमा नेपाली भाषा बोल्ने गरेको देखिन्छ । कूल जनसङ्ख्या मध्ये लिम्बु भाषी १४.२ र वान्तवा भाषी ३.५२ प्रतिशत जनसङ्ख्या रहेका छ । वडागत रूपमा मातृभाषाका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ७ : मातृभाषाको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

वडा नम्बर	मातृभाषा अनुसार जनसङ्ख्या						
	नेपाली	वान्तवा	चाम्लिङ	लिम्बु	तामाङ	गुरुङ	जम्मा
१	५३५	८	१५	२८	०	२	५८८
२	१०४१	०	०	६	०	०	१०४७
३	१९१६	२०९	१२८	१७९	१	०	२४३३
४	१६६६	१४	०	५०६	१३	०	२१९९
५	११८३	४६	२२	८४२	८९	७	२१८९
६	२३४२	६	२१	२२	१	०	२३९२
७	१२९०	१६६	८५	२२८	८७	५१	१९०७
जम्मा	**९९७३**	**४४९**	**२७१**	**१८११**	**१९१**	**६०**	**१२७५५**
प्रतिशत	**७८.१९**	**३.५२**	**२.१२**	**१४.२०**	**१.५०**	**०.४७**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.५ धर्म अनुसार जनसङ्ख्या विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ अनुसार यस गाउँपालिका हिन्दु धर्म मान्नेहरू ४८.३३ प्रतिशत रहेका छन् । त्यसैगरी किरात र बौद्ध धर्म मान्ने क्रमश: ३९.५२ र ६.९९ प्रतिशत जनसङ्ख्या रहेको देखिन्छ । समग्रमा यस गाउँपालिका क्षेत्रमा हिन्दु धर्मावलम्बीहरूको बाहुल्य देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ८ : धर्म अनुसार जनसङ्ख्या विवरण

वडा नम्बर	धर्म अनुसार जनसङ्ख्या						
	हिन्दु	बौद्ध	ईसाइ	किरात	जैन	अन्य	जम्मा
१	५०१	४	१	८२	०	०	५८८
२	६५१	०	४२	३५४	०	०	१०४७
३	११५६	६९	१२५	१०५१	४	२८	२४३३
४	८९१	७३	२९	१२०६	०	०	२१९९
५	८१०	१५०	१३९	१०६७	०	२३	२१८९
६	१६२५	३३	८५	६४९	०	०	२३९२
७	५३१	५६३	१८१	६३२	०	०	१९०७
जम्मा	**६१६५**	**८९२**	**६०२**	**५०४१**	**४**	**५१**	**१२७५५**
प्रतिशत	**४८.३३**	**६.९९**	**४.७२**	**३९.५२**	**०.०३**	**०.४०**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.६ जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण

जातजातिगत आधारमा घरपरिवारको अवस्था हेर्दा यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी पहाडी आदिवासी जनजाति ६४.३२ प्रतिशत घरपरिवारको बसोवास रहेका देखिन्छ । त्यसैगरी २८.५९ प्रतिशत घरपरिवार पहाडी ब्राम्हण क्षेत्रीको रहेका छ । जातजातिगत आधारमा घरपरिवारलाई वडागत रूपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ९ : जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	जातिगत आधारमा घरपरिवार सङ्ख्या					
	पहाडी वाम्हण /क्षेत्री	पहाडी आदीवासी जनजाति	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	नखुलेको	जम्मा
१	८५	२८	३	०	०	११६
२	७३	१४६	९	०	३	२३१
३	१४५	२८९	३७	३	२	४७६
४	१३२	२४७	२६	०	३	४०८

वडा नम्बर	जातिगत आधारमा घरपरिवार सङ्ख्या					
	पहाडी वाम्हण /क्षेत्री	पहाडी आदीवासी जनजाति	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	नखुलेको	जम्मा
५	१४	३४६	१०	०	१	३७१
६	१८७	२४५	५५	०	२	४८९
७	६६	२७८	१९	०	१	३६४
जम्मा	**७०२**	**१५७९**	**१५९**	**३**	**१२**	**२४५५**
प्रतिशत	**२८.५९**	**६४.३२**	**६.४८**	**०.१२**	**०.४९**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.७ जातिगत आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

जातजातिगत आधारमा जनसङ्ख्याको स्थिति हेर्दा ६४.९३ प्रतिशत पहाडी आदिवासी जनजाति यस गाउँपालिकामा बसोवास गर्ने गर्दछन् । त्यसैगरी पहाडी ब्राम्हण क्षेत्री र पहाडी दलित क्रमशः २८.१९ र ६.७८ प्रतिशत रहेका छन् । जातजातिगत आधारमा जनसङ्ख्यालाई वडागत रूपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १० : जातिगत आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

वडा नम्बर	जातिगत आधारमा घरपरिवार सङ्ख्या				
	पहाडी वाम्हण/क्षेत्री	पहाडी आदीवासी /जनजाति	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	जम्मा
१	४३९	१३१	१८	०	५८८
२	३३७	६३७	७३	०	१०४७
३	७७०	१४७८	१७२	१३	२४३३
४	६८१	१३५८	१६०	०	२१९९
५	८२	२०७१	३६	०	२१८९
६	९६०	११३७	२९५	०	२३९२
७	३२६	१४७०	१११	०	१९०७
जम्मा	**३५९५**	**८२८२**	**८६५**	**१३**	**१२७५५**
प्रतिशत	**२८.१९**	**६४.९३**	**६.७८**	**०.१०**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.८ घरमुलीको विवरण

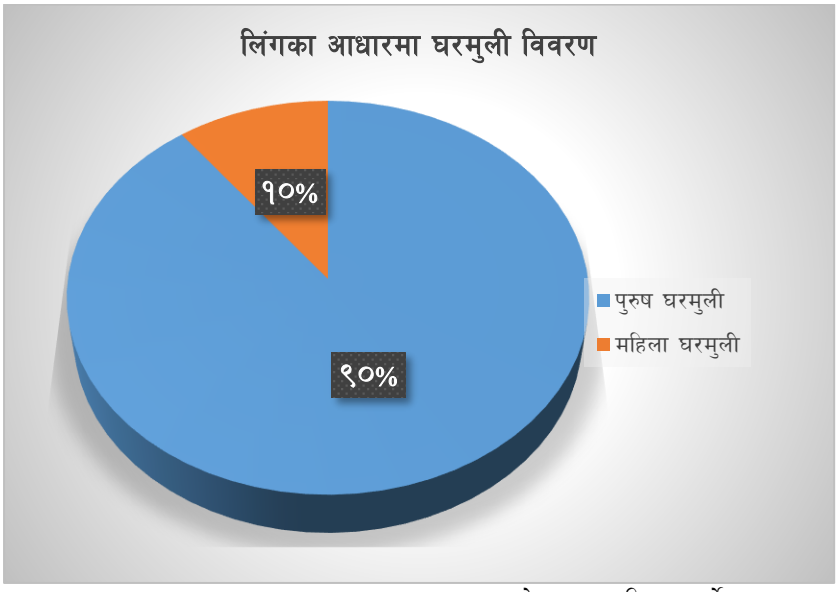
लैङ्गिकताका आधारमा घरमुलीको स्थिति हेर्दा कूल २४५५ घरपरिवार मध्ये पुरुष घरमुली हुने घरपरिवार ८९.६५ प्रतिशत र महिला घरमुली हुने घरपरिवार १०.३५ प्रतिशत रहेका छन् । तुलनात्मक रूपमा पुरुष घरमुली रहेको घरपरिवारको सङ्ख्या बढी रहेको देखिन्छ । लिङ्गका आधारमा वडागत घरमुलीको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ११ : घरमुलीको विवरण

वडा नं.	घरपरिवार सङ्ख्या		
	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	जम्मा
१	१०८	८	११६
२	२२५	६	२३१
३	४१८	५८	४७६
४	३६०	४८	४०८
५	३१५	५६	३७१
६	४३५	५४	४८९
७	३४०	२४	३६४
जम्मा	**२२०१**	**२५४**	**२४५५**
प्रतिशत	**८९.६५**	**१०.३५**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र २: घरमुलीको विवरण

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.९ अपाङ्गताको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

गाउँपालिकाको जनसङ्ख्यालाई अपाङ्गताका दृष्टिकोणले हेर्दा विभिन्न खालका अपाङ्गता भएका २४० जना व्यक्तिहरू मध्ये सबैभन्दा उच्च शारीरिक अपाङ्गता भएकाहरूको सङ्ख्या १५२ जना रहेको छ । वडागत रूपमा वडा नं. ६ मा अन्य वडाहरू भन्दा बढी ५३ जना अपाङ्ग रहेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १२ : अपाङ्गताको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

वडा नं.	अपाङ्गताका आधारमा जनसङ्ख्या										
	शारीरिक अपाङ्गता	बौद्धिक अपाङ्गता	दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने)	सुन्न नसक्ने (बहिरा)	बोली अकमकिने (भकभके)	सुस्त श्रवण भएको	मनोसामाजिक अपाङ्गता	सुस्त मनस्थिति	बहु अपाङ्गता	अपाङ्ग नभएको	जम्मा
१	१५	०	०	०	१	०	०	१	०	५७१	५८८
२	११	१	२	१	१	०	०	१	१	१०२९	१०४७
३	२५	०	५	८	८	१	०	१	०	२३८५	२४३३
४	१२	०	०	२	३	२	२	१	१	२१७६	२१९९
५	२०	१	२	५	१	२	१	१	०	२१५६	२१८९
६	३६	५	१	१	२	१	१	२	४	२३३९	२३९२
७	३३	१	२	६	२	०	२	१	१	१८५९	१९०७
जम्मा	**१५२**	**८**	**१२**	**२३**	**१८**	**६**	**६**	**८**	**७**	**१२५१५**	**१२७५५**
प्रतिशत	**१.१९**	**०.०६**	**०.०९**	**०.१८**	**०.१४**	**०.०५**	**०.०५**	**०.०६**	**०.०५**	**९८.१२**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१० बसोवासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका कूल १२७५५ जनसङ्ख्या मध्ये ८८.७१ प्रतिशत जनसङ्ख्या आफ्नै घर अर्थात् गणना गरेको स्थानमा बस्ने गरेको छ । त्यसैगरी स्वदेशमा अन्यत्र रहेका र विदेश गएकाहरूको जनसङ्ख्या क्रमशः १०२९ र ४११ जना रहेको छ । बसोवासको स्थिति हेर्दा ३.२२ प्रतिशत जनसङ्ख्या वैदेशिक रोजगार एवं अन्य प्रयोजनले विदेशमा बस्दै आएको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरणलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १३ : बसोबारको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बसोवासका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण			
	गणना गरेको स्थान बसोवास गरेका	स्वदेशमा अन्यत्र बसोवास गरेका	विदेश गएका	जम्मा
१	५७०	१५	३	५८८
२	९४९	८६	१२	१०४७
३	२२९६	१००	३७	२४३३
४	१७५२	२९१	१५६	२१९९
५	१६४४	४०१	१४४	२१८९
६	२३०९	४९	३४	२३९२
७	१७९५	८७	२५	१९०७
जम्मा	**११३१५**	**१०२९**	**४११**	**१२७५५**
प्रतिशत	**८८.७१**	**८.०७**	**३.२२**	**१००.००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.११ बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकाको कूल जनसङ्ख्यालाई बैवाहिक स्थितिका आधारमा हेर्दा २८.०३ प्रतिशत अविवाहित, ४७.६३ प्रतिशत एकल विवाहित तथा २१.३ प्रतिशत जनसङ्ख्या कम उमेरको रहेको छ । बैवाहिक स्थिति अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १४: बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण									
	अविवाहित	एकल विवाह	वहुविवाह	पुनः विवाह	विधवा	विदुर	सम्बन्ध विच्छेद	विवाहित तर अलग बसेको	कम उमेर	जम्मा
१	१७४	२७४	१४	०	२	०	०	१	१२३	५८८
२	२५२	४५५	६	०	१३	११	१	०	३०९	१०४७
३	७५७	११४७	३९	३	२०	१६	११	१	४३९	२४३३
४	५७०	१०६०	२९	३	१७	१२	२	४	५०२	२१९९
५	६४७	९९७	६१	२१	८	६	१	३	४४५	२१८९
६	६६४	११९५	३१	४	१०	५	०	०	४८३	२३९२
७	५११	९४७	३०	१	०	०	१	१	४१६	१९०७
जम्मा	**३५७५**	**६०७५**	**२१०**	**३२**	**७०**	**५०**	**१६**	**१०**	**२७१७**	**१२७५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१२ व्यक्तिगत घटना विवरण

गतवर्ष (२०७५ चैत्र मसान्तसम्मको घटना दर्ता) को विवरण अनुसार गाउँपालिकामा कूल ८६३ जन्मदर्ता, ९२ मृत्युदर्ता र २२६ विवाह दर्ता गरेको देखिन्छ । त्यसैगरी यस गाउँपालिकामा बसाईसराई गरी आएको ७ घरपरिवार र यहाँबाट बसाईसराई गरी अन्यत्र जाने ८९ घरपरिवार रहेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका १५ : व्यक्तिगत घटना विवरण

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाईंसराई	
					आएको	गएको
१	१४०	१९	३३	०	३	२०
२	८१	४	२२	०	०	६
३	१११	२०	५०	०	३	१८
४	१९५	१७	५५	०	०	१८

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइँसराई	
					आएको	गएको
५	१७२	१३	२९	०	०	१४
६	१३५	१७	३३	०	१	९
७	२९	२	४	०	०	४
जम्मा	**८६३**	**९२**	**२२६**	**०**	**७**	**८९**

स्रोत : गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, २०७६

३.१३ विगत पाँच वर्षमा बसाईसराई गरी आउने घरपरिवार विवरण

बिगत पाँच वर्षमा कूल २४ घरपरिवार बसाईसराई गरी यस गाउँपालिकामा आएकोदेखिन्छ । जसमध्ये ७ घरपरिवारले बसाईसराई दर्ता गरी बसोवास गरेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका १६ : बिगत पाँच वर्षमा बसाईसराई गरी आउने घरपरिवार विवरण

वडा नं.	बिगत ५ वर्षमा बसाईसराई गरेका घरपरिवार विवरण		
	बसाईसराई दर्ता गरी बस्ने	बसाईसराई दर्ता नगरी बस्ने	जम्मा
१	०	०	०
२	०	१	१
३	३	६	९
४	१	५	६
५	०	२	२
६	०	२	२
७	३	१	४
जम्मा	**७**	**१७**	**२४**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१४ बसाईसराईका कारण अनुसार घरपरिवार विवरण

बिगत पाँच वर्षको अवधिमा यस गाउँपालिकामा बसाईसराई गरी आउने २४ घरपरिवारले जागिर, प्राकृतिक प्रकोप तथा सुविधाको खोजी जस्ता कारणले बसाईसराई गरी यहाँ आएका हुन । कारण अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १७ : बसाईसराईको कारण अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नं.	बसाईसराईको कारण अनुसार विवरण								
	शिक्षा	कामको खोजी	जागिर	नयाँ व्यवसाय	प्राकृतिक प्रकोप	सुविधाको खोजी	अन्य	नखुलेको	जम्मा
१	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	०	०	०	०	०	१	०	०	१
३	०	३	०	१	२	२	१	०	९
४	०	०	०	१	०	२	२	१	६
५	०	१	०	०	०	०	१	०	२
६	१	१	०	०	०	०	०	०	२
७	०	१	१	१	०	०	१	०	४
जम्मा	**१**	**६**	**१**	**३**	**२**	**५**	**५**	**१**	**२४**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१५ बिवाह दर्ता सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाको कूल जनसङ्ख्यामा बिवाहित ६३४३ जना मध्ये ४४२२ जनाले बिवाह दर्ता गरेका छन् भने १९२१ जनाले बिवाह दर्ता गरेका छैनन् । बिवाह दर्ता नगर्नेको स्थिति हेर्दा विवाहित जनसङ्ख्याको ३०.३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । बिवाह दर्ताको स्थिति अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका १८ : बिवाह दर्ता सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बिवाह दर्ता सम्बन्धी विवरण		
	बिवाह दर्ता गरेको	बिवाह दर्ता नगरेको	जम्मा
१	२३९	५०	२८९
२	४१५	४७	४६२
३	९५०	२५१	१२०१
४	७८५	३१३	१०९८
५	७४२	३४१	१०८३
६	७१६	५१४	१२३०
७	५७५	४०५	९८०
जम्मा	**४४२२**	**१९२१**	**६३४३**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

परिच्छेद ४ : आर्थिक अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको पेशा, रोजगारी, कृषि, उद्योग व्यापार तथा व्यवसाय, सहकारी, पर्यटन, बैंक तथा वित्तीय संस्था आर्थिक गतिविधि सम्बन्धी विवरणलाई विविध शीर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ :

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

यस शीर्षक अन्तर्गत आर्थिक गतिविधिको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.१.१ प्रमुख पेसा अनुसार जनसङ्ख्या

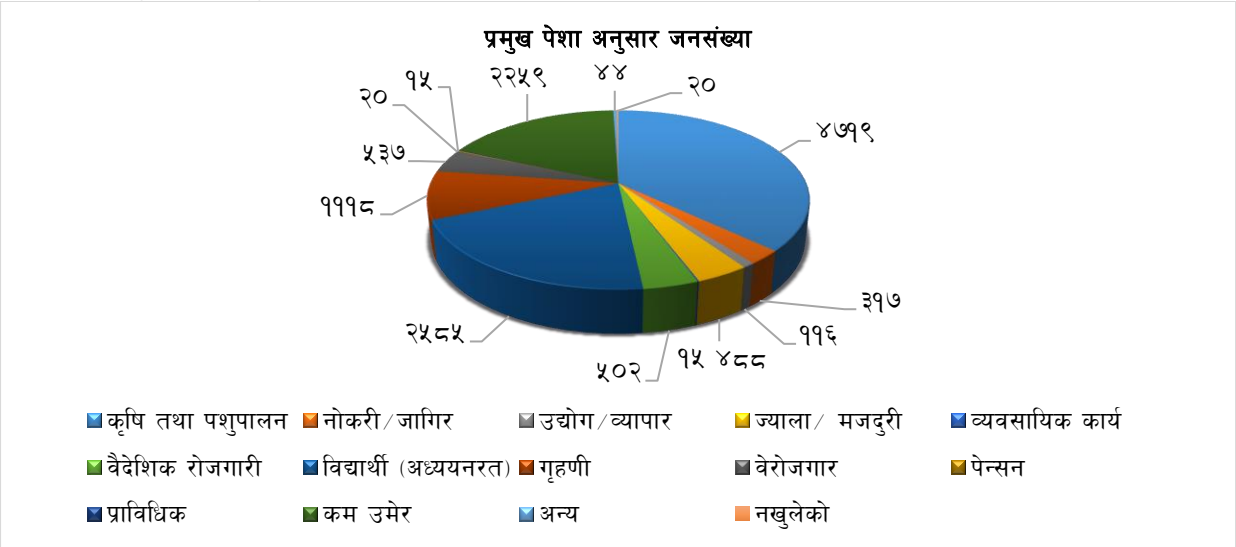
गाउँपालिकाको कूल १२७५५ जनसङ्ख्या मध्ये ३७ प्रतिशत जनसङ्ख्याको मुख्य पेसा कृषि तथा पशुपालन रहेको छ । जसअनुसार ३.८३ प्रतिशत जनसङ्ख्याले ज्याला मजदुरीलाई मुख्य पेसाका रूपमा अपनाएका छन् भने ३.९४ प्रतिशत अर्थात् ५०२ जना वैदेशिक रोजगारीलाई मुख्य पेसा बनाएका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १९ : प्रमुख पेसा अनुसार जनसङ्ख्या

वडा नं	कृषि तथा पशुपालन	नोकरी/जागिर	उद्योग/व्यापार	ज्याला/मजदुरी	व्यवसायिक कार्य	वैदेशिक रोजगारी	विद्यार्थी	गृहणी	वेरोजगार	पेन्सन	प्राविधिक	कम उमेर	अन्य	नखुलेको
१	२९८	२३	५	११	१	९	१२१	१	१२	०	०	१०५	१	१
२	३३२	१६	४	७४	१	२९	२१७	९९	४३	०	०	२३१	१	०
३	९०२	४८	११	२११	५	५६	५१२	२०५	४१	४	५	४०३	१२	१८
४	६०४	४३	२७	८५	२	१६८	४६१	२६७	१२७	५	६	३८४	१९	१
५	६५३	६३	२६	४६	१	१०३	५०६	३२३	१०३	८	२	३४७	८	०
६	१२३२	८७	३०	३०	४	७७	३५४	७९	५६	१	१	४४१	०	०
७	६९८	३७	१३	३१	१	६०	४१४	१४४	१५५	२	१	३४८	३	०
जम्मा	**४७१९**	**३१७**	**११६**	**४८८**	**१५**	**५०२**	**२५८५**	**१११८**	**५३७**	**२०**	**१५**	**२२५९**	**४४**	**२०**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र ३: प्रमुख पेसा अनुसार जनसङ्ख्या

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१.२ प्राविधिक तथा विशेष सीप भएका मानव संसाधनको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उपलब्ध हुन सक्ने प्राविधिक तथा विशेष सीप भएका मानव संसाधनको सङ्ख्या १८१ रहेको छ। जसमध्ये सबैभन्दा बढी कृषि विशेषज्ञको जनसंख्या ६२ रहेको छ भने लेखाविद् र सञ्चारकर्मी क्रमशः ३६ र ३४ जना रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी क्षेत्र, विधा तथा वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका २० : प्राविधिक तथा विशेष सीप भएका मानव संसाधनको विवरण

वडा नं.	विशेष सीप भएका मानव संसाधनको विवरण											
	ईन्जिनियर	चिकित्सक	कानून विद	कृषि विशेषज्ञ	पशु चिकित्सक	लेखाविद	सञ्चार कर्मी	वन विशेषज्ञ	खाद्य प्रशोधन विशेषज्ञ	विशेष सीप नभएको	नखुलेको	जम्मा
१	०	१	०	४	१	१	२	०	०	५७४	५	५८८
२	०	०	०	६	०	१	१	०	०	१०२९	१०	१०४७
३	३	२	०	५	३	४	३	०	०	२२५३	१६०	२४३३
४	१	२	२	२	०	८	२	०	०	२०४७	१३५	२१९९
५	०	३	०	३	२	०	४	०	०	२१५७	२०	२१८९
६	४	५	७	४०	०	१९	१७	३	२	२२६२	३३	२३९२
७	४	०	०	२	३	३	५	१	०	१८७२	१७	१९०७
जम्मा	**१२**	**१३**	**९**	**६२**	**९**	**३६**	**३४**	**४**	**२**	**१२१९४**	**३८०**	**१२७५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१.३ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण

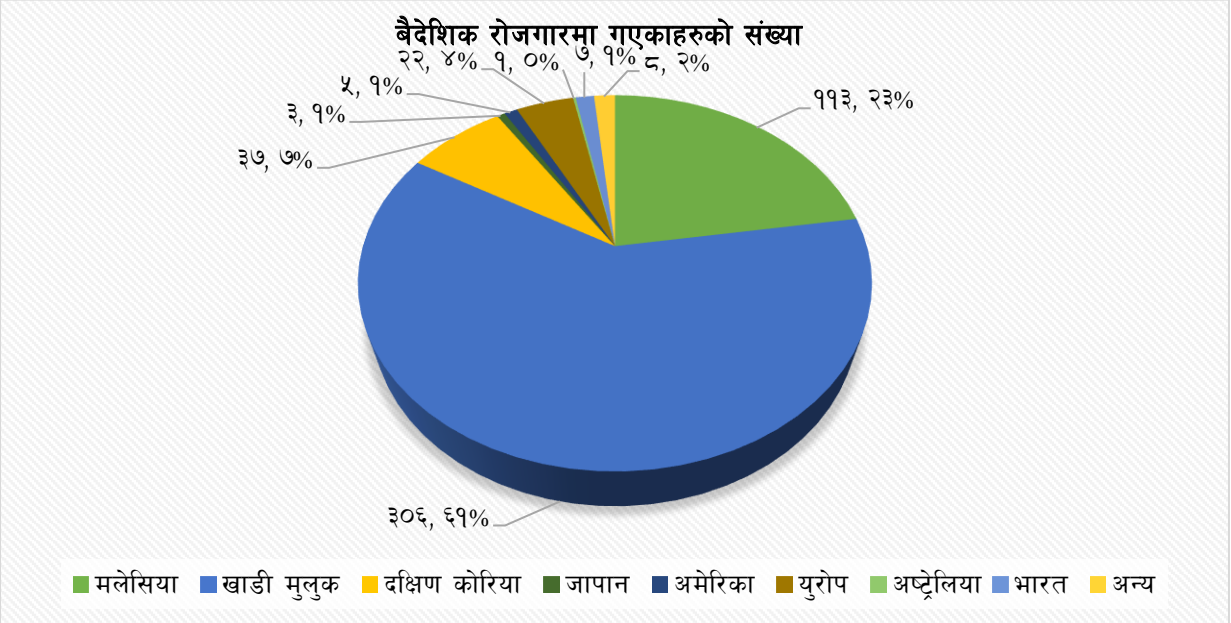
यस गाउँपालिकाबाट वैदेशिक रोजगारीका लागि विभिन्न देशमा जाने जनसंख्या कूल ५३८२ जना रहेको छ। यी मध्ये सबैभन्दा उच्च सङ्ख्यामा भारत जाने ४९८८ रहेको छ। वैदेशिक रोजगारीका लागि गएका राष्ट्र अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका २१ : वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरूको विवरण

वडा नं.	वैदेशिक रोजगारमा गएको जनसङ्ख्या विवरण									
	मलेसिया	खाडी मुलुक	दक्षिण कोरिया	जापान	अमेरिका	युरोप	अष्ट्रेलिया	भारत	अन्य	जम्मा
१	३	३	३	०	०	०	०	०	०	९
२	५	२२	१	०	१	०	०	०	०	२९
३	११	३३	५	०	३	०	०	१	३	५६
४	२६	११२	९	१	०	१०	०	६	४	१६८
५	३६	५१	९	०	०	७	०	०	०	१०३
६	२१	४६	३	१	१	३	१	०	१	७७
७	११	३९	७	१	०	२	०	०	०	६०
जम्मा	**११३**	**३०६**	**३७**	**३**	**५**	**२२**	**१**	**७**	**८**	**५०२**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र ४: वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरूको विवरण

४.२ कृषि तथा पशु विकास

यस शीर्षकमा सिँचाई, कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी गतिविधिहरूलाई प्रस्तुत गरिएको छ।

४.२.१ सिँचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा वर्षैभरि सिँचाई उपलब्ध हुने खालका २४ वटा सतही कुलो उपलब्ध रहेका छन्। यी सिँचाईका पूर्वाधारबाट ५८२३ हेक्टर जमिन सिंचित हुने गरेको पाइन्छ भने यसबाट कूल ७५६ घरपरिवार लाभान्वित हुने गरेका छन्। यस सम्बन्धी थप विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २२ : सिँचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण

सिँचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिँचाईको किसिम	सिँचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिँचाईको उपलब्धता	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (की.मी.)	परिमाण			
रैम गुर्दुम दोभान खोला सिँचाई	२	सतह	कुलो	किमी	५	मौसमी	६६५	४४
छुचुन्द्रे स्वा. खोला नयाँ प्रविधि र जल उपभोक्ता संस्था	२	सतह	पाइप	किमी	४	वर्षैभरि	६६३	५२
खोरीबा खोला	३	सतह	पाइप	किमी	०		०	०
मुहान खोला	३	सतह	कुलो	किमी	२	वर्षैभरि	४००	४०
भेटवाल खोला	३	सतह	कुलो	किमी	२	वर्षैभरि	३००	३०
खत्री कुलो	३	सतह	कुलो	किमी	२	वर्षैभरि	५००	५०
उखा कुलो	३	सतह	कुलो	किमी	३००	वर्षैभरि	३००	३०
कटुवाल कुलो	३	सतह	कुलो	किमी	१	वर्षैभरि	४००	४०
राई कुलो	३	सतह	कुलो	किमी	२		४००	१५
भुल्के कुलो	३	सतह	कुलो	किमी	३	वर्षैभरि	५००	२५
सेती कुलो	४	सतह	कुलो	किमी	३	वर्षैभरि	३५०	४०
अमले कुलो	४	सतह	कुलो	किमी	३	वर्षैभरि	३००	३०
घन्टे कुलो	४	सतह	कुलो	किमी	१	वर्षैभरि	१००	१२
पेन धारा कुलो	४	सतह	कुलो	किमी	०	वर्षैभरि	५०	५

सिँचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिँचाईको किसिम	सिँचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिँचाईको उपलब्धता	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (की.मी.)	परिमाण			
मार्सा कुलो	४	सतह	कुलो	किमी	२	वर्षैभरि	४००	१००
होइरागे कुलो	४	सतह	कुलो	किमी	१०५	वर्षैभरि	१५०	११
लप्सिबाटे कुलो	४	सतह	कुलो	किमी	०	वर्षैभरि	१००	६
बग्रेनी कुलो	४	सतह	कुलो	किमी	०	वर्षैभरि	१००	९
नौरङ्ग सिँचाई	५	सतह	कुलो	किमी	२	मौसमी	२०	२५
छबिसे कुलो	५	सतह	कुलो	किमी	१५	मौसमी	१०	१५
बारबिसे कुलो	५	सतह	कुलो	किमी	२	मौसमी	२५	४०
हब्बु कुलो	५	सतह	कुलो	किमी	१५	मौसमी	२०	३०
लाटेखोला कुलो	६	सतह	कुलो	किमी	०	मौसमी	१०	२७
मझौ खोला सिँचाई	७	पोखरी	पाइप	किमी	२	वर्षैभरि	६०	८०
जम्मा							**५८२३**	**७५६**

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

४.२.२ सिँचाई सुविधाको आधारमा खेती गर्ने घरपरिवार विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा कृषि कार्यका लागि जग्गाको उपयोग गर्ने १८६३ घरपरिवार मध्ये ३८ घरपरिवार बाह्र महिने (वर्षैभरि) सिँचाईबाट लाभान्वित हुने गरेका छन् । त्यसैगरी ८३१ घरपरिवार वर्षे सिँचाईको भर पर्नु पर्ने हुन्छ भने ९५७ घरपरिवार सिँचाई सुविधाबाट बञ्चित रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी थप विवरण दहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका २३ : सिँचाइ सुविधाको आधारमा खेती गर्ने घरपरिवार विवरण

वडा नं.	सिँचाई सुविधाको आधारमा जग्गाको विवरण				
	१२ महिने	वर्षे सिँचाई	सिँचाई नहुने	नखुलेको	जम्मा
१	१	२०	६५	०	८६
२	०	१	४	०	५
३	७	२९४	६०	२३	३८४
४	१६	२२१	१५२	२	३९१
५	६	१५१	११८	८	२८३
६	४	११९	२६८	४	३९५
७	४	२५	२९०	०	३१९
जम्मा	**३८**	**८३१**	**९५७**	**३७**	**१८६३**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.३ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा कृषि कार्यका लागि उपयोग गरिएको कूल जग्गा ३६५४८ रोपनी रहेको देखिन्छ । जसमध्ये आफ्नो परिवारको नाममा रहेको ३२३९४ रोपनी जग्गा उपयोग गर्ने १६४० घरपरिवार, आफ्नो घरपरिवार बाहेक अरुको नाममा रहेको ३५२६ रोपनी जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार ३९४ र अन्य स्वामित्वको ५८७ रोपनी जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार ७२ रहेका छन् । साथै यहाँ रहेका कूल घरपरिवारहरू मध्येबाट २३.९ प्रतिशत घरपरिवार कृषि कार्यका लागि जग्गाको उपयोग गर्ने गरेका छैनन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका २४ : कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	आफ्नो परिवारको नामको जग्गा उपभोग गर्ने		अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने		अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने		कृषि कार्य नगर्ने परिवार	कृषि कार्यका लागि उपयोग भएको कूल जमिन (रोपनी)
	परिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	परिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	परिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)		
१	८४	१३४४	९	५	३	३५	२९	१३८४
२	३	२८	४	३५	१	१०	२२६	७३
३	३१४	६३४८	४२	१३४	२५	१७०	८९	६६५२
४	३४३	५४३७	५७	४९७	३	२४	१७	५९५८
५	२६०	६४५४	७५	५०५	११	२१०	८८	७१६९
६	३८२	७३६१	७४	६४२	२१	१००	९४	८१०३
७	२५४	५४२२	१३३	१७०८	८	७९	४४	७२०९
जम्मा	**१६४०**	**३२३९४**	**३९४**	**३५२६**	**७२**	**६२८**	**५८७**	**३६५४८**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.४ कृषि कार्यमा जमिनको उपयोगको अवस्था

यस गाउँपालिकामा कूल २७८५९ रोपनी जमिनमा खेती गर्ने गरिएको छ । जसमध्ये खेतका रूपमा र बारीको रूपमा प्रयोग भएको जमिन क्रमश: ९२३३ रोपनी र १८६२६ रोपनी रहेका छन् । कृषि कार्यमा जमिनको उपयोगको वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका २५ : कृषि कार्यमा जमिनको उपयोगको अवस्था

वडा नं.	कृषि कार्यमा जमिनको उपयोगको अवस्था		
	खेतका रूपमा प्रयोग भएको जमिन (रोपनी)	बारीका रूपमा प्रयोग भएको जमिन (रोपनी)	कूल खेती गरिएको जमिन (रोपनी)
१	७९	८६८	९४७
२	१०७०	७४५	१८१५
३	११९३	२०७२	३२६५
४	२३०१	२९१६	५२१७
५	१५५३	४५७९	६१३२
६	२२३७	३६६५	५९०२
७	८००	३७८१	४५८१
जम्मा	**९२३३**	**१८६२६**	**२७८५९**
प्रतिशत	**३३.१४**	**६६.८६**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.५ खेती योग्य जमिनको विवरण

यस गाउँपालिकामा खेती गरिएको २७८५९ रोपनी तथा बाँझो रहेको ८६७ रोपनी जमिन गरी कूल २८७२६ रोपनी जमिन खेती योग्य रहेको छ । कूल खेती योग्य जमिनको ३.०१ प्रतिशत जमिन बाँझो अवस्थामा रहेकोदेखिन्छ । यदि यी बाँझो जमिनमा खेती गर्नका लागि प्रोत्साहन गर्न सकिएमा गाउँपालिकाको उत्पादकत्वमा थप योगदान पुग्ने देखिन्छ । साथै ५८१७ रोपनी जमिनमा बाह्र महिने सिँचाईको सुविधा रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका २६ : खेती योग्य जमिनको विवरण

वडा नं.	खेती गरिएको जमिन (रोपनी)	बाँझो जमिन (रोपनी)	१२ महिने सिँचाई भएको जमिन (रोपनी)	जम्मा खेती योग्य जमिन (रोपनी)
१	९४७	१९	४४६	९६६
२	१८१५	११२	३२१	१९२७

वडा नं.	खेती गरिएको जमिन (रोपनी)	बाँझो जमिन (रोपनी)	१२ महिने सिँचाई भएको जमिन (रोपनी)	जम्मा खेती योग्य जमिन (रोपनी)
३	३२६५	३३	२५५१	३२९८
४	५२१७	२०८	१८७	५४२५
५	६१३२	२७२	११४४	६४०४
६	५९०२	१८३	७१९	६०८५
७	४५८१	४०	४४९	४६२१
जम्मा	**२७८५९**	**८६७**	**५८१७**	**२८७२६**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.६ अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण

बालीजन्य उपजहरू मध्ये अन्नबाली, दलहन बाली र तेलहन बाली यस गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ । यसमा अन्नबाली, दलहन बाली र तेलहन बाली क्रमशः २३१०५, ७६६ र ६५ रोपनी जमिनमा क्रमशः १५४६६, २८२ र ३६ क्विन्टल उत्पादन हुने गरेको छ । यी उपजहरू बढीमा जम्मा उत्पादनको २.२४ प्रतिशत विक्रि हुने गरेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका २७ : अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	अन्नवाली			दलहन बाली			तेलहन बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)
१	७५६	४८८	१८	०	०	०	०	०	०
२	१७	६०	१	५	०	०	०	०	०
३	३३१८	५२२६	१७३	५७	८	४१	६	८	८
४	५५२५	३६३८	२३४	४६०	१५५	४	२२	८	०
५	३८०७	१९५१	११५९	१४१	४८	११	१२	०	०
६	४६५९	३१४८	२७७	९९	७०	२९	२४	२०	१
७	५०२३	९५५	३३	४	१	०	१	०	०
जम्मा	**२३१०५**	**१५४६६**	**१८९५**	**७६६**	**२८२**	**८५**	**६५**	**३६**	**९**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.७ तरकारी, फलफूल र नगदेबाली सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा तरकारी, फलफूल र नगदेबाली खेतीको अवस्था हेर्दा तरकारी ३१४ रोपनी, फलफूल १८७ रोपनी र नगदेबाली ११०१४ रोपनी जमिनमा खेती गर्ने गरेका छन् । यी बालीहरूको उत्पादनको अवस्था हेर्दा क्रमशः ४५५ क्विन्टल, १८५ क्विन्टल र ४८३६ क्विन्टल उत्पादन हुने गरेको छ । यी उपजहरूको विक्रीको अवस्था र वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका २८ : फलफूल, तरकारी र नगदेबाली सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	तरकारी			फलफूल			नगदे बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)
१	३	४	२	०	०	०	१९९	४९७	४९७
२	०	२	०	०	०	०	१८	१६	१४
३	१७	१२	७	६५	५२	१५	१६४०	७८६	५९२
४	१०७	१६२	२०	४०	४३	२	१३०१	१९७९	१७६४
५	११४	२१२	११	४६	६३	२७	२७२३	८०१	२८३१
६	७१	६२	१३	३४	२६	५०११	१६७५	४५८	३४७

वडा नं.	तरकारी			फलफूल			नगदे बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)
७	२	१	०	२	१	०	३४५८	२९९	३०५
जम्मा	**३१४**	**४५५**	**५३**	**१८७**	**१८५**	**५०५५**	**११०१४**	**४८३६**	**६३५०**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.८ बैकल्पिक बाली सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा बैकल्पिक बालीका रूपमा माछापालन र मौरीपालन हुने गरेकोदेखिन्छ । यस गाउँपालिका क्षेत्रमा २१ वटा पोखरी रहेको देखिन्छ र सो पोखरीबाट ५४६ क्विन्टल माछा उत्पादन हुने गरेकोदेखिन्छ । त्यसैगरी ५८८ घार मौरीबाट वार्षिक ८६४ किलोग्राम मह उत्पादन हुने गरेको छ । बैकल्पिक बाली सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २९ : बैकल्पिक बाली सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	माछा पालन			मौरी पालन	
	पोखरी सङ्ख्या	क्षेत्रफल	उत्पादन (क्विन्टल)	घार सङ्ख्या	उत्पादन (केजी)
१	०	०	०	३	७
२	२	२५	२०	२४	३५
३	७	६५	२१४	३२१	५०१
४	१	१	५०	३२	३३
५	४	१	१४१	५७	१०४
६	६	७	१२०	८१	१४२
७	१	१	१	७०	४२
जम्मा	**२१**	**१००**	**५४६**	**५८८**	**८६४**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.९ पशुपंक्षी पालनको अवस्था सम्बन्धी विवरण

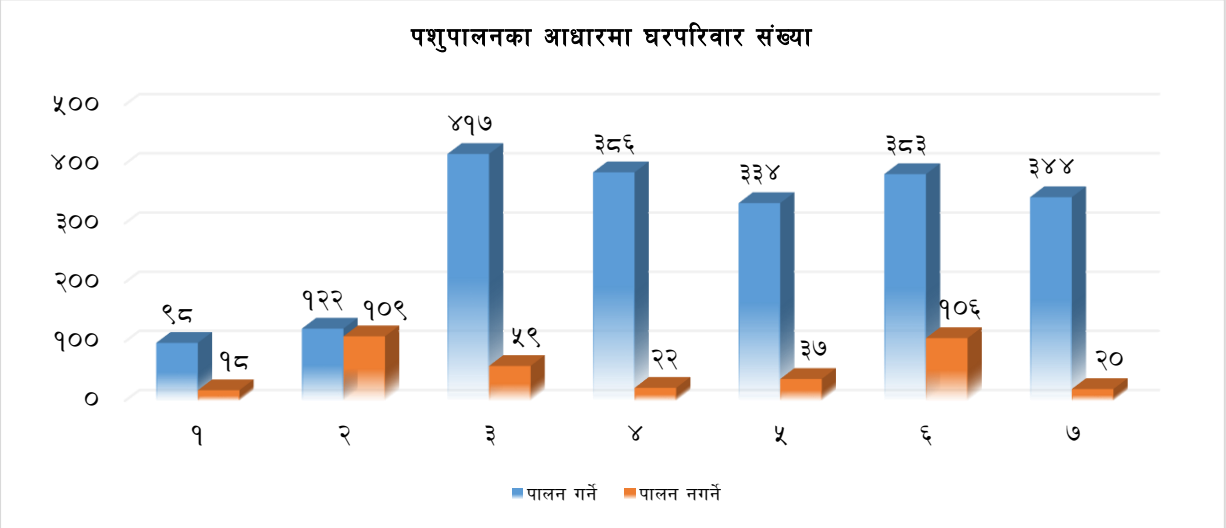
कूल २४५५ घरपरिवार रहेको यस गाउँपालिका क्षेत्रमा ८४.८९ प्रतिशत घरपरिवारले पशुपंक्षी पालन गर्दछन् । त्यसैगरी एक चौथाई अर्थात् १५.११ प्रतिशत घरपरिवारले पशुपंक्षी पालन गर्ने गरेका छैनन् । यस तथ्याङ्क अनुसार पशुपंक्षी पालनको प्रचलन घट्दै गईरहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ३० : पशुपंक्षी पालनको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	पशुपंक्षी पालन गर्ने परिवार सङ्ख्या		
	पालन गर्ने	पालन नगर्ने परिवार	जम्मा
१	९८	१८	११६
२	१२२	१०९	२३१
३	४१७	५९	४७६
४	३८६	२२	४०८
५	३३४	३७	३७१
६	३८३	१०६	४८९
७	३४४	२०	३६४
जम्मा	**२०८४**	**३७१**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र ५: पशुपालनका आधारमा घरपरिवार

४.२.१० श्रमजन्य पशुपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था

यस गाउँपालिकाको पशुपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था हेर्दा यहाँ २४८५ गाई गोरु, ११६६ भैसी तथा राँगा र बंगुर १०४४ वटा रहेका छन् । पशुपालनबाट वार्षिक ७०७९ लिटर दूध तथा घ्यू उत्पादन हुने गरेको छ । यस सम्बधी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३१ : श्रमजन्य पशुपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था

वडा नं.	गाई/गोरु		भैसी/राँगा			याक/चौरी		सुगुंर/बंगुर		घोडा, खच्चड सङ्ख्या	जम्मा	
	सङ्ख्या	दूध/घ्यूउत्पादन (लिटर)	सङ्ख्या	दूध/घ्यूउत्पादन (लिटर)	मासु उत्पादन (केजी)	सङ्ख्या	दूध/घ्यूउत्पादन (लिटर)	सङ्ख्या	मासु उत्पादन केजी)		सङ्ख्या	दूध/घ्यूउत्पादन (लिटर)
१	३१५	६७३	२१	५६	०	६८	११५	१९	६३२	०	४२३	८४४
२	१११	३०७	२६	७८	०	०	०	५३	६०२३	०	१९०	३८५
३	४१०	२७७९	२३३	३१०	५७०१	०	०	२१२	२१२१	०	८५५	३०८९
४	२३२	३२२	२०१	३१८	६९७	०	०	२२५	८५१९	१	६५९	६४०
५	१७१	२६९	३३८	१२७	३९९२	०	०	२७०	२५०५२	०	७७९	३९६
६	६२३	४२२	१७३	१४१	०	४५	१००	१५२	४१७७	०	९९३	६६३
७	६२३	८१०	१००	१३६	०	७३	११६	११३	६७०	०	९०९	१०६२
जम्मा	**२४८५**	**५५८२**	**१०९२**	**११६६**	**१०३९०**	**१८६**	**३३१**	**१०४४**	**४७१९४**	**१**	**४८०८**	**७०७९**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.११ मासुजन्य पशुपंक्षी पालनको अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा मासुजन्य पशुपंक्षी पालनको अवस्था हेर्दा ५९६१ भेडा बाखा, ७२१७ कुखुरा तथा हाँस र २४९ अन्य मासुजन्य पशुपंक्षी रहेका छन् । यी पशुपंक्षी पालनबाट वार्षिक ७३२२३४ किलोग्राम मासुको उत्पादन हुने गरेको छ । वार्षिक एउटा भेडा वा बाखाबाट बढीमा १७ किलोग्राम हड्डी, छाला र उ :न उत्पादन हुने देखिन्छ । यस सम्बधी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ३२ : मासुजन्य पशुपंक्षी पालनको अवस्था

वडा नम्बर	भेडाबाखा/खसीबोका			कुखुरा/हास सङ्ख्या			अन्य	
	सङ्ख्या	मासु उत्पादन (केजि)	हड्डी, छाला, उ (केजि)	सङ्ख्या	अण्डा उत्पादन गोटा)	मासु उत्पादन (के.जि.)	सङ्ख्या	मासु उत्पादन (के.जि.)
१	२४७	४५३३८	३६५	२१३	८३९८	३१०९९	८	०
२	१००	५९४०	३	३७१	२९७९	६८१८४	२	०
३	११४९	२७५०	६५३१२	२०४९	२६१७९	३१७५०४	११५	१५२८
४	१६३५	६३११	१८	१३२३	२२४०२	२४५२४	६०	११
५	७०१	१३५२५	७१५	७८२	२०७९५	१११५५	१२	०
६	११०२	३६७३६	३४९८७	१०७६	७६०३	१६५८२१	९	४५
७	१०२७	१५३९	३३६	१४०३	१३४२६	२२४	४३	०
जम्मा	**५९६१**	**११२१३९**	**१०१७३६**	**७२१७**	**१०१७८२**	**६१८५११**	**२४९**	**१५८४**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.१२ पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विक्रीका आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विक्री गर्ने र विक्री नगर्ने दृष्टिकोणबाट घरपरिवार वर्गीकरण गरी हेर्दा ४४.९२ प्रतिशत घरपरिवारले पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विक्री गर्ने गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ३३ : पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विक्रीका आधारमा घरपरिवार

वडा नम्बर	पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विक्रीका आधारमा घरपरिवार सङ्ख्या			
	पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विक्री गर्ने घरपरिवार	विक्री विक्रीबाट वार्षिक आम्दानी (रु.)	विक्री नगर्ने घरपरिवार	जम्मा
१	६३	१२८२४८	५३	११६
२	४८	५६२८७	१८३	२३१
३	१७९	१३१२९	२९७	४७६
४	२७५	५०३३	१३३	४०८
५	२९३	३७०२८	७८	३७१
६	१९४	७३५७४०	२९५	४८९
७	५१	१३६०२५	३१३	३६४
जम्मा	**११०३**	**१११९४९०**	**१३५२**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.२.१३ कृषि उत्पादन तथा कमाईमा आत्मनिर्भरताको अवस्था

गाउँपालिकाभित्र रहेका कूल २४५५ घरपरिवार मध्ये १.१४ प्रतिशत घरपरिवारलाई एक वर्ष भन्दा बढी र ७.८२ परिवारलाई ९ महिनादेखि १ वर्षसम्म आफ्नै कृषि उत्पादन र कमाईले खान पुग्दछ । कृषि उत्पादन तथा कमाईमा आत्मनिर्भरताको अवस्था सम्बन्धी वडागत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ :

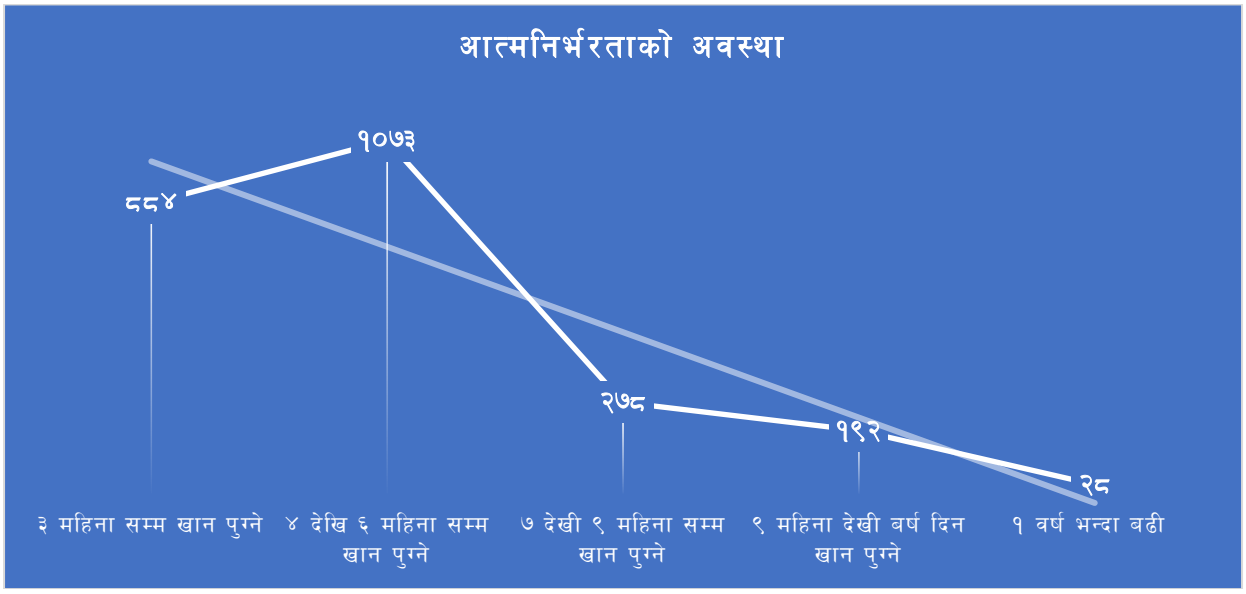
तालिका ३४ : कृषि उत्पादन तथा कमाईमा आत्मनिर्भरताको अवस्था

वडा नम्बर	३ महिनासम्म खान पुग्ने	४देखि ६ महिनासम्म खान पुग्ने	७ देखी ९ महिनासम्म खान पुग्ने	९ महिना देखी बर्ष दिन खान पुग्ने	१ वर्ष भन्दा बढी	जम्मा
१	४६	६२	६	२	०	११६
२	९७	११२	१६	४	२	२३१
३	१४६	१८२	८०	६६	२	४७६
४	१४५	१७७	४९	३६	१	४०८

वडा नम्बर	३ महिनासम्म खान पुग्ने	४देखि ६ महिनासम्म खान पुग्ने	७ देखी ९ महिनासम्म खान पुग्ने	९ महिना देखी बर्ष दिन खान पुग्ने	१ वर्ष भन्दा बढी	जम्मा
५	१०१	१५९	५२	४५	१४	३७१
६	१९०	२०४	६०	२८	७	४८९
७	१५९	१७७	१५	११	२	३६४
जम्मा	**८८४**	**१०७३**	**२७८**	**१९२**	**२८**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र ६ : कृषि उत्पादन तथा कमाईमा आत्मनिर्भरताको अवस्था

४.२.१४ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन

कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधनको अवस्था हेर्दा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यवसायिक वा अगुवा कृषकको सङ्ख्या ४२ रहेको छ भने जेटिए २ र पशुकार्यकर्ता २ जना रहेकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरणलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ३५ : कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन

वडा नम्बर	व्यवसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक
१	०	०	०	०
२	०	०	०	०
३	४१	०	०	०
४	०	०	०	०
५	०	०	०	०
६	१	२	२	०
७	०	०	०	०
जम्मा	**४२**	**२**	**२**	**०**

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

४.२.१५ कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस क्षेत्रमा तरकारी, फलफूल, खाद्यान्न, दलहन तथा नगदे वालीमा उच्च पहाडी क्षेत्रमा देखापर्ने रोग तथा किराले नकारात्मक रूपले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ। यस्ता रोग तथा कीराको विवरण वाली अनुसार देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ३६ : कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा

साधारणतया तरकारी वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया फलफूल खेतीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया खाद्यान्न वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया दलहन वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया नगदे वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम
खपटे किरा	गवारो	पतेरो	पतेरो	झुसिल कीरा
लाही	फुलमा अैंस पार्ने कीरा	गवारो	झुसिल कीरा	लाही
गवारो	फ्रुट फलाई	फटके	फौजी कीरा	खपटे
फट्याङ्ग्रा		फौजी किरा	फट्याङ्ग्रा	
पतेरो		फट्याङ्ग्रा		

स्रोत : समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

४.२.१६ पशुपंछीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस क्षेत्रमा पशुपंछीमा मौसम अनुसार लाग्ने रोग व्याधीले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ । यहाँ देखा पर्ने रोगको विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३७ : पशुपंक्षीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

पशुपंक्षी जन्य उत्पादन	रोगको नाम
पशु	भ्यागुते, चरचरे, खोरेत, एन्थ्रेक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्ससिया, एनोरेक्सिस, एल एफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइटिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन फिबर, खोरेत,रेविज, नाम्ले, माटे, जुका, छेरौटे, साउने ज्वरो, जुम्रा, उपियाँ, किर्ना, लुतो, थुनेलो
पंक्षी	क्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बारो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेत, फबल पक्स, हवाइडाइरिया, मेरेक्स, जुका, गम्बोरो, रानी खेत

स्रोत : समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

४.२.१७ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा ९ वटा व्यवसायिक कृषि फर्महरू सञ्चालनमा रहेकोदेखिन्छ। यस्ता किसिमका व्यवसायिक कृषि फर्मबाट प्रत्येक्ष रूपमा १२ महिला र १२ जना पुरुषले रोजगारी प्राप्त गरेका छन्। यस्ता खालका कृषि फर्महरू वडा नं १ र २ मा सञ्चालनमा रहेको देखिदैन। यस सम्बन्धी व्यवसाय अनुसारको विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ३८ : व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	फर्मको नाम	फर्मको ठेगाना	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी सङ्ख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
३	गवाल भेडापालन कृषक	सिदिङ्वा-३	भेडा	६०	३०००००	टुकबहादुर बढाक्षेत्री	०	४
३	नेपाल बाखापालन समूह	सिदिङ्वा-३, आङखोप	बाखा	१२	६००००	दिलकुमारी खड्का	१	१
३	उप्रेती बाखापालन फर्म	सिदिङ्वा-३, आङखोप	बाखा	१३	७००००	राजन उप्रेती	१	१
४	बानिया कृषि तथा पशुपालन फर्म	सिदिङ्वा-४	बाखा	३०	३०००००	देवीमाया बानिया	१	२
५	काबेली बाखापालन फर्म	सिदिङ्वा-५	बाखा	४०	४००००	मान बहादुर श्रेष्ठ	१	१

वडा नं.	फर्मको नाम	फर्मको ठेगाना	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी सङ्ख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
६	बोयाबुङ डाडा टोल बंगुरपालन फर्म	सिदिङ्वा-६	बंगुर	१००	२०००	इन्द्रबहादुर लिम्बु	५	०
६	तागेरा कृषि उत्पादन प्रशोधन प्रालि	सिदिङ्वा-६	कुखुरा	२००	६००	कमल लिङदेल	१	१
६	ब्रोईलर पोल्ट्रि फर्म	माङदिन	ब्रोईलर	१००	५०००	रामजी लिङदेल	०	१
७	गाई पालन	सिदिङ्वा-७		६०	०		२	१
जम्मा							१२	१२

स्रोत : समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

४.२.१८ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण

कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित समूह वा संस्थाहरूमा ९ कृषक समूह, १ व्यवसायिक कृषि फर्म, ४ कृषि सहकारी र २ पशुपालन यस गाउँपालिकामा रहेकोदेखिन्छ । कृषि क्षेत्रमा सामूहिक रूपमा कार्य गर्न समूह र कृषि सहकारीमा आवद्ध रहेका सदस्य सहित समूह सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ३९ : कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण

वडा नम्बर	कृषक समूह			पशुपालन समूह			व्यवसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रोभेट तथा विउविजन केन्द्र सङ्ख्या	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर सङ्ख्या	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र सङ्ख्या
	समूह सङ्ख्या	सदस्य		समूह सङ्ख्या	सदस्य		फर्म सङ्ख्या	सदस्य		सहकारी सङ्ख्या	सदस्य				
		म	पु		म	पु		म	पु		म	पु			
१	३	२०	२१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	०	०	०	१	१	२	०	०	०	१	६४	०	०	०	०
३	३	४५	३०	१	०	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	२	२०	१५	०	०	०	१	१	२	३	८०	७०	०	०	०
५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	१	८	७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	९	९३	७३	२	१	६	१	१	२	४	१४४	७०	०	०	०

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

४.२.१९ सार्जजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाभित्र कूल ९ वटा सार्वजनिक पोखरी रहेको पाइन्छ । यी पोखरी रहेका सम्बन्धित वडा, पोखरीको क्षेत्रफल, माछा उत्पादन, स्वामित्व, वार्षिक आम्दानी तथा स्थानीय तहलाई प्राप्त हुने वार्षिक शुल्क सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४० : सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

सार्वजनिक पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (रोपनी)	यदि माछापालन गरिएको छ भने			
			वार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	वार्षिक आम्दानी (रु.)	गाउँ/नगर पालिकामा वार्षिक शुल्क (रु.)
तिम्बुङ पोखरी	१	१००	०	सार्वजनिक	१५००००	०
थाईमा पोखरी	१	५०	०	सार्वजनिक	०	०

सार्वजनिक पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (रोपनी)	यदि माछापालन गरिएको छ भने			
			वार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	वार्षिक आम्दानी (रु.)	गाउँ/नगर पालिकामा वार्षिक शुल्क (रु.)
सिदिङ्वा	३	०	२००	निजी	५००००	०
सिदिङ्वा	४	०	६००	निजी	१०००००	०
अम्बर पोखरी	५	२	०		०	०
जलजले पोखरी	६	४	०	सार्वजनिक	०	०
काली पोखरी	६	६	०	सार्वजनिक	०	०
काली पोखरी	७	५	०	सामुदायिक	०	०
तिम्बुङ पोखरी	७	१०	०	सामुदायिक	०	०
जम्मा		**१७७**	**८००**		**३००००**	**०**

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्तिसँगको अन्तरवार्ता, २०७६

४.३ पर्यटन विकास

४.३.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

धार्मिक, साँस्कृतिक तथा प्राकृतिक दृष्टिले पर्यटकीय महत्व बोकेका मुख्य ९ वटा स्थानहरू यस क्षेत्रमा रहेका छन् । यी स्थानहरू नजिकको बजार केन्द्रबाट करिब औषत १२.५ किलोमिटरको दुरीमा रहेको देखिन्छ । गाउँपालिकाभित्र रहेका यी पर्यटकीय स्थलहरूमा वार्षिक करिब १९००० जना पर्यटकहरूको आगमन हुने गरेकोदेखिन्छ । यहाँका पर्यटकीय स्थलहरूमा वार्षिक हजारौँको सङ्ख्यामा पर्यटक आउने गर्दछन् । तसर्थ यस्ता स्थलहरूलाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा प्रचार प्रसार गर्न सकिए उल्लेखिय रूपमा पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा मोफसल आर्थिक गतिविधि बढाउन सकिने आँकलन गर्न सकिन्छ । यस सम्बन्धी स्थलगत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ४१ : पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार				स्वामित्व	विशेषता	वार्षिक पर्यटक आगमन सङ्ख्या
	धार्मिक, ऐतिहासिक र पर्यटकीय स्थल	सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ सङ्ख्या	नजिकको बजार केन्द्रसम्मको दुरी (किमी)			
१	मैनबास झर्ना	नपुगेको	०	१५	सामुदायिक	पर्यटकीय	१००
१	थाम डाँडा भ्यु प्वाईण्ट	नपुगेको	०	१८	सामुदायिक	पर्यटकीय	१२००
५	तेस्रो भन्ज्याङ्ग	नपुगेको	०	२६	सामुदायिक	पर्यटकीय	३०००
५	चुठो डाँडा	नपुगेको	०	०	सामुदायिक	पर्यटकीय	४०००
५	सिदिङ्वा डाँडा	नपुगेको	०	२८	सामुदायिक	पर्यटकीय	५०००
५	ट्वाङट्वाङे झर्ना	नपुगेको	०	३	सामुदायिक	पर्यटकीय	१५००
५	अम्मर पोखरी	नपुगेको	०	३	सामुदायिक	पर्यटकीय	१५००
६	टङटङे भरना	नपुगेको	०	५	सामुदायिक	पर्यटकीय	१५००
७	चमेरे गुफा	नपुगेको	०	१५	सामुदायिक	पर्यटकीय	१२००
जम्मा			**०**	**११३**			**१९०००**

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

४.३.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई लक्षित गरी आवासीय सुविधा रहेको एउटा होटल व्यावसायिक रूपमा सञ्चालन गरिएकोदेखिन्छ । यहाँका होटलहरूमा वार्षिक करिब ४७०० जना आन्तरिक र ३०० जना बाह्य पर्यटक आउने गरेकोदेखिन्छ । यहाँ उपलब्ध हुने होटलहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ४२ : होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार	होटेलको स्तर	वार्षिक पर्यटक (सङ्ख्या)	
			कोठा सङ्ख्या	वेड सङ्ख्या			आन्तरिक	वाह्य (विदेशी)
सिविना होटल एण्ड लज	३	आङ्खोला	५	१०	अन्य	ननस्टार	४७००	३००
जम्मा			**५**	**१०**			**४७००**	**३००**

स्रोत : जानकार व्यक्ति अन्तर्वार्ता तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

४.४ मिल, सङ्कलन तथा प्रशोधन सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकामा रहेका घट्ट, मिल, सङ्कलन तथा विक्री केन्दको सङ्ख्या हेर्दा १ वटा पानी मिल, १८ डिजेल मिल, १४ वटा विद्युत मिल, १ वटा कृषि सङ्कलन केन्द्र, २ वटा औद्योगिक सङ्कलन केन्द्र र १ वटा विक्री केन्द्र रहेका छन् । यस गाउँपालिका क्षेत्रमा पानी घट्ट भने रहेकोदेखिदैन । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ४३ : मिल, सङ्कलन तथा प्रशोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट सङ्ख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) सङ्ख्या			सङ्कलन तथा प्रशोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
१	०	०	०	०	०	३	०	०	२	०
२	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०
३	०	०	०	१	३	०	१	०	०	१
४	०	०	०	०	४	१	०	०	०	०
५	०	०	०	०	२	३	०	०	०	०
६	०	०	०	०	६	५	०	०	०	०
७	०	०	०	०	२	२	०	०	०	०
जम्मा	**०**	**०**	**०**	**१**	**१८**	**१४**	**१**	**०**	**२**	**१**

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

४.५ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योगका रूपमा नेपाली कागज उद्योग, लघु उद्योग, डेरी तथा जलविद्युत रहेका छन् । यी उद्योगहरूबाट ४९ जना स्वरोजगार रहेका छन् भने उत्पादित वस्तुबाट वार्षिक करिब ११ लाख २५ हजार बराबरको आम्दानी गर्ने गर्दछन् । सञ्चालित उद्योग सम्बन्धी वडागत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ४४ : उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

उद्योगको नाम	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व	उद्योगको प्रकार	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
नेपाली कागज	१		साना	७	८	१५		१५०००
सिदिङ्वा लघु उद्योग	१		लघु	०	२	२		१०००००
सिदिङ्वा लघु उद्योग	१		लघु	०	२	२		२०००००
लघु	२	सरकारी	लघु	०	३	३	विद्युत	५०००००
डेरी ईण्डष्ट्री	३		लघु	१	१	२		१०००००

उद्योगको नाम	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व	उद्योगको प्रकार	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
सिदिङ्वा विद्युत गृह	४		लघु	०	२	२		०
अम्बर पोखटी नेपाली कागज उद्योग	५	पब्लिक	घरेलु	५	८	१३	नेपाली कागज	२०००००
द्वाङद्वोङगल जलविद्युत परियोजना	५	पब्लिक	लघु	०	२	२	विद्युत	१००००
लघु	६	पब्लिक	लघु	०	६	६	विद्युत	०
याम्फा खोला जलविद्युत विकास परियोजना	७	पब्लिक	लघु	०	२	२	विद्युत	०
जम्मा				**१३**	**३६**	**४९**		**११२५०००**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

४.६ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

व्यापार र व्यवसायको स्थिति हेर्दा यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र निजी वा एकल स्वामित्वका किराना पसल, ईलेक्ट्रोनिक, भाँडा पसल, रेष्टुरेण्ट र कपडा पसल गरी कूल ३६ वटा व्यापार तथा व्यवसायहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । जसबाट करिब १ करोड ७५ लाख भन्दा बढीको वार्षिक कारोबार हुने गरेकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी व्यवसायगत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ४५ : व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	व्यापार/व्यवसाय संचालक/कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व	कारोबारको विवरण	वार्षिक कारोवार (रु. हजारमा)
१	राजकुमार किराना पसल	१	एकल	किराना	६००
२	लोक बहादुर किराना पसल	१	एकल	किराना	५००
३	बानिया किराना पसल	२	एकल	किराना	२५०
४	पौडेल किराना पसल	२	एकल	किराना	२००
५	विष्णु पोखरी किराना	२	एकल	कपडा पसल	२००
६	ताम्लिङ्ग किराना पसल	३	एकल	किराना	६००
७	रुबिना किराना पसल	३	एकल	किराना	१५०
८	सोडारी किराना पसल	३	एकल	किराना	२००
९	पण्डक किराना पसल	४	एकल	किराना	५००
१०	प्रमिला किराना पसल	४	एकल	किराना	५००
११	सुनिता भाडा पसल	४	एकल	भाँडा पसल	२००
१२	फुयाल स्टोर	४	एकल	किराना	५००
१३	न्यु राम किराना पसल	४	एकल	किराना	६००
१४	राम किराना पसल	४	एकल	किराना	२००
१५	अम्बर किराना पसल	५	एकल	कपडा पसल	६००
१६	लिम्बु जनरल स्टोर	५	एकल	किराना	३५०
१७	राजु ईलेक्ट्रोनिक	५	एकल	ईलेक्ट्रोनिक	१००
१८	लामा किराना पसल एण्ड लज	५	एकल	किराना	१२००
१९	राम किराना पसल	५	एकल	किराना	६००
२०	न्यु श्रेष्ठ भेराईटिज कर्नर एण्ड राजु फोटो स्टुडियो	५	एकल	ईलेक्ट्रोनिक	०
२१	श्रेष्ठ किराना पसल	५	एकल	किराना	८००
२२	मौसम रेडिमेट कपडा पसल	५	एकल	कपडा पसल	५००

क्र.सं.	व्यापार/व्यवसाय संचालक/कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व	कारोबारको विवरण	वार्षिक कारोवार (रु. हजारमा)
२३	मनुका किराना पसल	५	एकल	किराना	४००
२४	श्रेष्ठ किराना पसल	५	एकल	किराना	४००
२५	न्यु सिदिङ्वा भाँडा पसल	५	एकल	भाँडा पसल	२००
२६	बम्जन खुद्रा पसल	५	एकल	किराना	५००
२७	उस्सा तारा किराना पसल	६	एकल	किराना	५०
२८	पाथिभरा तछिदिप किराना पसल	६	एकल	किराना	५०
२९	दिप बहादुर किराना पसल	६	एकल	किराना	४०
३०	कला किराना पसल	६	एकल	किराना	१०००
३१	कमल विनायक किराना पसल	६	एकल	किराना	२००
३२	प्रविन किराना पसल	६	एकल	किराना	५००
३३	आशिष आशिका किराना पसल	६	एकल	किराना	४०००
३४	बसम्खिम किराना	७	एकल	किराना	२००
३५	राम किराना	७	एकल	किराना	४००
३६	बिदुर किराना	७	एकल	किराना	३००
जम्मा					**१७५९०**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

४.७ कृषि तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा उपलब्ध भएका कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ४६ : कृषि तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

बजार स्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू	हाट बजार लाग्ने दिन
हाट बजार			
नगुर बारी कृषि बजार	४		

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

४.८ व्यावसायिक सीपमूलक तालिम

४.८.१ व्यावसायिक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यावसायिक तथा सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको सङ्ख्या ३५१ रहेको छ । जसअन्तर्गत सबैभन्दा बढी सिलाई, बुनाई तथा श्रृंगारसँग सम्बन्धित तालिम लिने घरपरिवारको सङ्ख्या ९५ रहेको छ । स्वावलम्बन र स्वरोजगारी तर्फ १४.२९ प्रतिशत घरपरिवार उन्नमुख भएको अवस्थादेखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ४७ : व्यवसायी सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण

वडा नम्बर	सिलाई, बुनाई, बुटिक, श्रृगार तथा पार्लर	सूचना प्रविधि, इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिक्स	निर्माण सम्बन्धी	इञ्जिनियरिङ्ग, अटोमोवाइल र मकानिक्स	कृषि सम्बन्धी	जनस्वास्थ्य सम्बन्धी	पशु स्वास्थ्य	पर्यटन सम्बन्धी	उद्योग तथा कला सम्बन्धी	अन्य
१	१४	०	२	०	१	१	०	०	०	१
२	३०	१	१	०	०	०	३	१	१	०
३	३	४	७	०	२०	३	३	०	२	५
४	७	१९	१०	१	४	२	२	०	०	१५

वडा नम्बर	सिलाई, बुनाई, बुटिक, श्रृगार तथा पार्लर	सूचना प्रविधि, इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिक्स	निर्माण सम्बन्धी	इञ्जिनियरिङ्ग, अटोमोवाइल र मकानिक्स	कृषि सम्बन्धी	जनस्वास्थ्य सम्बन्धी	पशु स्वास्थ्य	पर्यटन सम्बन्धी	उद्योग तथा कला सम्बन्धी	अन्य
५	१४	४	७	१	०	६	१	२	२	१५
६	१७	२५	५	२	७	७	१	३	६	४
७	१०	१८	०	२	८	८	४	०	४	५
जम्मा	**९५**	**७१**	**३२**	**६**	**४०**	**२७**	**१४**	**६**	**१५**	**४५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.८.२ अवधिका आधारमा तालिम लिनेहरूको सङ्ख्या

यस गाउँपालिकामा तालिम लिनेहरूलाई तालिम अवधिका आधारमा हेर्दा कूल ३५१ जना मध्ये धेरैले अर्थात् १४६ जनाले ६ देखी १२ महिनाको तालिम लिएका छन् । तालिम अवधिका आधारमा तालिम लिनेहरूको वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ४८ : अवधिका आधारमा तालिम लिनेहरूको सङ्ख्या

वडा नं.	१ महिना भन्दा कम	१-६ महिना	६-१२ महिना	१२ महिना भन्दा बढी	नखुलेको	जम्मा
१	३	१०	४	०	२	१९
२	८	२५	३	०	१	३७
३	२९	८	५	१	४	४७
४	१३	२४	४	११	८	६०
५	४	२१	७	१५	५	५२
६	६	२९	१८	१८	६	७७
७	१२	२९	३	११	४	५९
जम्मा	**७५**	**१४६**	**४४**	**५६**	**३०**	**३५१**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.९ बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

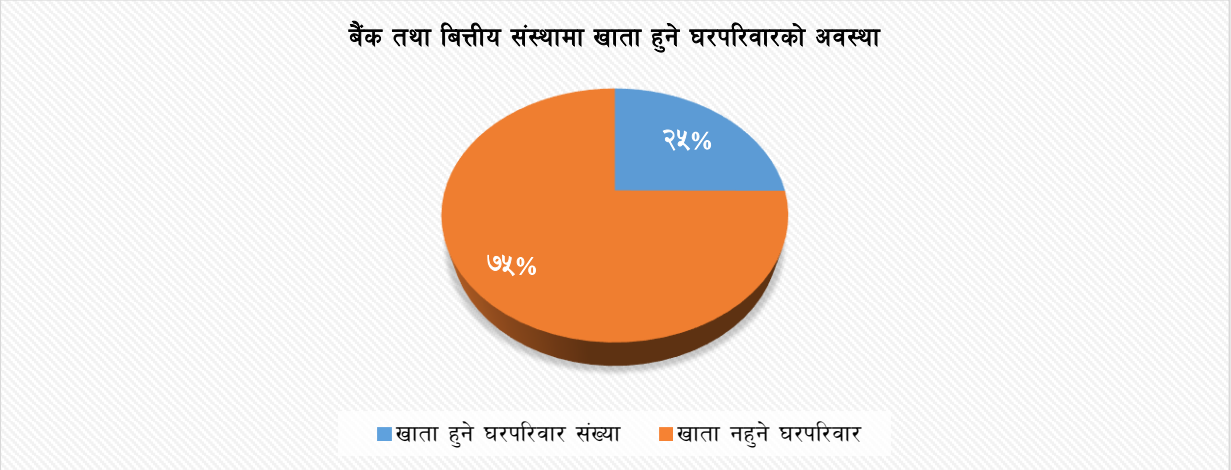
गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कूल २४५५ घरपरिवार मध्ये ६१५ घरपरिवारले बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूमा खाता खोलेर आर्थिक कारोबार गर्ने गरेका छन् भने १८४० घरपरिवारको भने कुनै पनि वित्तीय संस्थाहरूमा खाता रहेकोदेखिँदैन । यसर्थ बैंक तथा वित्तीय संस्थामा ७५ प्रतिशत घरपरिवारको पहुँच अझै पुग्न बाँकी रहेको पाइन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ४९ : बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सङ्ख्या		
	खाता हुने घरपरिवार सङ्ख्या	खाता नहुने घरपरिवार	जम्मा घरपरिवार सङ्ख्या
१	५	१११	११६
२	२३	२०८	२३१
३	६१	४१५	४७६
४	१८९	२१९	४०८
५	१६६	२०५	३७१
६	८७	४०२	४८९
७	८४	२८०	३६४
जम्मा	**६१५**	**१८४०**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र ७: बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार

४.१० वित्तीय संस्था अनुसार खाता हुने घरपरिवार विवरण

बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता रहेका कूल ६१५ घरपरिवार मध्ये वित्तीय संस्थाहरूको किसिम अनुसार खातावाल घरपरिवारको अवस्था हेर्दा सबै भन्दा बढी बाणिज्य बैंकमा ३७० घरपरिवारको खाता रहेकोदेखिन्छ । वित्तीय संस्था अनुसार खाता रहेका घरपरिवार विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ५० : वित्तीय संस्था अनुसार खाता खाता हुने घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	वित्तीय संस्था अनुसार खातावाल घरपरिवार विवरण					
	बाणिज्य बैंक	विकास बैंक	वित्तीय संस्था	सहकारी	नखुलेको	जम्मा
१	३	२	०	०	०	५
२	४	२	१२	५	०	२३
३	४४	४	६	६	१	६१
४	१७४	२	८	४	१	१८९
५	९७	२	५९	२	६	१६६
६	३०	५	३०	२०	२	८७
७	१८	२८	९	२९	०	८४
जम्मा	**३७०**	**४५**	**१२४**	**६६**	**१०**	**६१५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.११ वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका घरपरिवारलाई वार्षिक आम्दानीको दृष्टिकोणबाट हेर्दा ५० हजार भन्दा कम आम्दानी हुने घरपरिवार ११७३ र ५ लाख भन्दा माथि आम्दानी हुने घरपरिवार २०१ रहेकोदेखिन्छ । यहाँ रहेका ४७.७८ प्रतिशत घरपरिवारले प्रतिदिन १.२५ अमेरिकी डलर भन्दा कम आम्दानीमा जीवनयापन गरिरहेकोदेखिन्छ । वार्षिक आम्दानीका आधारमा वर्गीकृत वडागत घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५१ : वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नं.	वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या					
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५० - २५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा माथी	जम्मा घरपरिवार सङ्ख्या
१	२८	६४	१३	५	६	११६
२	११५	९२	३	०	२१	२३१

वडा नं.	वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या					
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५० - २५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा माथी	जम्मा घरपरिवार सङ्ख्या
३	३३५	८१	३३	२०	७	४७६
४	३९	१७२	९७	८०	२०	४०८
५	८१	१२४	६१	७९	२६	३७१
६	२४७	८२	२८	१५	११७	४८९
७	३२८	२४	३	५	४	३६४
जम्मा	**११७३**	**६३९**	**२३८**	**२०४**	**२०१**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१२ शीर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण

आम्दानीको शीर्षक अनुसार घरपरिवारको वार्षिक सरदर आम्दानीको अवस्था हेर्दा यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी अन्य स्रोतबाट करिब १० अर्ब ९३ करोड १४ लाख भन्दा बढी वार्षिक आम्दानी हुने गरेको छ भने दोस्रो बढी आम्दानी अन्नबालीबाट हुने गरेकोदेखिन्छ। गाउँपालिकाभित्र फलफूल, जडिबुटी तथा व्यापार व्यवसायबाट आम्दानी भएकोदेखिँदैन । तसर्थ कृषिजन्य उत्पादन, जडिबुटी प्रशोधन तथा श्रमजन्य कार्यलाई प्रवर्द्धन गर्न सकेमा आम्दानीको क्षेत्र बढ्नेदेखिन्छ । वार्षिक आम्दानीलाई शीर्षक अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५२ : शीर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण

वडा नं.	आम्दानीको शीर्षक अनुसार परिवारको सरदर वार्षिक आम्दानी (रु.हजारमा)										
	अन्नबाली	फलफूल	पशुपन्क्षी	तरकारी	जडिबुटी	श्रम	व्यापार	बैदेशिक	जागिर	अन्य	जम्मा
१	५८८	०	१६९७	०	१३५	५४३६५	१७०	२६०८०	४२२६	१६१६	८८८७७
२	१९४८८१	५०६१	२२१६५	३९	२७	२७९७२	१९२	५०७२८	३८५	२६०१३	३२७४६३
३	८०८१४३	१६०	२८८७	१०१	२८	४६२१	९२४	७१३२	२५१४१५	९३९	१०७६३५०
४	१४३४८	५	८२९७९	८२	१६	४२३४७	३४००	६२८४०५	९११९	११२८४	७९१९८५
५	१०८३५	३२०	११३९५	३१३	१९	९३९३	३८३५	२२४६२	१०७६१	९४५६	७८७८९
६	२२९५७६३	४९८०५	८७४४४१	१२७६	१६	२५७६०९३	१४३३८९	७२६८८९	२१५३३०८	१०८८०३२७	१९७०१३०७
७	८५५	६१	६४८	३	४८	१२१७	२००	२०७१	५२५१८	१७६६	५९३८७
जम्मा	**३३२५४१३**	**५५४१२**	**९९६२१२**	**१८१४**	**२८९**	**२७१६००८**	**१५२११०**	**१४६३७६७**	**२४८१७३२**	**१०९३१४०१**	**२२१२४१५८**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१३ वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका घरपरिवारलाई वार्षिक खर्चका हिसाबले हेर्दा ५० हजार भन्दा कम खर्च गर्ने घरपरिवार ३२३ र ५ लाख भन्दा माथि खर्च गर्ने घरपरिवार ४२६ रहेका छन्। वार्षिक खर्चका आधारमा वर्गीकृत वडागत घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५३ : वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नं.	वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या					
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५० - २५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा माथी	जम्मा घरपरिवार सङ्ख्या
१	१४	५८	३२	६	६	११६
२	१३	९३	३०	७	८८	२३१
३	६६	२३९	८२	५९	३०	४७६
४	१५	१३९	१६७	६८	१९	४०८
५	१८	२१४	७७	४४	१८	३७१

वडा नं.	वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या					
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५० - २५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा माथी	जम्मा घरपरिवार सङ्ख्या
६	३२	११९	२८	६६	२४४	४८९
७	१६५	९६	५२	३०	२१	३६४
जम्मा	**३२३**	**९५८**	**४६८**	**२८०**	**४२६**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१४ शीर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण

खर्चको शीर्षक अनुसार घरपरिवारको वार्षिक सरदर खर्चको अवस्था हेर्दा यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी खर्च खानामा करिब ८ अर्ब ६९ करोड ९३ लाख भन्दा बढी र सबैभन्दा न्यून खर्च अन्य प्रयोजनमा करिब २ अर्ब ११ करोड ४३ लाख भन्दा बढी वार्षिक खर्च हुने गरेको छ । लत्ताकपडा, चाडपर्व र कृषि कार्यमा खर्च नभएकोदेखिएको छ । यदी अन्य खर्चलाई न्यूनिकरण गर्न सक्ने हो भने घरपरिवारको आयस्तरमा सुधार ल्याउन सकिने आंकलन गर्न सकिन्छ । वार्षिक खर्चलाई शीर्षक अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५४ : शीर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण

वडा नं.	खर्चको शीर्षक अनुसार परिवारको सरदर वार्षिक खर्च (रु.हजारमा)							
	खाना	लत्ता कपडा	शिक्षा	स्वास्थ्य	चाडपर्व	कृषि कार्य	अन्य	जम्मा
१	८४८७९	२४९१३	१३४९५	३५९६३	४७०९६	२२५९	३६६०३	२४५२०८
२	७४८६७६	२८७६४७	१६३२२३	२४९१९३	१८७८२६	१७५३६१	२४०५३६	२०५२४६२
३	१८००३०	१२०७३	८७६४४९	३६९१७४	११२५१०	६१३२	५२५६९	१६०८९३७
४	२०६७९७	६५५२९	२२९६२	४३६२१	६६७८४	२१७९४	३८७०१	४६६१८८
५	७६५३३	१३२५६	२९५८५	१०१५६	१३५६०	९२१८	३२५३	१५५५६१
६	७५८२२४३	२६१०९६१	२३०८२६६	१६१५७४६	२५६३६७०	२२७४१७०	१७२०७९९	२०६७५८५५
७	९०१९८	२५०५२	१७४७९	२६२५४	१४३१२	२७३४३	२१८६३	२२२५०१
जम्मा	**८९६९३५६**	**३०३९४३१**	**३४३१४५९**	**२३५०१०७**	**३००५७५८**	**२५१६२७७**	**२११४३२४**	**२५४२६७१२**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१५ ऋणका आधारमा घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका घरपरिवारलाई बिगत एक वर्षभित्र ऋणका आधारमा हेर्दा ३४.९१ प्रतिशत घरपरिवारले विभिन्न उद्देश्यका लागि ऋण लिएका छन् भने २२१ घरिवारले ऋण लिएको वा नलिएको भनी निक्यौल गर्न सकेकोदेखिँदैन । ऋण लिएको आधारमा वडागत घरपरिवार विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५५ : ऋणका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	ऋण लिएको आधारमा घरपरिवार सङ्ख्या				
	छ	छैन	थाहा छैन	नखुलेको	जम्मा
१	८	९९	७	२	११६
२	२४	१९०	१७	०	२३१
३	१५७	२३९	७४	६	४७६
४	१६१	१९४	५३	०	४०८
५	२०६	१२८	३७	०	३७१
६	१२३	३४३	१७	६	४८९
७	१७८	१७०	१६	०	३६४
जम्मा	**८५७**	**१३६३**	**२२१**	**१४**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१६ उद्देश्यका आधारमा ऋण लिने घरपरिवार विवरण

ऋण लिएका ८५७ घरपरिवारलाई आधार मान्दा २७.२६ प्रतिशतले विविध अर्थात् अन्य उद्देश्यका लागि र दोस्रोमा कृषि तथा पशुपालनका लागि ३३.३७ प्रतिशत घरपरिवारले ऋण लिएका छन् । त्यसैगरी औषधी उपचारका लागि समेत ऋण लिने गरेकोदेखिन्छ । यसरी वैदेशिक रोजगारीका लागि ८६ घरपरिवारले ऋणलाई आधार बनाउनु परेको छ । ऋणको उद्देश्य अनुसार ऋण लिने वडागत घरपरिवार विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५६ : उद्देश्यका आधारमा ऋण लिने घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	ऋणको उद्देश्य अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या						
	कृषि तथा पशुपालन	उद्योग/व्यापार	बैदेशिक रोजगार	शिक्षा	औषधी उपचार	अन्य	जम्मा
१	४	०	१	०	३	०	८
२	३	२	१	४	११	३	२४
३	३२	५	११	१५	३०	६४	१५७
४	१८	८	२२	२०	४४	४९	१६१
५	१२३	१३	१८	१२	२३	१७	२०६
६	३९	२	११	९	३७	२५	१२३
७	६७	८	२२	१५	२८	३८	१७८
जम्मा	**२८६**	**३८**	**८६**	**७५**	**१७६**	**१९६**	**८५७**
प्रतिशत	**३३.३७**	**४.४३**	**१०.०४**	**८.७५**	**२०.५४**	**२२.८७**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१७ ऋणको स्रोत अनुसार ऋण लिने घरपरिवार विवरण

यस गाउँपालिकामा ऋण लिएका ८५७ घरपरिवार मध्ये सबैभन्दा बढी ६१६ घरपरिवारले साहु महाजनबाट ऋण लिने गरेका छन् । यस ठाउँमा साहु महाजनबाट ऋण लिने प्रचलन बढी लोकप्रिय रहेकोदेखिन्छ । ऋणको स्रोत अनुसार ऋण लिने वडागत घरपरिवार विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५७ : ऋणको स्रोत अनुसार ऋण लिने घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	ऋणको स्रोत अनुसार ऋण लिने घरपरिवार सङ्ख्या					
	बैंक तथा वित्तीय संस्था	सहकारी संस्था	बचत समूह	साहु महाजन	अन्य	जम्मा
१	३	०	२	३	०	८
२	४	५	४	१०	१	२४
३	२०	३	२	१३०	२	१५७
४	३१	९	३	११८	०	१६१
५	३८	८	२६	१३४	०	२०६
६	१६	४१	५	५८	३	१२३
७	२	१२	१	१६३	०	१७८
जम्मा	**११४**	**७८**	**४३**	**६१६**	**६**	**८५७**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१८ नजिकको बजारसम्मको पहुँचको अवस्था

घरबाट नजिकको बजारसम्म पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरपरिवारलाई हेर्दा ७८.९ प्रतिशत वा १९३७ घरपरिवारलाई बजार पुग्न १ घण्टा वा सो भन्दा बढी समय लाग्ने गर्दछ । त्यसैगरी बजार क्षेत्र नजिक अर्थात् बजार क्षेत्रबाट १५ मिनेटको दुरीमा ६.४ प्रतिशत घरपरिवारको बसोवास रहेकोदेखिन्छ । नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समयका आधारमा वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५८ : नजिकको बजारसम्मको पहुँचको अवस्था

वडा नम्बर	नजिकको बजार पुग्ने लाग्ने समयका आधारमा घरपरिवार			
	१५ मिनेट भन्दा कम	३० मिनेट	१ घण्टा वा बढी	जम्मा
१	२	८	१०६	११६
२	१९	८८	१२४	२३१
३	४१	४१	३९४	४७६
४	४५	१८	३४५	४०८
५	२८	५९	२८४	३७१
६	१७	१४५	३२७	४८९
७	४	३	३५७	३६४
जम्मा	**१५६**	**३६२**	**१९३७**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

४.१९ बैंक तथा वित्तिय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण

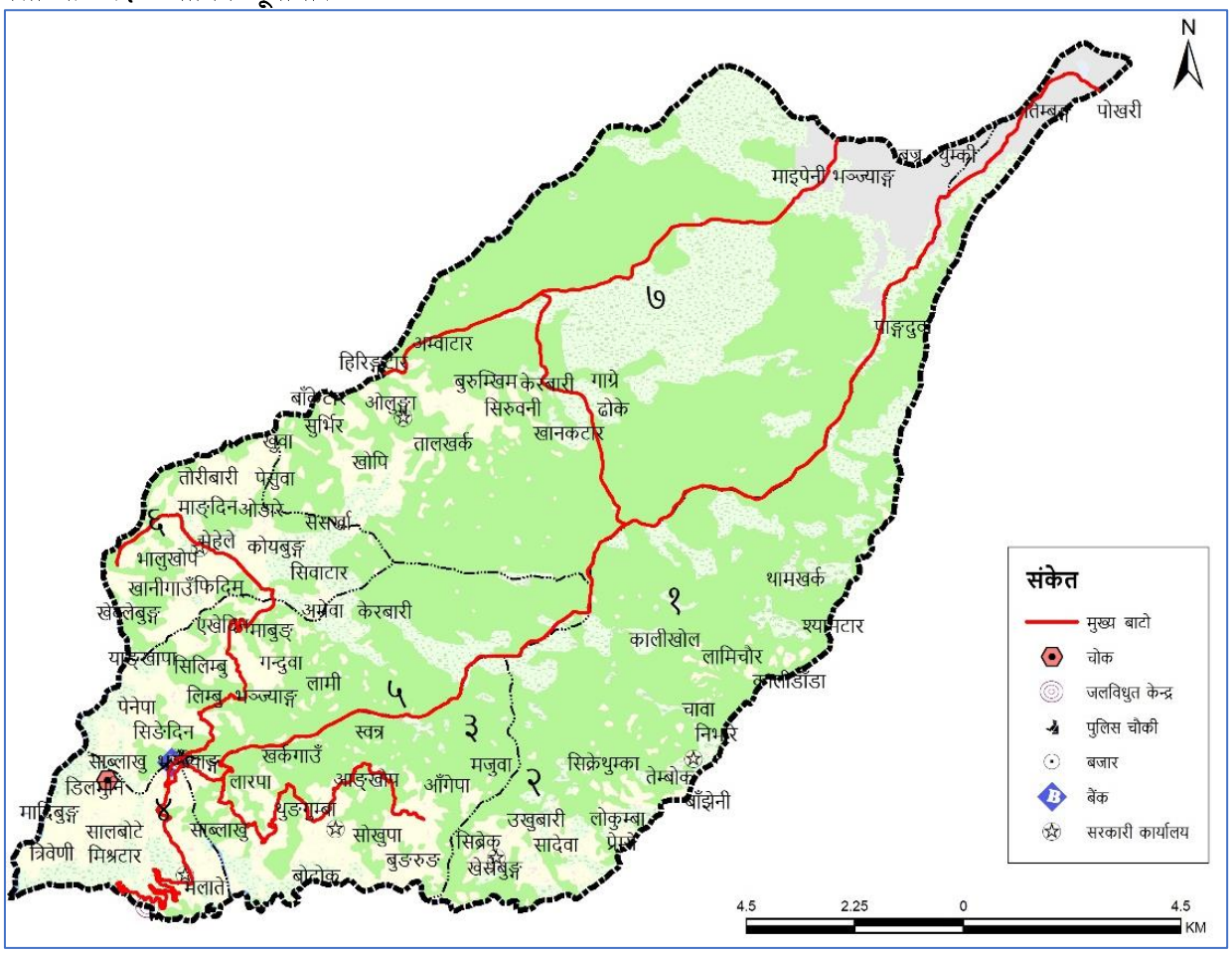
यस गाउँपालिकाभित्र वित्तीय संस्थाका रूपमा २ वटा वाणिज्य बैंक र ४ वटा लघु वित्त संस्था संस्थाहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । यी संस्थाहरूले यस गाउँपालिका क्षेत्रमा वार्षिक करिब ७८ लाख भन्दा बढीको आर्थिक लगानी गर्दै आईरहेकादेखिन्छ । यस्ता संस्थाहरूको लगानी तथा लगानीको मुख्य क्षेत्र सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५९ : बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	वार्षिक कारोबार रकम (रु.हजार)	लगानी रकम रु.हजार)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	**वाणिज्य वैंक**				
१	लक्ष्मी बैंक	४			
२	लक्ष्मी बैंक, सिदिङ्वा शाखा	५	२००००	७०००	कृषि
ख.	**विकास वैंक**				
ग.	**लघु वित्त संस्था**				
१	फर्वार्ड लघु वित्त	४	०	०	
२	एन एम बि माइक्रो फाइनान्स	४	०	०	
३	फर्वार्ड माइक्रो फाइनास	५	२०००	५००	कृषि पशुपालन
४	एन एम बि माइक्रो फाइनान्स	५	१०००	३००	कृषि पशुपालन
जम्मा			**२३०००**	**७८००**	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

नक्शा नं. ४.१ : आर्थिक पूर्वाधार

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण २०७६

परिच्छेद ५ : सामाजिक अवस्था

यस परिच्छेदमा शिक्षा, स्वास्थ्य, कला, संस्कृति, लक्षित वर्ग, लैङ्गिकता, खानेपानी, सरसफाई जस्ता सामाजिक विषयहरूमा देहाय बमोजिमका शीर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ :

५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास

यस शीर्षक अन्तर्गत शैक्षिक स्थितिको बारेका उल्लेख गरिएको छ ।

५.१.१ हालको साक्षरताको अवस्था

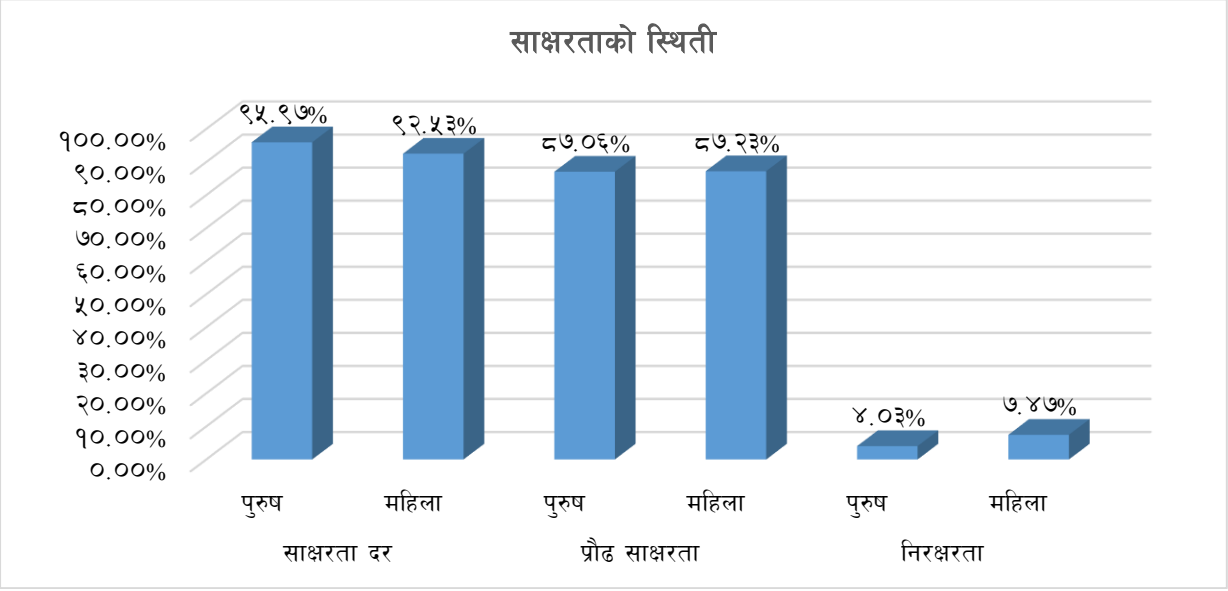
यस गाउँपालिकाको साक्षरताको स्थिति हेर्दा ९४.२५ प्रतिशत साक्षरता रहेकोदेखिन्छ । जहाँ पुरुष साक्षरता ९५.९७ प्रतिशत र महिला साक्षरता ९२.५३ प्रतिशत रहेको छ भने ५.७५ प्रतिशत निरक्षरता अझै कायम रहेको छ । यस क्षेत्रमा ८७.१४ प्रतिशत प्रौढ सारक्षरता रहेका छन् । निरक्षरताको अवस्था हेर्दा पुरुषको तुलनामा महिलाहरू बढी निरक्षर रहेकोदेखिन्छ । हालको साक्षरता सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ६० : हालको साक्षरताको अवस्था (प्रतिशतमा)

वडा नं.	साक्षरता दर			प्रौढ साक्षरता			निरक्षरता		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	९७.०६	९४.६२	९५.८४	९०.३७	८९.६६	९०.०१	२.९४	५.३८	४.१६
२	९५.५८	९२.१२	९३.८५	८७.५०	८८.५४	८८.०२	४.४२	७.८८	६.१५
३	९७.२३	९४.११	९५.६७	८६.३७	८६.४०	८६.३८	२.७७	५.८९	४.३३
४	९५.२८	९०.४३	९२.८५	८६.९८	८६.३८	८६.६८	४.७२	९.५७	७.१५
५	९५.५६	९०.६०	९३.०८	८६.३३	८५.९३	८६.१३	४.४४	९.४०	६.९२
६	९३.३३	९१.६७	९२.५०	८४.३३	८६.६७	८५.५०	६.६७	८.३३	७.५०
७	९७.७५	९४.१८	९५.९६	८७.५७	८६.९९	८७.२८	२.२५	५.८२	४.०४
जम्मा	**९५.९७**	**९२.५३**	**९४.२५**	**८७.०६**	**८७.२३**	**८७.१४**	**४.०३**	**७.४७**	**५.७५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र ८: हालको साक्षरताको अवस्था

५.१.२ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसङ्ख्या विवरण

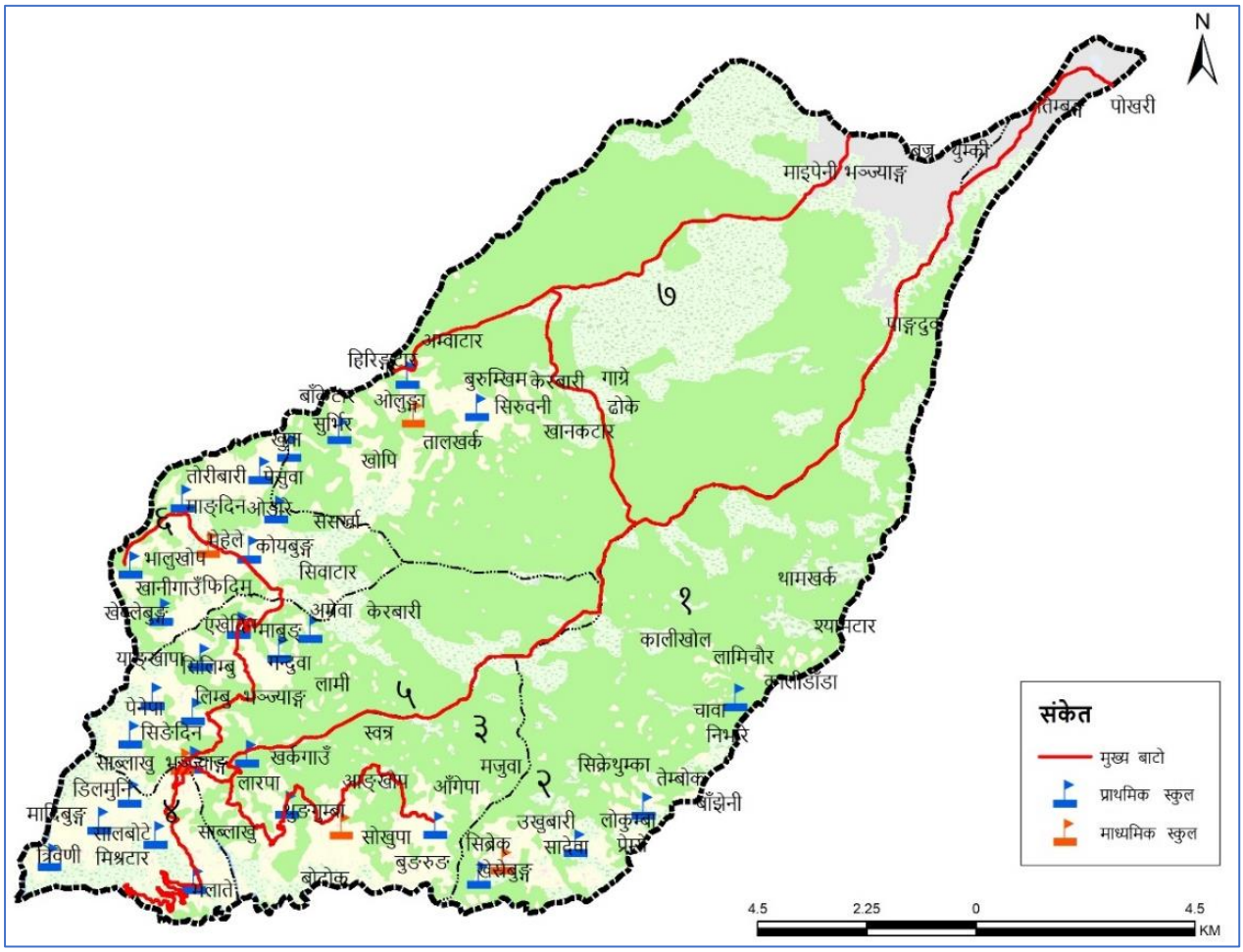
शैक्षिक स्तर अनुसार गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या हेर्दा १५.५७ प्रतिशत पूर्व प्राथमिक, २२.०३ प्रतिशत आधारभूत, ०.४६ प्रतिशत स्नातकोत्तर तथा ०.२४ प्रतिशत जनसङ्ख्या प्राविधिक एसएलसी अध्ययन गरेकोदेखिन्छ। साथै १८.३८ प्रतिशत जनसङ्ख्या साधारण लेखपढ गर्न जान्दछन्। शैक्षिक स्तर अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ६१ : शैक्षिकस्तर अनुसार जनसङ्ख्या विवरण

वडा नं.	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसङ्ख्या										
	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	स्नातक	स्नातकोत्तर	एमफिल वा सो भन्दा माथि	प्राविधिक एसएलसी	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर	जम्मा
१	१७४	३५	१९७	१७	०	०	१	७९	४१	४४	५८८
२	१५२	२८७	२१६	१३	५	०	०	१५२	१२९	९३	१०४७
३	३५५	५०४	४६९	५९	१५	४	२४	६७२	१५०	१८१	२४३३
४	२२४	४७७	६९३	७१	१५	१	०	३२०	२३३	१६५	२१९९
५	२१४	६८९	४४७	४५	६	०	३	३७५	२७४	१३६	२१८९
६	६०२	४६२	५०६	५७	७	०	३	२८७	२६८	२००	२३९२
७	२६५	३५६	४८८	४८	११	१	०	४५९	११४	१६५	१९०७
जम्मा	**१९८६**	**२८१०**	**३०१६**	**३१०**	**५९**	**६**	**३१**	**२३४४**	**१२०९**	**९८४**	**१२७५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

नक्शा ५.१ : शैक्षिक संस्था

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण २०७६

५.१.३ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

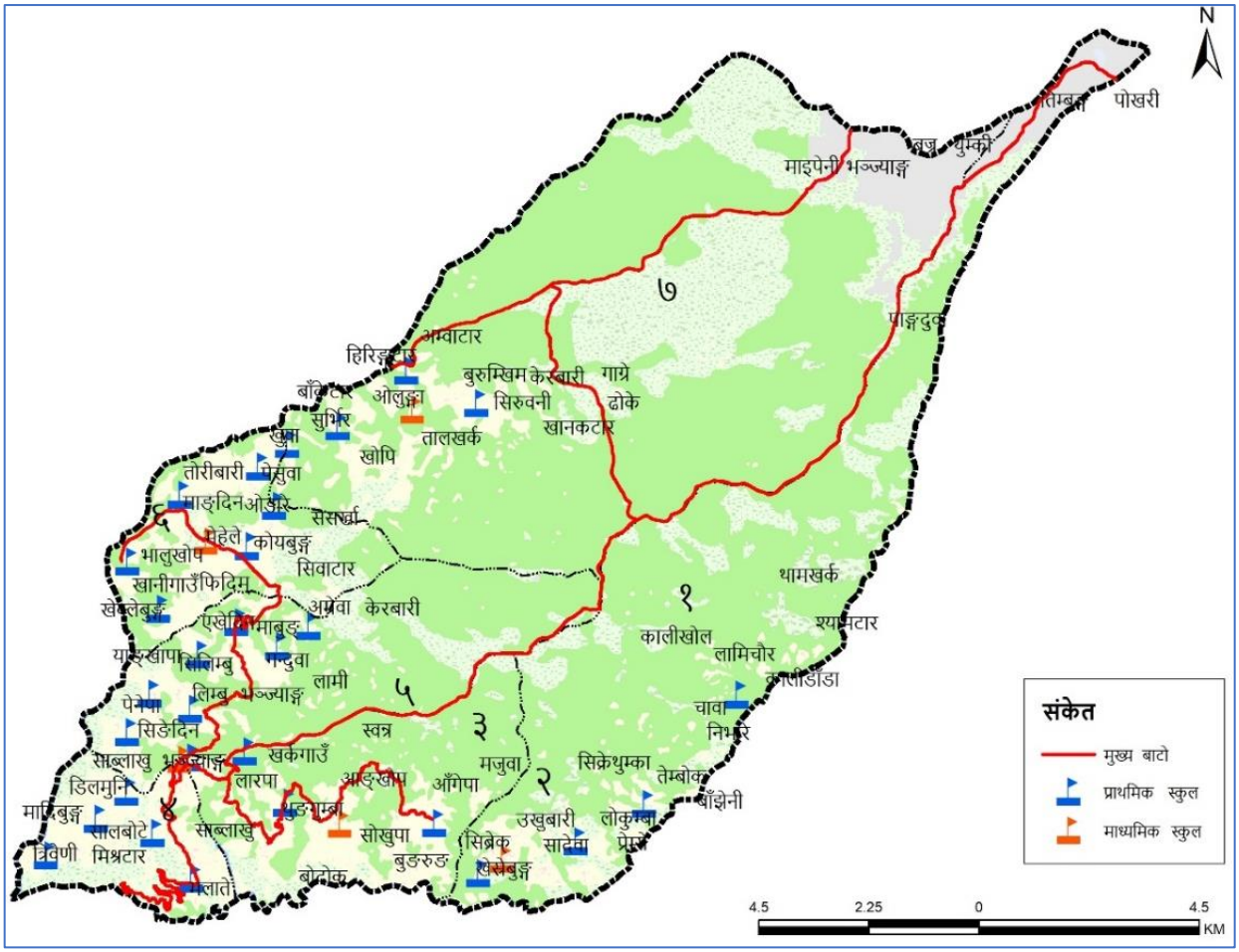
यस सिदिङ्वा गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको तहगत सङ्ख्या देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ६२ : शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको प्रकार	आधारभूत विद्यालय (१–८)	माध्यमिक विद्यालय (१–१२)	जम्मा	कैफियत
सामुदायिक	३२	५	३७	
संस्थागत	२	०	२	
बालविकास केन्द्र	०	०	८	
जम्मा	**३४**	**५**	**४७**	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

नक्शा ५.२ : प्राथमिक विद्यालय तथा सेवा क्षेत्र

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण २०७६

५.१.४ विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

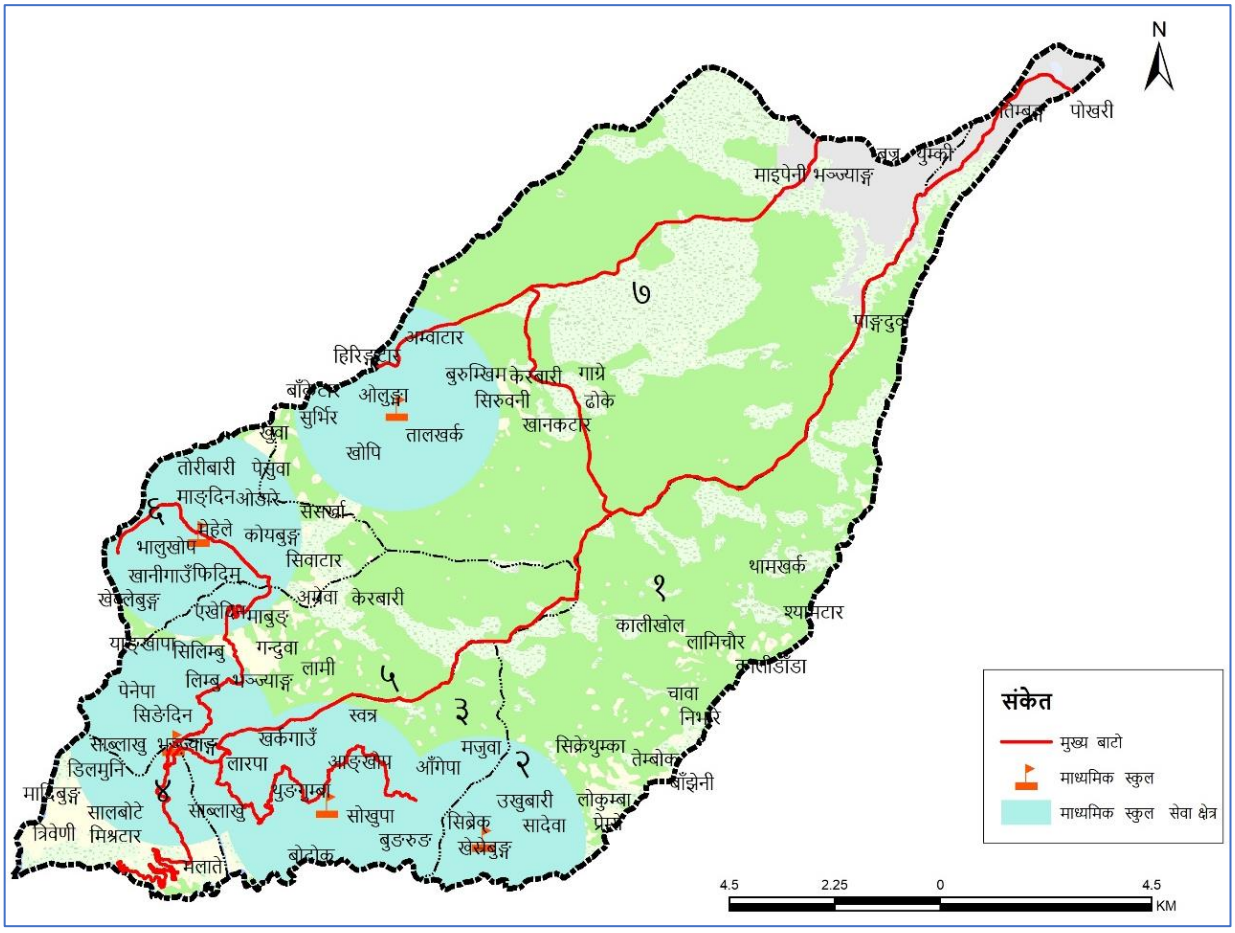
गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कूल ३९ विद्यालय तथा ८ बालविकास केन्द्रहरूमा अध्ययन गर्ने तहगत छात्रछात्राहरूको सङ्ख्या हेर्दा पूर्व प्राथमिक तहमा ३४३, आधारभूत तहमा २६६३ र माध्यमिक तहमा ७६१ जना विद्यार्थीहरू रहेको पाइन्छ । विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-२*** मा उल्लेख गरिएको छ । तहगत अध्ययन गर्ने छात्रछात्राहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ६३ : विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
१७६	१६७	३४३	१३७५	१२८८	२६६३	३७७	३८४	७६१	१९२८	१८३९	३७६७

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

नक्शा ५.३ : माध्यमिक विद्यालय तथा सेवा क्षेत्र

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण २०७६

५.१.५ विद्यालयको भौतिक अवस्था

यहाँ रहेका विद्यालयहरूमा ७ पक्की तथा ८८ कच्ची भवन रहेकोदेखिन्छ । यी भवनहरूमा कूल ३३९ कोठा सङ्ख्या रहेका छन् । यी विद्यालयहरूको विद्यालयगत भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण ***अनुसूची-३*** मा उल्लेख गरिएको छ । समग्र विद्यालयको सारांश देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ६४ : विद्यालयको भौतिक अवस्था

भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या	
पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची
७	८८	२५	३१४

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.१.६ शिक्षक विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विद्यालयहरूमा कूल १७७ स्वीकृत शिक्षक दरबन्दी रहेकोदेखिन्छ । स्वीकृत दरबन्दी मध्ये १२१ शिक्षक र ९७ शिक्षिका गरी २१८ जना कार्यरत रहेका छन् । यहाँका विद्यालयगत कार्यरत रहेका यस्ता शिक्षकहरूको स्वीकृत दरबन्दी, कार्यरत शिक्षक, महिला शिक्षक तथा विषयगत शिक्षक सम्बन्धी विवरण ***अनुसूची-४*** मा प्रस्तुत गरिएको छ । सारांशगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ६५ : शिक्षक विवरण

स्वीकृत दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत शिक्षक सङ्ख्या		महिला शिक्षक सङ्ख्या		विषयगत शिक्षक सङ्ख्या		
	शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
१७७	१२१	९७	७४	१३	८	७	१०

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.१.७ भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धि दर

गत वर्षको आँकडा अनुसार गाउँपालिकाभित्र रहेका विद्यालयहरूको तहगत खुद भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धि दर र उत्तीर्ण दर औषतमा देहाय बमोजिम रहेको छ भने विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-५*** मा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ६६ : भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धि दर

खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धि दर			उतिर्ण दर		
पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
७९.३९	९५.१७	८५.६०	७६.४६	८०.०७	७८.६७	६२.०९	६५.८८	६७.००	९५.९१	१००.००	४८.००

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.१.८ आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी

गत शैक्षिक वर्ष विद्यालयहरूमा आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थीहरूको जम्मा सङ्ख्या ६१९ जना रहेकोदेखिन्छ । त्यसैगरी आधारभूत तहमा ३५४९ जना विद्यार्थी अध्ययनरत रहेका छन् । यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-६*** मा प्रस्तुत गरिएको छ । सारांशगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ६७ : आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी

जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी	
छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
१७१५	१८३४	२८१	३३८

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.१.९ छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण

यस क्षेत्रभित्र रहेका विद्यालयहरूमा छात्रवृत्ति सुविधा, दिवा खाजा पाउने र कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थीहरूको स्थिति हेर्दा छात्रवृत्ति तथा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी १५९७ जना रहेका छन् । दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी र प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी नरहेकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-७*** मा प्रस्तुत गरिएको छ । सारांशगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ६८ : छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण

छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
३१७	१२८०	०	०	०	०	०	०

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.१.१० शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धी विशेष व्यवस्था

विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा, CBEGRA कार्यान्वन्वयन, एकीकृत पाठ्यक्रम, इन्टरनेट सुविधा र छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दीको स्थिति हेर्दा अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा एउटा विद्यालयमा, एउटा विद्यालयमा इन्टरनेट सुविधा रहेको तथा एकिकृत पाठ्क्रम, CBEGRA कार्यान्वन्वयन र छुट्टै प्रधानाध्यापकको दरबन्दी कुनै पनि विद्यालयमा नरहेकोदेखिन्छ । शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-८*** मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.१.११ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयहरूमा बालमैत्री शिक्षा कायम गर्न विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन, विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक, बाल क्लब गठन र बामैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग जस्ता विषयहरूको उपलब्धताको स्थिति हेर्दा ३ वटा विद्यालयमा विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन भएको, ३२ वटा विद्यालयमा विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक गर्ने गरेको, २१ वटा विद्यालयमा बाल क्लब गठन भएको र ३९ वटा विद्यालयमा बामैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग भएकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-९*** मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.१.१२ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयहरूले हरेक शैक्षिक शत्रमा उपलब्ध गराउने छात्रवृत्तिको अवस्था हेर्दा दलित, अपाङ्ग, विपन्न र जेहेन्दार छात्रविर्त्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थी सङ्ख्या २०२८ जना रहेका छन् । यस सम्बन्धी छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार विद्यालयगत विवरण ***अनुसूची-१०*** मा प्रस्तुत गरिएको छ भने सारांशगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ६९ : छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार											
दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
१४१	१३३	४६	४	१७०४	०	०	०	०	०	०

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस शीर्षकमा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य अवस्था र विवरणको बारेमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.२.१ स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्य सेवाको विवरण

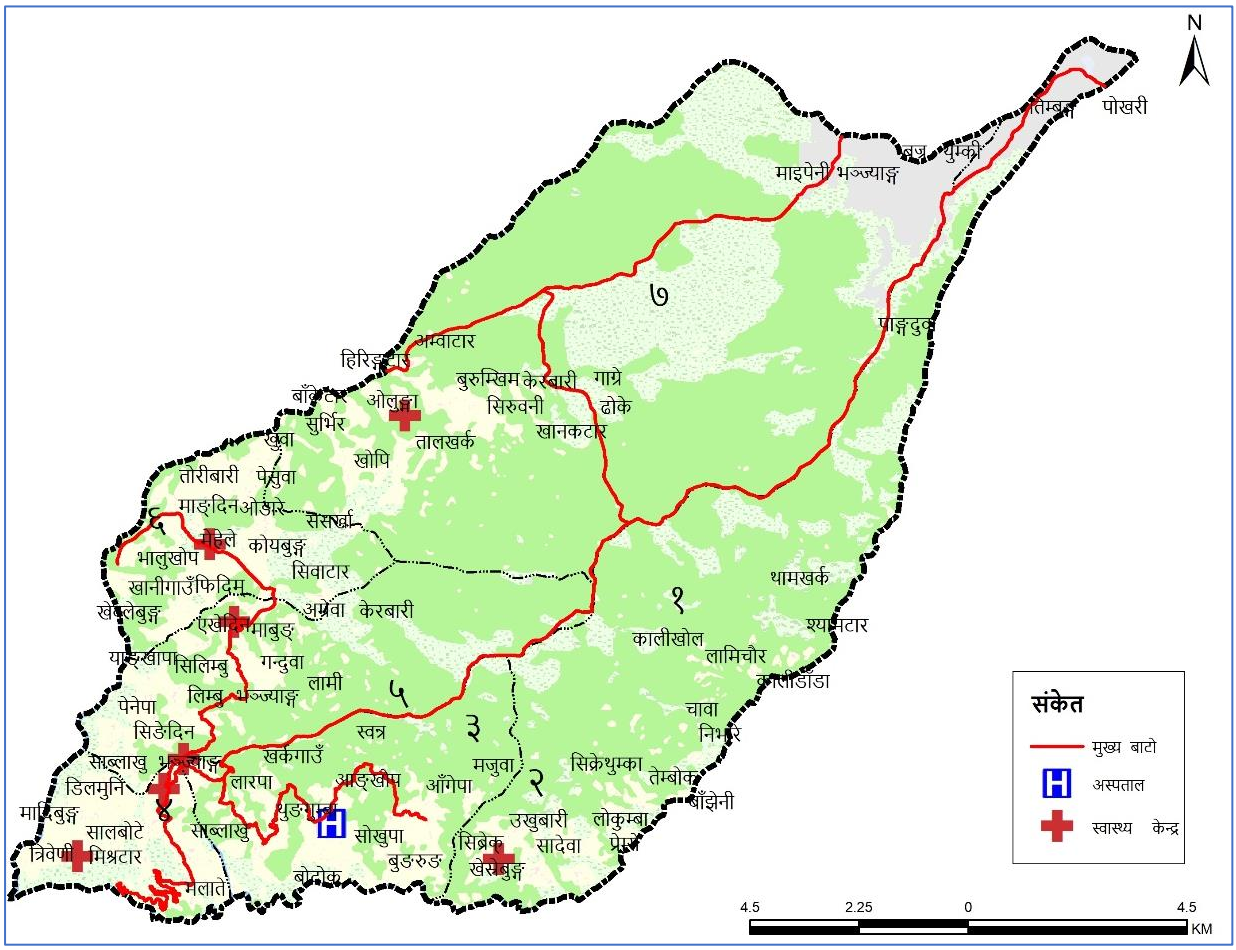
गाउँपालिकाभित्र करिब ११ वटा स्वास्थ्य संस्था रहेका छन् । जसमध्ये ८ वटा स्वास्थ्य चौकी, एउटा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई २ वटा र अन्य २ वटा रहेका छन् । यी संस्थाहरूमा कूल ५५ स्वास्थ्यकर्मीको स्विकृत दरवन्दी रहेकोमा ३७ जना कार्यरत रहेकोदेखिन्छ । यहाँका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा परिवार नियोजन र खोप सेवा उपलब्ध रहेको पाइन्छ । स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवा सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ७० : स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्य सेवाको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	स्वास्थ्यकर्मी		शैया सङ्ख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा									
		स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत		प्रसुति सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व	रक्त सञ्चार
सार्विक स्वास्थ्य चौकी	१	०	०	०			छ							
कली खोला	१	६	५	०					छ	छ	छैन	छ	छ	छैन
कली खोला सामुदायिक एकाइ	१	२	२	०					छ	छ	छैन	छ		छैन
सादेवा स्वास्थ्य चौकी	२	६	४	०						छ		छ	छ	छ
लिम्बु	३	०	०	०			छ			छ				
आइखाप स्वास्थ्य चौकी	३	३	२	६	छ	छैन	छ	छैन	छ	छ	छैन	छ	छ	छैन
साब्लाखु स्वास्थ्य चौकी, सावाल्खु	४	७	७	०					छ	छ		छ	छ	छ
साब्लाखु सामुदायिक स्वास्थ्य चौकी	४	१४	२	१										
लिम्बुदिन स्वास्थ्य चौकी	५	६	५	०			छ		छ	छ		छ	छ	
मेहले स्वास्थ्य चौकी	६	६	४	०	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन	छ		छैन
सुरुम्खिम स्वास्थ्य चौकी	७	५	६	०	छैन		छ		छ	छ	छैन	छ	छ	छैन
जम्मा		**५५**	**३७**	**७**										

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

नक्शा ५.४ : स्वास्थ्य संस्था तथा इकाई

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण २०७६

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

यहाँ रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा विभिन्न सेवा तथा श्रेणीमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति गरी जम्मा ४० जना रहेका छन् । स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ७१ : स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको सङ्ख्या							
		विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य
काली खोला स्वास्थ्य चौकी	१	०	०	१	१	२	२	०	१
सादेवा स्वास्थ्य चौकी	२	०	०	०	०	१	२	०	१
आङ्खाप स्वास्थ्य चौकी	३	०	०	०	०	१	२	०	०
साब्लाखु स्वास्थ्य चौकी	४	०	०	०	०	२	२	०	२
साब्लाखु सामुदायिक स्वास्थ्य चौकी	४	०	०	०	०	०	१	०	०
लिम्बुदिन स्वास्थ्य चौकी	५	०	०	१	०	१	२	०	०
मेहले स्वास्थ्य चौकी	६	०	६	१	०	२	१	०	०
सुरुम्खिम स्वास्थ्य चौकी	७	०	०	१	०	२	२	०	०
जम्मा		**०**	**६**	**४**	**१**	**११**	**१४**	**०**	**४**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.२.३ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका स्वास्थ्य संस्था तथा खोप केन्द्रहरूबाट खोप लिने बालबालिकाको सङ्ख्या १०९६ रहेको छ । ५ वर्ष मुनिका १२५९ बालबालिकाहरूमा वृद्धि अनुगमन गरिएकोमा कुनै पनि बालबालिकाहरूमा कुपोषणबाट ग्रसितदेखिदैनन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ७२ : खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका सङ्ख्या			खोप लिने बालबालिका सङ्ख्या					५ वर्ष मुनिका बालबालिका	
	१ वर्ष मूनीका	२ वर्ष मूनीका	५ वर्ष मूनी	बिसिजि	पेण्टाभ्यालेण्ट	पोलियो तेश्रो	दादुरा /रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)	वृद्धि अनुगमन गरिएका	वृद्धि अनुगमन गरिएका मध्ये कुषोषित
१	६	१८	५२	६	७	८	१३	१३	५२	०
२	१९	१६	१०८	१८	१४	१४	१३	१३	२७	०
३	५१	१०७	२५८	५३	५३	५३	५३	५३	६५	०
४	४७	९१	२२२	४४	५०	५०	३४	३०	२८६	०
५	३९	८५	२०६	२५	३०	२५	२५	२६	३४०	०
६	५१	२५	२२९	२८	३२	३२	३६	२८	२४०	०
७	३९	७७	१८४	३९	३०	३०	८०	३८	९५	०
जम्मा	**२५२**	**४१९**	**१२५९**	**२१३**	**२१६**	**२१२**	**२५४**	**२०१**	**११०५**	**०**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.२.४ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

सुरक्षित मातृत्वको लागि आवश्यक खोप सेवा, गर्भावस्थाको जाँच र सुरक्षित प्रसुति जस्ता सूचकलाई आधार मान्दा यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा गत वर्ष अर्थात् २०७५ सालमा ११८ जना महिलाले गर्भवती/प्रसुति सेवा लिएका थिए । जसमध्ये ३५ जना स्वास्थ्य संस्थामा १४ जना स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा र ७५ जना स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमै प्रसुति भएकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ७३ : सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत बर्षको गर्भवती/प्रसुति भएका महिला सङ्ख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती सङ्ख्या	प्रसुति भएको आधारमा गर्भवतीको सङ्ख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिनापछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१	१०	६	५	०	०	०	५
२	०	७	८	६	०	०	१४
३	८	६३	६३	३३	८	०	२४
४	२७	३३	२७	१३	२७	०	०
५	२४	१५	७	६	०	०	५
६	२२	२२	२२	१४	०	१४	०
७	२७	२२	३१	१५	०	०	२७
जम्मा	**११८**	**१६८**	**१६३**	**८७**	**३५**	**१४**	**७५**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.२.५ मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

मातृशिशु सुरक्षाको अवस्था हेर्दा गतवर्षको आँकडा अनुसार ९३ जीवित शिशुको जन्म भएकोदेखिन्छ । त्यसैगरी प्रजनन् उमेर समूहका महिलाहरू २४३३ जना रहेका थिए । यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्रजनन् उमेर समूहका सबै महिलाहरूले अस्थायी परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने यहाँ कूल १०८ जना महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ७४ : मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

वडा नम्बर	गर्भावस्था/प्रसुति अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ताभित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु सङ्ख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-४८ बर्षका महिलाको सङ्ख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका सङ्ख्या
						महिला		पुरुष		
						स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	
१	०	९	१	१	२०६	०	८०	०	०	९
२	१६	०	०	०	३१४	०	७८	०	४	१०
३	०	३२	१	०	५२०	०	१४३	०	०	१८
४	०	०	०	०	०	०	१२५	७	०	१८
५	०	२५	०	०	४७९	०	४९	०	०	१८
६	०	०	०	१	५२९	०	१५२	०	८	१८
७	०	२७	०	०	३८५	०	१३३	०	४	१७
जम्मा	**१६**	**९३**	**२**	**२**	**२४३३**	**०**	**७६०**	**७**	**१६**	**१०८**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

५.२.६ गाउँपालिकाभित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकाभित्र देखा पर्ने प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचारको अवस्था हेर्दा सबैभन्दा बढी ग्यास्ट्रिकका विरामी स्वास्थ्य चौकीमा स्वास्थ्य उपचारका लागि आउने गरेकोदेखिन्छ । रोगबाट प्रभावित, उपचार हुने, फलोअप गरिएका र रेफर गरिएकाको सङ्ख्या देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ७५: गाउँपालिकाभित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी सङ्ख्या	उपचार भएको सङ्ख्या	फलोअप गरिएको सङ्ख्या	रेफर गरिएको सङ्ख्या	मृत्यु भएको सङ्ख्या
१	निमोनिया	२१८	२१८	२१८	०	०
२	झाडा पखाला	२६२	२६२	२६२	०	०
३	मलेरिया	०	०	०	०	०
४	कालाजार	०	०	०	०	०
५	क्षय रोग (टिवी)	०	०	०	०	०
६	कुष्ठ रोग	०	०	०	०	०
७	रक्त :चाप	४८	४८	४८	०	०
८	मुटु रोग	०	०	०	०	०
९	ग्यास्ट्रीक/अल्सर	३८१	३८१	३८१	०	०
१०	पक्षघात	०	०	०	०	०
११	एचआइभि एड्स	०	०	०	०	०
१२	क्यान्सर	०	०	०	०	०
१३	मधुमेह (चिनी रोग)	४	४	४	०	०

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी सङ्ख्या	उपचार भएको सङ्ख्या	फलोअप गरिएको सङ्ख्या	रेफर गरिएको सङ्ख्या	मृत्यु भएको सङ्ख्या
१४	दम (स्वासप्रश्वास)	२९	२९	२९	०	०
१५	प्रसुतिजन्य रोग	७	७	०	०	०
१६	अन्य	८३	८३	८३	०	०
जम्मा		**१०३२**	**१०३२**	**१०२५**	**०**	**०**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.७ मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण

गत १ वर्षमा मृत्यु हुनेहरूमा २६ महिला र ४५ जना पुरुष गरी कूल ७१ जना रहेका छन् । यी मध्ये सबैभन्दा बढी नसर्ने रोगका कारण मृत्यु हुने जनसंख्या ३१ रहेको छ । मानवीय गतिविधि तथा रहनसहनसँग सम्बन्ध राख्ने महामारी तथा दुर्घटनाका कारणले मानवीय क्षतिका रूपमा २१ जनाको मृत्यु भएकोदेखिन्छ । विभिन्न कारण अनुसार मृत्यु हुनेहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ७६ : मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	महामारी/सर्ने रोग		सर्ने रोग		नसर्ने रोग		दुर्घटना		जम्मा	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१
२	१	०	०	०	१	१	१	०	३	१
३	४	१	०	३	२	१	२	१	८	६
४	०	०	१	१	५	४	१	०	७	५
५	०	१	१	०	३	८	२	०	६	९
६	४	०	०	१	४	०	०	०	८	१
७	७	२	१	१	४	०	१	०	१३	३
जम्मा	**१६**	**५**	**३**	**६**	**१९**	**१४**	**७**	**१**	**४५**	**२६**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.२.८ परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था

यस गाउँपालिकाको जनसङ्ख्यालाई स्वास्थ्य अवस्थाका आधारमा हेर्दा कूल जनसङ्ख्या मध्ये १०९ जना अर्थात् ०.९ प्रतिशत दीर्घरोगी, ३४७ सामान्य रोगी र १२२९९ जना स्वस्थ रहेका छन् । सङ्ख्यात्मक रूपमा हेर्दा दीर्घ रोगीहरूको सङ्ख्या बढी रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ७७ : परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था

वडा नम्बर	स्वास्थ्य अवस्था अनुसार जनसङ्ख्या			
	स्वस्थ	सामान्य रोगी	दीर्घ रोगी	जम्मा
१	५७७	७	४	५८८
२	१०१४	२९	४	१०४७
३	२३४६	७२	१५	२४३३
४	२१५२	३३	१४	२१९९
५	२१४७	२४	१८	२१८९
६	२२७२	९०	३०	२३९२
७	१७९१	९२	२४	१९०७
जम्मा	**१२२९९**	**३४७**	**१०९**	**१२७५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.२.९ जीवन बिमा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र बसोवास गर्ने घरपरिवारलाई बिमा लेखका आधारमा हेर्दा कूल घरपरिवार मध्ये १०.२२ प्रतिशत घरपरिवारले जीवन बिमा, ९ घरपरिवारले स्वास्थ्य बिमा र ८ घरपरिवारले अन्य बिमा गरेका छन् । समग्रमा बिमा गर्ने घरपरिवारको सङ्ख्या न्यूनदेखिन्छ भने स्वास्थ्य बिमा गर्ने घरपरिवार सङ्ख्या कम रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ७८ : जीवन बिमा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बिमा सम्बन्धी पारिवारिक विवरण				
	जीवन बिमा	स्वास्थ्य बिमा	अन्य बिमा	बिमा नगरेका	जम्मा
१	३	०	०	११३	११६
२	११	०	२	२१८	२३१
३	४०	३	०	४३३	४७६
४	५५	०	१	३५२	४०८
५	३९	३	२	३२७	३७१
६	७२	३	३	४११	४८९
७	३१	०	०	३३३	३६४
जम्मा	**२५१**	**९**	**८**	**२१८७**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.२.१० बिरामी हुँदा पहिलो स्वास्थ्य परामर्शका आधारमा घरपरिवार विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा बसोवास गर्नेहरू बिरामी हुँदा प्रथम स्वास्थ्य परामर्शका लागि धामी झाँक्री, औषधी पसल, स्वास्थ्य चौकी, अस्पताल, वैद्य लगायतका स्थानमा जाने गरेका छन् । स्वास्थ्य परामर्शका लागि सबैभन्दा बढी स्वास्थ्य चौकीमा १४८१ र त्यसपछि धामी झाँक्री कहाँ ७७२ घरपरिवार जाने गर्दछन् । यस गाउँपालिकामा स्वास्थ्य संस्थाका अलावा परम्परागत स्वास्थ्य उपचार अझै कायम रहेकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ७९: बिरामी हुँदा पहिलो स्वास्थ्य परामर्शका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	बिरामी हुँदा पहिलो स्वास्थ्य परामर्शका आधारमा घरपरिवार सङ्ख्या					
	धामी झाँक्री	औषधी पसल	स्वास्थ्य चौकी	अस्पताल	बैद्य	जम्मा
१	७९	९	२४	४	०	११६
२	११३	६३	५२	३	०	२३१
३	१७५	४३	२५५	३	०	४७६
४	१५	७	३८६	०	०	४०८
५	१९३	२९	१४१	६	२	३७१
६	६८	१७	३९७	७	०	४८९
७	१२९	८	२२६	१	०	३६४
जम्मा	**७७२**	**१७६**	**१४८१**	**२४**	**२**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.२.११ स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्था

यस गाउँपालिकामा रहेका घरपरिवारलाई स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको आधारमा हेर्दा सबैभन्दा धेरै ५२.३ प्रतिशत घरपरिवारलाई स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्न २ घण्टा वा सोभन्दा बढी समय लाग्ने गर्दछन् । त्यसैगरी ५ प्रतिशत घरपरिवार स्वास्थ्य संस्थाबाट १५ मिनेटको दुरीमा बसोवास गर्दछन् भने २९.९ प्रतिशत घरपरिवारलाई स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्न १ घण्टाको दुरीमा बसोवास गर्दछन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ८० : स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्था

वडा नम्बर	स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरपरिवार सङ्ख्या				
	१५ मिनेट भन्दा कम	३० मिनेटसम्म	१ घण्टा	२ घण्टा वा सो भन्दा बढी	जम्मा
१	२	१३	२७	७४	११६
२	४७	८९	८९	६	२३१
३	४६	५०	१८०	२००	४७६
४	४	४	११४	२८६	४०८
५	५	२१	३२	३१३	३७१
६	११	१२९	१९०	१५९	४८९
७	७	९	१०२	२४६	३६४
जम्मा	**१२२**	**३१५**	**७३४**	**१२८४**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.२.१२ परिवार नियोजनको साधान प्रयोगको अवस्था

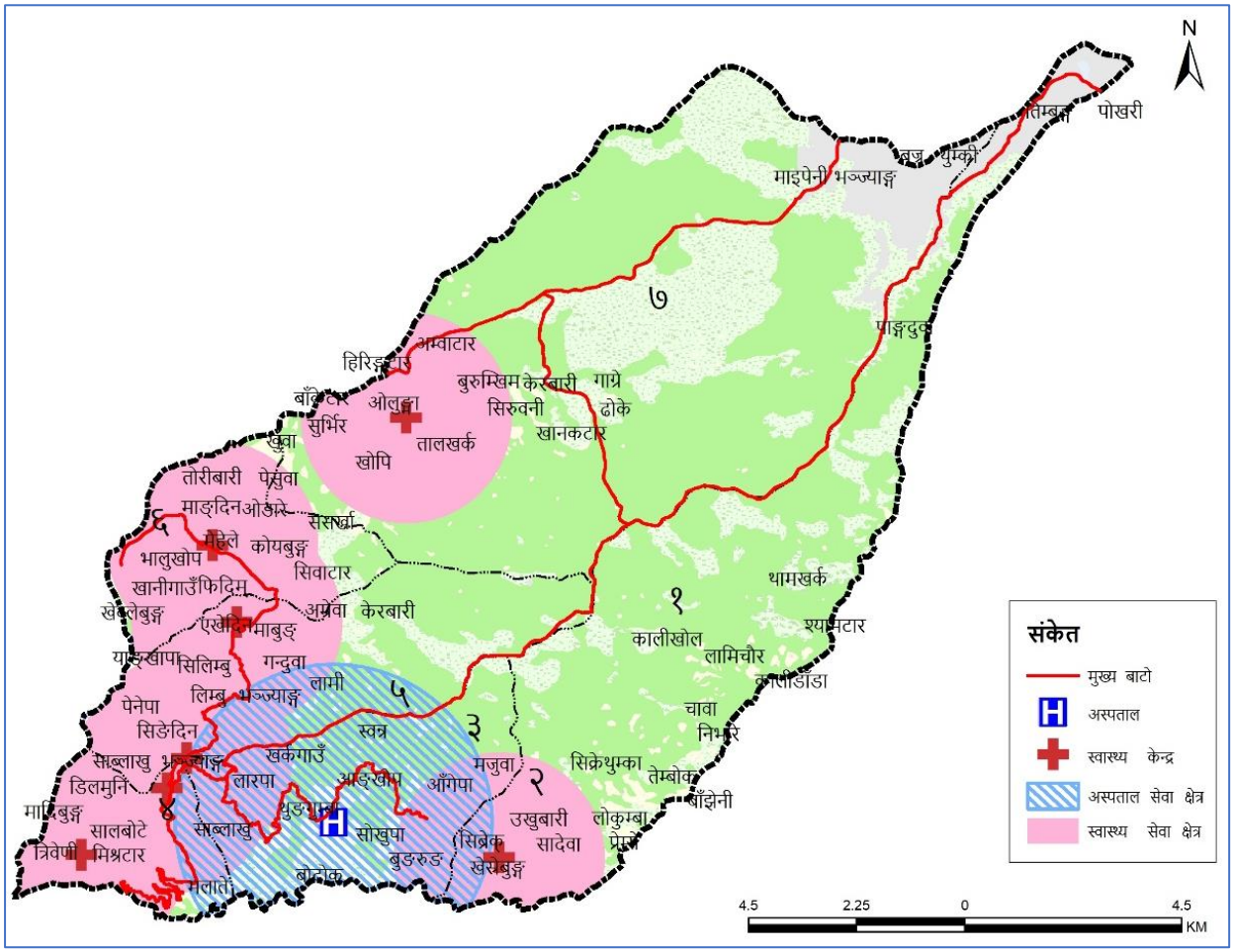
गाउँपालिकामा अन्तर्गत रहेका जनसङ्ख्या मध्ये बिवाहित ६३४३ जना मध्ये ३.५३ प्रतिशतले स्थायी रूपमा परिवार नियोजन गरेका छन् । त्यसैगरी ३९.१ प्रतिशतले अस्थायी साधान प्रयोग गर्दछन् भने ५६.९४ प्रतिशतले कुनै पनि परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने गरेका छैनन् । परिवार नियोजनको साधन प्रयोगका आधारमा वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ८१ : परिवार नियोजनको साधान प्रयोगको अवस्था

वडा नं.	परिवार नियोजनको साधन प्रयोगको अवस्था				
	स्थायी	अस्थायी	प्रयोग नगर्ने	नखुलेको	जम्मा
१	९	२४२	३६	२	२८९
२	४५	१८७	२२९	१	४६२
३	१५	४९५	६८७	४	१२०१
४	२	८५०	२४५	१	१०९८
५	१२८	२४५	७०५	५	१०८३
६	१६	३२९	८८३	२	१२३०
७	९	१३२	८२७	१२	९८०
जम्मा	**२२४**	**२४८०**	**३६१२**	**२७**	**६३४३**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

नक्शा ५.५ : स्वास्थ्य सेवा क्षेत्र

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण २०७६

५.२.१३ नून प्रयोग सम्बन्धी विवरण

गाउँ क्षेत्रमा ४४.९३ प्रतिशत घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नूनको प्रयोग गर्ने गर्दछन् भने ५४.१८ प्रतिशत घरपरिवारले खुल्ला तथा ०.९ प्रतिशत परिवारले ढिक्का नूनको प्रयोग गर्ने गरेकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ८२ : नून प्रयोग सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	नूनको प्रयोग अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या			
	आयोडिन युक्त नून प्रयोग गर्ने	खुल्ला नून प्रयोग गर्ने	ढिक्का नून प्रयोग गर्ने	जम्मा
१	२५	८४	७	११६
२	१३८	९२	१	२३१
३	१४१	३२९	६	४७६
४	२८९	११९	०	४०८
५	१४३	२२४	४	३७१
६	२८२	२०३	४	४८९
७	८५	२७९	०	३६४
जम्मा	**११०३**	**१३३०**	**२२**	**२४५५**
प्रतिशत	**४४.९३**	**५४.१८**	**०.९०**	**१००.००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका २४५५ घरपरिवार मध्ये सबै भन्दा उच्च ५७.५२ प्रतिशत घरपरिवारले सार्वजनिक धाराको पानी उपयोग गर्दछन् भने ३३.१६ प्रतिशत अर्थात् ८१४ घरपरिवारले निजी रूपमा प्रयोग गर्न मिल्ने गरी घरमै धाराको पानी उपलब्ध भएकोदेखिन्छ। खानेपानीको स्रोतका रूपमा अझै पनि इनार, मूल तथा नदी वा खोलाको उपयोग हुँदै आएको छ। खानेपानीको स्रोत अनुसार वडागत घरपरिवार विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ८३ : खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	खानेपानीको श्रोत अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या									
	घरमै पाइप धारा	सार्वजनिक धारा	डिप बोरिङ्ग	ट्युवेल	ढाकिएको इनार	नढाकिएको इनार	मूलको पानी	नदी खोला	अन्य	जम्मा
१	८४	२९	०	०	१	०	१	०	१	११६
२	१९०	३४	०	०	१	०	५	१	०	२३१
३	६७	३९०	०	०	४	०	११	४	०	४७६
४	१०२	२५८	०	०	८	६	३२	०	२	४०८
५	२३४	१२८	०	०	०	०	८	१	०	३७१
६	१३५	३१८	२	१	१	०	१७	१४	१	४८९
७	२	२५५	०	०	२	०	१०१	४	०	३६४
जम्मा	**८१४**	**१४१२**	**२**	**१**	**१७**	**६**	**१७५**	**२४**	**४**	**२४५५**
प्रतिशत	**३३.१६**	**५७.५२**	**०.०८**	**०.०४**	**०.६९**	**०.२४**	**७.१३**	**०.९८**	**०.१६**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था

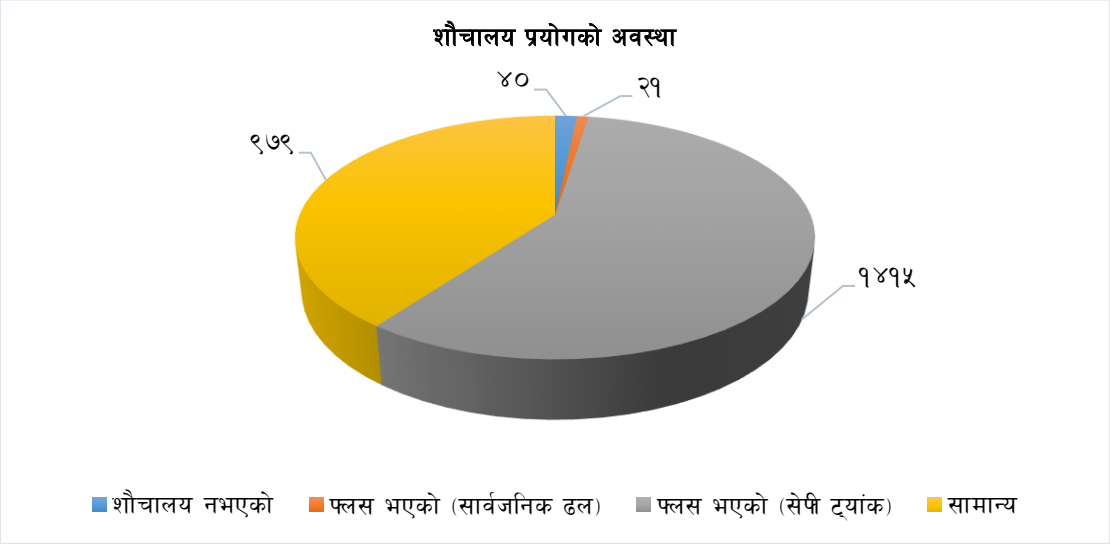
शौचालयको प्रयोग तथा उपलब्धताको अवस्थालाई हेर्दा ५८.४९ प्रतिशत घरपरिवारमा फ्लस भएको शौचालय रहेको छ। त्यसैगरी ३९.८८ घरपरिवारमा सामान्य खालको शौचालय रहेकोदेखिन्छ भने हालसम्म १.६३ घरपरिवारसँग शौचालय नरहेको अवस्था छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ८४ : शौचालय प्रयोगको अवस्था

वडा नं.	शौचालयको अवस्था अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या				
	शौचालय नभएको	फ्लस भएको (सार्वजनिक ढल)	फ्लस भएको (सेप्टी ट्यांक)	सामान्य	जम्मा
१	२	०	२	११२	११६
२	१	७	२१९	४	२३१
३	७	०	४	४६५	४७६
४	१२	२	३८२	१२	४०८
५	४	२	२७०	९५	३७१
६	१२	१०	२०४	२६३	४८९
७	२	०	३३४	२८	३६४
जम्मा	**४०**	**२१**	**१४१५**	**९७९**	**२४५५**
प्रतिशत	**१.६३**	**०.८६**	**५७.६४**	**३९.८८**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र ९ : शौचालय प्रयोगको अवस्था

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

यस शीर्षकमा महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरणसँग सम्बन्धित बालबालिकाहरूको अवस्था, बाल क्लब तथा सामाजिक सुरक्षा वृत्तिको अवस्थाका बारेमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.४.१ बालश्रमको अवस्था

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ अनुसार यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका घरपरिवार मध्ये ५ घरपरिवारले १६ वर्ष भन्दा कम उमेरका बालबालिकालाई कामका लागि आफ्नो घरमा राखेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ८५ : बालश्रमको अवस्था

वडा नम्बर	बालबालिकालाई काम गर्न राखेको घरपरिवार सङ्ख्या		
	छ	छैन	जम्मा
१	०	११६	११६
२	०	२३१	२३१
३	०	४७६	४७६
४	०	४०८	४०८
५	३	३६८	३७१
६	२	४८७	४८९
७	०	३६४	३६४
जम्मा	**५**	**२४५०**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.४.२ कामका आधारमा बालश्रमिकको विवरण

गाउँपालिका अन्तर्गत बालश्रमिक राख्ने ५ घरपरिवारले विशेष गरी घरायसी काम र गाईवस्तु चराउने कार्य गर्नका लागि बालश्रमिक राखेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ८६ : कामका आधारमा बालश्रमिकको विवरण

वडा नम्बर	कामको आधारमा बालश्रमिकको सङ्ख्या					
	घरायसी काम	गाई वस्तु चराउने	होटलमा सघाउने	पसलमा सघाउने	अन्य	जम्मा
१	०	०	०	०	०	०
२	०	०	०	०	०	०
३	०	०	०	०	०	०
४	०	०	०	०	०	०
५	३	०	०	०	०	३
६	१	१	०	०	०	२
७	०	०	०	०	०	०
जम्मा	**४**	**१**	**०**	**०**	**०**	**५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.४.३ बालश्रमको विद्यालय अध्ययनको अवस्था

बालश्रमिकका रूपमा कार्यरत ५ जना बालबालिकाको विद्यालय अध्ययनको अवस्था हेर्दा ४ घरपरिवारले कामका अलावा अध्ययनका लागि विद्यालय पठाउने गरेका छन् भने एक घरपरिवारले विद्यालय नपठाउने गरेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ८७ : बालश्रमिकको विद्यालय अध्ययनको अवस्था

वडा नम्बर	बालश्रमिकको विद्यालय अध्ययनको अवस्था		
	विद्यालय पठाउने	विद्यालय नपठाउने	जम्मा
१	०	०	०
२	०	०	०
३	०	०	०
४	०	०	०
५	३	०	३
६	१	१	२
७	०	०	०
जम्मा	**४**	**१**	**५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.४.४ बाल बिवाह सम्बन्धी विवरण

बाल बिवाहको स्थिति हेर्दा २० वर्ष भन्दा कम उमेरका २४३ बालिका र ८२ जना बालकले बिवाह गरेका छन् । बाल बिवाह उन्मुलनका लागि नीतिगत व्यवस्था र विभिन्न प्रयासहरू भईरहँदा पनि बिवाहित जनसङ्ख्या मध्ये ५.१२ प्रतिशतले बाल बिवाह गरेकोदेखिन्छ । तुलनात्मक रूपमा बालक वा युवाहरूको भन्दा बढी बालिका वा युवतीहरूको बिवाह २० वर्ष भन्दा कम उमेरमा बढी हुने गरेको सर्वेक्षणले देखाउँछ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ८८ : बाल बिवाह सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बाल विवाह भएका बालबालिका वा युवायुवती सङ्ख्या (२० वर्ष मुनिका)		
	बालिका वा युवती	बालक वा युवा	जम्मा
१	१२	२	१४
२	३०	५	३५
३	३२	१४	४६

वडा नम्बर	बाल विवाह भएका बालबालिका वा युवायुवती सङ्ख्या (२० वर्ष मुनिका)		
	बालिका वा युवती	बालक वा युवा	जम्मा
४	३७	१८	५५
५	४१	१७	५८
६	४७	१४	६१
७	४४	१२	५६
जम्मा	**२४३**	**८२**	**३२५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.४.५ जन्म दर्ताको अवस्था

१० वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको जन्म दर्ताको स्थिति हेर्दा २१९६ जना बालबालिका मध्ये १५६३ जनाको जन्म दर्ता भएको तथा ६१० जनाको जन्म दर्ता गर्न अझै बाँकी रहेकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ८९ : जन्म दर्ताको अवस्था

वडा नं.	१० वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको जन्म दर्ताको अवस्था									
	जन्म दर्ता भएको			जन्म दर्ता नभएको			जम्मा बालबालिका सङ्ख्या			
	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	नखुलेको	जम्मा
१	४०	४३	८३	८	८	१६	४८	५१	३	१०२
२	१०४	९१	१९५	६	१४	२०	११०	१०५	३	२१८
३	१४०	१४५	२८५	४४	६०	१०४	१८४	२०५	३	३९२
४	१४८	१३७	२८५	५२	३६	८८	२००	१७३	२	३७५
५	११२	११४	२२६	७२	४४	११६	१८४	१५८	४	३४६
६	१३२	१३६	२६८	७८	६८	१४६	२१०	२०४	३	४१७
७	१२५	९६	२२१	५७	६३	१२०	१८२	१५९	५	३४६
जम्मा	**८०१**	**७६२**	**१५६३**	**३१७**	**२९३**	**६१०**	**१११८**	**१०५५**	**२३**	**२१९६**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.४.६ सामाजिक सुरक्षा वृत्तिको अवस्था

गत आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ का अनुसार गाउँपालिकाभित्र रहेका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, पूर्ण अपाङ्ग, आंशिक अपाङ्ग, बाल सुरक्षा अनुदान र दलित वर्ग अनुदान प्राप्त गर्नेहरूको वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ९० : सामाजिक सुरक्षा वृत्तिको अवस्था

वडा नं.	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंसिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१	३८	४९	०	४६	१०००	०	१	२०००	१	१	६००	८	१५	४००	५	२	१०००
२	२४	३८	०	२८	१०००	०	१	२०००	०	२	६००	८	१२	४००	५	२	१०००
३	५५	५६	०	३५	१०००	३	३	२०००	५	१	६००	१०	१८	४००	१२	१४	१०००
४	३०	३६	०	५१	१०००	१	१	२०००	३	२	६००	५	३	४००	१	१	१०००
५	६४	४८	०	४४	१०००	४	५	२००	३	३	६००	१९	१६	४००	४	९	१०००
६	३०	२०	०	४	१०००	१	५	२०००	१	५	६००	९	१०	४००	७	६	१०००
७	१०	१४	०	७	०	०	१	०	०	३	०	३	२	०	४	३	०
जम्मा	**२५१**	**२६१**	**०**	**२१५**	**६०००**	**९**	**१७**	**१०२००**	**१३**	**१७**	**३६००**	**६२**	**७६**	**२४००**	**३८**	**३७**	**६०००**

स्रोत : वडा कार्यालय, २०७६

चालु आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा यस गाउँपालिकाभित्र सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गरिरहेका, प्राप्त गर्न नमिल्ने र प्राप्त नभएको वर्तमान विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९१ : सामाजिक सुरक्षा वृत्तिको अवस्था (घरपरिवार सर्वेक्षण)

वडा नम्बर	सामाजिक सुरक्षा भत्ताको विवरण								
	लिन नमिल्ने	बृद्ध भत्ता	विधवा भत्ता	एकल भत्ता	अपाङ्ग भत्ता	पोषण भत्ता	लोपोन्मुख जाति भत्ता	भत्ता नलिएका	जम्मा
१	२९९	१२	२	४	२	०	०	२६९	५८८
२	६५०	२९	३	६	७	०	०	३५२	१०४७
३	९७५	७०	१४	१४	१२	०	२	१३४६	२४३३
४	२००५	५४	३०	१०	३	२२	१	७४	२१९९
५	२०६७	५५	२६	११	९	१	०	२०	२१८९
६	१७५६	८८	१०	९	१५	९	१	५०४	२३९२
७	१८०१	५७	१९	३	३	१	०	२३	१९०७
जम्मा	**९५५३**	**३६५**	**१०४**	**५७**	**५१**	**३३**	**४**	**२५८८**	**१२७५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

५.५.१ खेलमैदान, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्वन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका १२ वटा वडाहरूमा पिकनिक, मनोरञ्जन तथा खेलकुदका लागि खेलमैदान रहेका छन् । यी स्थलहरूले करिब ११८३० वर्गमिटर क्षेत्रफल ओगटेका छन् भने यहाँ वार्षिक करिब ६२४ जना आगन्तुक/सेवाग्राही आउने गरेका छन् । यस्ता स्थल रहेको स्थान, उपयोग, क्षेत्रफल, स्वामित्व, आम्दानी र सेवाग्राही सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ९२ : खेलमैदान, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मी.)	स्वामित्व	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक सङ्ख्या (वार्षिक)
१	सिदङ्वा	मनोरञ्जन	१०	सरकारी	०	१००
२	ठामु डाँडा	मनोरञ्जन	५००	निजी	०	१००
२	फासेबुङ	खेलमैदान	३०	सामुदायिक	०	०
३	पोखरी ताल	पिकनिक	०		०	०
३	तैसो भञ्ज्याङ्ग	पिकनिक	०		०	०
४	नगुल्बारी खेलमैदान	खेलमैदान	२०	अन्य	९५	१००
५	साधुकुटी	पिकनिक	१६००	सामुदायिक	०	१००
५	थाम डाँडा	पिकनिक	४०००	निजी	०	१००
६	घाम डाँडा	पिकनिक	४०००	सामुदायिक	०	०
६	फुलबारी डाँडा		१६००	सामुदायिक	०	०
७	धापा डाँडा	पिकनिक	५०	सामुदायिक	०	९९
७	तेर्छे डाँडा	मनोरञ्जन	२०	सामुदायिक	०	२५
जम्मा			**११८३०**		**९५**	**६२४**

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

५.५.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

गाउँपालिकाभित्र १७ जना पुरुष जिल्ला तथा क्षेत्रीय स्तरका व्यवसायिक खेलाडी रहेकोदेखिन्छ । यस्ता खेलाडी बस्ने बस्ती, खेलाडीको नाम, लिङ्ग, उमेर, खेलको नाम, खेलाडीको स्तर र पाएकोसम्मान वा पुरस्कार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ९३ : व्यवसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर	पाएकोसम्मान वा पुरस्कार
३	प्रेम सेलिङ	पुरुष	२४	भलिबल	जिल्लास्तर	
३	पूर्ण कुमार सेलिङ	पुरुष	२१	भलिबल	जिल्लास्तर	
३	प्रविन न्यौपाने	पुरुष	२४	भलिबल	जिल्लास्तर	
५	रुविन रुवाङ्ग राइ	पुरुष	२२	भलिबल	जिल्लास्तर	
५	रोशन श्रेष्ठ	पुरुष	२१	भलिबल	जिल्लास्तर	
५	सिङ्गो किङ्ग लिम्बु	पुरुष	२२	भलिबल	जिल्लास्तर	
६	राजेश कडेल	पुरुष	२४	भलिबल	क्षेत्रीयस्तर	
६	डिल्ली बानिया	पुरुष	१८	भलिबल	जिल्लास्तर	
६	जितव कडेल	पुरुष	१७	भलिबल	जिल्लास्तर	
६	सन्दिप गौतम	पुरुष	१७	भलिबल	जिल्लास्तर	
६	निरज पाण्डे	पुरुष	२४	भलिबल	जिल्लास्तर	
७	मिलन खुदाङ्ग	पुरुष		भलिबल		
७	मुस्कान खुदाङ्ग	पुरुष		भलिबल		
७	मिलन लिम्बु	पुरुष		भलिबल		
७	समन गुरुङ	पुरुष		भलिबल	जिल्लास्तर	
७	सुजन गुरुङ	पुरुष		भलिबल	जिल्लास्तर	
७	नरेन्द्र तामाङ	पुरुष		भलिबल	जिल्लास्तर	

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति

५.६.१ स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला

यस क्षेत्रमा स्थानीय चाडपर्वको रूपमा दशैं, तिहार, बाला चतुरे मेला, उधौंली, साकेला, चासोक्तङनाम, लाखे जात्रा, ल्होसार, तीज, माघेसङ्क्रान्ति, क्रिस्मस आदि मनाइने गरिन्छ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला, स्थान, मनाउने समय र मुख्य विशेषता सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ९४ : स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला

वडा नम्बर	मनाइने चाढपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य बिशेषता
१	दशैं, बाला चतुरे मेला	सिदिङ्वा	अश्विन, मंसिर, पौष	धार्मिक
२	दशैं, तिहार, चोसाक	सिदिङ्वा	अश्विन, कार्त्तिक, वैशाख ,मंसिर	धार्मिक
३	दशैं, उधौली, क्रिस्मस	सिदिङ्वा	अश्विन, वैशाख, मंसिर, पौष	धार्मिक
४	लाखे जात्रा	साम्लाखु		ऐतिहासिक

वडा नम्बर	मनाइने चाढपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य बिशेषता
५	दशैं, तिहार, तिज, उभौली, क्रिस्मस, साकेला, चासोक्तङनाम	लिम्बुदिन	अश्विन, कार्त्तिक, भाद्र, मंसिर, अश्विन, पौष, माघ, चैत, बैशाख,	धार्मिक
	लाखे जात्रा	लिम्बुदिन	सावन, भाद्र	ऐतिहासिक
	प्रजातन्त्र मेला	लिम्बुदिन	फाल्गुन	मनोरञ्जन
	साकेला पर्व मेला	लिम्बुदिन	बैशाख	धार्मिक, मनोरञ्जन
६	तिज, उधौली, चोसोक्तङनाम, उभौली, साकेला, ल्होसार, चैते दशैं, मकर सङ्क्रान्ति	मेहेले	अश्विन, कार्त्तिक, भाद्र, मंसिर, अश्विन, पौष, माघ, चैत, बैशाख,	धार्मिक
७	दशैं, तिहार, तिज, उधौली, साकेला, चासोक्तङनाम, ल्होसार, चैते दशैं, क्रिस्मस, मकर सङ्क्रान्ति	सुरुमखिम	अश्विन, कार्त्तिक, भाद्र, मंसिर, अश्विन, पौष, माघ, चैत, बैशाख,	धार्मिक

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्तिसँगको अन्तर्वार्ता, २०७६

५.६.२ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण

धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्त्व बोकेका मुख्य १९ वटा स्थलहरू यस क्षेत्रमा रहेका छन् । यी स्थलहरू नजिकको बजार केन्द्रबाट करिब औषत ६.७५ किलोमिटरको दुरीमा रहेका छन् । गाउँपालिकाभित्र रहेका यी धार्मिक स्थलहरूमा वार्षिक करिब ७३००० जना श्रद्धालु भक्तजनहरूको आगमन हुने गरेकोदेखिन्छ । यी स्थानमा श्रद्धालुको थप आगमन बढाउन धार्मिक एवं ऐतिहासिक महत्त्व बारे प्रचारप्रसार गर्न सकिए आगन्तुक भित्रिने क्रम बढ्नेदेखिन्छ । यस सम्बन्धी स्थलगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ९५ : धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण

वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार				स्वामित्व	विशेषता	वार्षिक पर्यटक आगमन सङ्ख्या
	धार्मिक र ऐतिहासिक स्थल	सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ सङ्ख्या	नजिकको बजार केन्द्रसम्मको दुरी (कीमी)			
१	तिम्बुङ पोखरी	नपुगेको	०	२०	सामुदायिक	धार्मिक	१५००
१	सिदिङ्वा धाम	नपुगेको	०	२५	सामुदायिक	धार्मिक	४२०००
२	सिदिङ्वा धाम	नपुगेको	०	१७	सामुदायिक	धार्मिक	२०००
३	सिदिङ्वा धाम	पुगेको	०	६	सामुदायिक	साँस्कृतिक	५०००
४	सानो पाथिभरा	पुगेको	०	१	सामुदायिक	धार्मिक	०
४	निङमा	पुगेको	१	१	सामुदायिक	धार्मिक	०
४	कोवली माङहिम	नपुगेको	०	१	सामुदायिक	धार्मिक	०
४	जिङमाटासि छयोलिङ्ग	पुगेको	०	२०	पब्लिक लि.	धार्मिक	०
५	अम्बेका धारा	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक	३०००
५	लिखा तासी	नपुगेको	०	२०	सामुदायिक	धार्मिक	६०००
५	सिदिङ्वा धाम	नपुगेको	०	२०	सामुदायिक	धार्मिक	२०००
५	सिंह देवी	नपुगेको	०	५	सामुदायिक	धार्मिक	१०००
५	किरातेश्वर मन्दिर	नपुगेको	०	७	सामुदायिक	धार्मिक	२०००
५	देउराली पाथिभरा	नपुगेको	०	६	सामुदायिक	धार्मिक	३०००
६	सधुकुटी	नपुगेको	०	५	पब्लिक लि.	धार्मिक	१०००
६	कालि पोखरी मन्दिर	नपुगेको	०	१०	पब्लिक लि.	धार्मिक	१०००
६	बानियाबन्धु समाज मन्दिर	नपुगेको	०	५	पब्लिक लि.	धार्मिक	१०००
६	फाल्गुनन्द माङहिम	नपुगेको	०	२	पब्लिक लि.	धार्मिक	१५००

वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार				स्वामित्व	विशेषता	वार्षिक पर्यटक आगमन सङ्ख्या
	धार्मिक र ऐतिहासिक स्थल	सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ सङ्ख्या	नजिकको बजार केन्द्रसम्मको दुरी (कीमी)			
७	महादेव स्थान	नपुगेको	०	१५	सामुदायिक	धार्मिक	१०००
जम्मा			**१**	**१९६**			**७३०००**

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

५.७ बेरोजगारीको अवस्था

यस गाउँपालिकाको जनसङ्ख्यालाई बेरोजगारीताको दृष्टिकोणबाट हेर्दा कूल जनसङ्ख्या मध्ये ५३७ जना वा ४.२१ प्रतिशत जनसङ्ख्या शिक्षाको कमी, शिक्षाको अवसर नपाएको, अपाङ्गता लगायत अन्य कारणले बेरोजगार रहेका छन् । जम्मा बेरोजगार सङ्ख्यालाई आधार मान्दा ७८ प्रतिशत वा ४१९ जना अवसर नपाएको कारण बेरोजगार भई बसेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ९६ : बेरोजगारीको अवस्था

वडा नम्बर	बेरोजगारीको कारण अनुसार विवरण					
	बिरामी	शिक्षाको कमी	अवसर नपाएको	अपाङ्गता	अन्य	जम्मा
१	०	१०	२	०	०	१२
२	१	२५	१७	०	०	४३
३	०	१३	२७	१	०	४१
४	१	१६	९६	१	१३	१२७
५	१	४	९५	२	१	१०३
६	१०	८	३५	२	१	५६
७	२	१	१४७	२	३	१५५
जम्मा	**१५**	**७७**	**४१९**	**८**	**१८**	**५३७**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

परिच्छेद ६ : वन तथा वातावरणीय स्थिति

यस परिच्छेदमा वन तथा वातावरण, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन जस्ता विषय र क्षेत्र समावेस गरिएको छ ।

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

यस गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल मध्ये २०५९ हेक्टर क्षेत्रफलमा वनजङ्गल फैलिएको छ । यस क्षेत्रमा सामुदायिक वन तथा एक साझेदारी वन गरी १८ वटा वनहरू रहेका छन् । यहाँ रहेका वनहरूले गाउँपालिकाका आसपासका क्षेत्रमा बसोवास गर्ने घरपरिवार लगायत कूल ११९० घरपरिवारलाई समेटेका छन् । यस्तै गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सबैजसो घरपरिवार सदस्यका रूपमा सामुदायिक तथा साझेदारी वनमा आबद्ध रहेकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ९७ : वन क्षेत्रको अवस्था

वनको नाम	वडा नं.	समेटेको घरधुरी	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर(क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको वार्षिक उत्पादन		
					काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
गौथले सामुदायिक वन	१	४८	२८६	०	०	०	०
तिम्बुङ पोखरी महिला सा.व.	१	२६	२९०	०	०	०	०
मिचिधिम सामुदायिक वन	१	१८	२५०	०	०	०	०
कालीखोला महिला सा.व.	१	२१	२८०	०	०	०	०
मुर्मिसे वनपाला	२	३२	९	०	०	१००	०
सिदिंवा झाम सामुदायिक वन	२	११७	५००	०	०	२००	०
मुर्मिसे सिरिस घारी	२	३०	६	०	०	१००	०
लसुने टिउरे सामुदायिक वन	३	३००	२०	०	०	०	०
वनपाला सामुदायिक वन	३	१५०	७६	०	०	०	०
वनपाला सामुदायिक वन	४	३०	६	०	०	१००	०
तेर्से भुसपाते सामुदायिक वन	५	३६८	१२०	०	०	१०००	१०००
कुनाबोटे सामुदायिक वन	६	०	५	०	०	०	०
तयागु देवी स्थान सा.व.	६	०	५	०	०	०	०
वाँझेनी सामुदायिक वन	६	०	४	०	०	०	०
सल्लेरी साझेदारी वन	६	०	७	०	०	०	०
कालि पोखरी	७	०	२५	०	०	०	०
रातमाटे	७	०	२०	०	०	०	०
बाम्भेनी	७	५०	१५०	०	०	५०	०
जम्मा		**११९०**	**२०५९**	**०**	**०**	**१५५०**	**१०००**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

६.१.१ वनजन्य उत्पादन विवरण

वन क्षेत्रमा काष्ठ र गैर काष्ठ उत्पादन अन्तर्गत काठ, पतिंगर र जडिबुटी जस्ता उत्पादन हुने गरेकोदेखिन्छ ।

६.१.२ जडिबुटीको उपलब्धता

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको सामुदायिक तथा साझेदारी वनबाट वार्षिक करिब २७६५ किलोग्राम जडिबुटी उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ । यी जडिबुटीबाट वार्षिक करिब १३ लाख राजस्व सङ्कलन हुने गरेकोदेखिन्छ । यहाँ उपलब्ध जडिबुटीहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ९८ : जडिबुटीको उपलब्धता

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	वडा	उत्पादन (के.जि.)	वार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	वार्षिक राजस्व सङ्कलन (रु. हजारमा)
चिराइतो	गोथली सा.व.	१	७००	९५	१३००
चिराइतो	सिदिङ्वा सा.व.	२	६५	१०	०
लोक्ता	सिदिङ्वा धाम सा.व.	२	४००	०	०
पाखम्बेत	सिदिङ्वा धाम सा.व.	२	०	०	०
सतुवा	सिदिङ्वा धाम सा.व.	२	०	०	०
चिराइतो	लसुने टिउरे सा.व.	३	०	०	०
सतुवा	लास्ने सा.व.	३	०	०	०
सत्तुवा	तेर्से	५	०	०	०
लालिगुरास	भुसपाते	५	०	०	०
चिराइतो	भालुकोरे	५	०	०	०
पाखन वेत	तिउरे	५	०	०	०
बुढो ओखती	देउराली	५	०	०	०
कुङ्की	थुम्के	५	०	०	०
पाँच औला	ढाप	५	०	०	०
चिराइतो	थामडाडाँ	६	५००	०	०
मझिटो	सल्लेरी साझेदारी वन	६	२००	०	०
हडचुर	थामडाडाँ	६	५०	०	०
पाखन बेत	तारेभीर (खुवा)	६	१५०	०	०
वुडिहोक्तो	तारेभीर (खुवा)	६	२००	०	०
लोक्ता	सिक्रे पाखे	६	५००	०	०
खानक्पा	सोलावार	७	०	०	०
बुढो ओखती	सिक्रे	७	०	०	०
पाच औला	सिक्रे	७	०	०	०
कुङ्की	तावानागी	७	०	०	०
पदप चाल	तावानागी	७	०	०	०
लिकली टिम्बुर	कालि पोखरी सा.व.	७	०	०	०
सत्तुवा	कालि पोखरी सा.व.	७	०	०	०
विख्मा	इवा नागी	७	०	०	०
जम्मा			**२७६५**	**१०५**	**१३००**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

६.२ चरन क्षेत्र

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र ३८ वटा चरन क्षेत्रहरू रहेका छन् । यहाँ रहेका चरन क्षेत्रहरू चक्लाबन्दी, घुम्ती र सामान्य व्यवस्थापन प्रणाली द्वारा व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ । चरन क्षेत्रहरूको नाम, रहेको स्थान, क्षेत्रफल, सघन चरन महिना र व्यवस्थापन प्रणाली सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ९९ : चरन क्षेत्र

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (.की.मी.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली
१	कुवापानी	कुवापानी	४०	घुम्ती
१	थामा	थामा	८०	घुम्ती
१	निकाश	निकाश	३०	घुम्ती
१	इवास	इवास	२५	घुम्ती
१	पोखरी ताल	पोखरी ताल	३५	घुम्ती
१	सल्ले	सल्ले	२५	घुम्ती
१	इवानागी	इवानागी	५००	घुम्ती
३	लसुने तेर्से	लसुने तेर्से	७०	घुम्ती
३	धाप	धाप	४००	घुम्ती
३	लामी	लामी	३००	घुम्ती
३	टिउरे	टिउरे	४००	घुम्ती
५	थुम्के	थुम्के	५	घुम्ती
५	गोडले	गोडले	३	सामान्य
५	चाँपावोटे	चाँपावोटे	४	घुम्ती
५	भालुकोरे	भालुकोरे	६	घुम्ती
५	ढाँप	ढाँप	७	घुम्ती
५	देउराली	देउराली	३	घुम्ती
५	तेर्स्रे	तेर्स्रे	९	चक्लाबन्दी
५	भञ्ज्याङ्ने	भञ्ज्याङ्ने	२	सामान्य
५	कोप्चे	कोप्चे	८	चक्लाबन्दी
५	तिउरे	तिउरे	६	घुम्ती
६	थाम डाडाँ	थाम डाडाँ	३५०	घुम्ती
६	नयाँ पातल	नयाँ पातल	३००	घुम्ती
६	ससकी	ससकी	१५०	घुम्ती
६	सिक्रे	सिक्रे	१४०	घुम्ती
६	कालि पोखरी	कालि पोखरी	१५०	घुम्ती
६	डडेली	डडेली	५००	घुम्ती
६	सौरे	सौरे	१५०	घुम्ती
७	सोलावार	सोलावार	६	घुम्ती
७	सिक्रे	सिक्रे	५	सामान्य
७	थाम डाँडा	थाम डाँडा	७	घुम्ती
७	गोरू जुरे	गोरू जुरे	६	घुम्ती
७	निकास	निकास	४	घुम्ती
७	हाङ्मा	हाङ्मा	३	घुम्ती
७	तावा नागी	तावा नागी	२०	चक्लाबन्दी
७	देउराली	देउराली	५	घुम्ती
७	सोयाङ्ग	सोयाङ्ग	७	घुम्ती
७	रमिते	रमिते	६	सामान्य

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (.की.मी.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली
जम्मा			३७६७	

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

६.३ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विपद जोखिम तथा व्यवस्थापनका दृष्टिकोणले जोखिमपूर्ण रहेकोदेखिन्छ। यहाँ भूजन्य प्रकोपका साथै मानवीय क्षति भएकोदेखिन्छ।

६.३.१ जोखिमयुक्त (संवेदनसील) स्थानमा बसोवास गरेका परिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तर्गत जोखिमका दृष्टिकोणबाट संवेदनसील स्थानमा बसोवास गर्ने करिब १५४ घरपरिवार रहेको पाइन्छ। यी घरपरिवार पहिरो, नदी कटान, बाढी र अति भिरालो जस्ता जोखिम भएका १४ स्थानहरूमा बसोवास गरिरहेकोदेखिन्छ। जोखिममा रहेका वडागत बस्ती सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ :

तालिका १००: जोखिमयुक्त (संवेदनसील) स्थानमा बसोवास गरेका परिवार विवरण

वडा नं.	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी सङ्ख्या					
		पहिरो	नदि कटान	बाढी	अति भिरालो	अन्य	जम्मा
२	गौरी गाउँ	०	०	०	०	०	०
२	आमिनी धारा	०	०	०	०	०	०
३	निमाडदिन	९	०	०	०	०	९
३	सामसिम थुङरूम्बा	२	०	०	०	०	२
३	सोखुप्पा	५	०	०	०	०	५
३	खिर्ला बोटे	०	५	०	०	०	५
३	तितेदाँड	०	२	०	०	०	२
४	होकसिरि खडकागाउँ	४	०	०	४	०	८
५	सिरिसे पहिरो	६	०	०	०	०	६
५	सिलिम्बु	०	०	०	१०	०	१०
६	ससर्का	०	०	०	१०	०	१०
६	पहिरेनी	७	०	०	०	०	७
६	खोलाबारी	११	०	०	०	०	११
६	सिदिङ्वा	१	०	०	१	०	२
जम्मा		४५	७	०	२५	०	७७

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

६.३.२ विपदको असर सम्बन्धी विवरण

विगत ३ वर्षको प्रकोपका आधारमा यस गाउँपालिका क्षेत्रमा परेको विभिन्न प्रकारका विपदले गर्दा घरगोठ, पशुपंक्षी, बाली र जमिन तथा अन्य खालको क्षति भएकोदेखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १०१ : विपदको असर सम्बन्धी विवरण

विपदको नाम	विपदको क्षेत्र अनसुार क्षति विवरण								
	वडा नम्बर	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गाजमिन		अन्य क्षति	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
	१	०	०	२५	२०००००	५०	५०००००	०	०
	३	१	५००००	०	०	५	५००००	०	०
	४	७	१३०००००	५	२००००	४	२०००००	०	०
	५	०	२०००००	०	०	०	०	२	०
	६	१	०	०	६५००००	१	०	१	७५०००
जम्मा		९	१५५००००	३०	८७००००	६०	७५००००	३	७५०००

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

६.३.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

विपद् अनुसार जोखिमको समय पहिचान गर्दा बाह्रै महिनासम्म जङ्गली जनावरबाट क्षतिको जोखिम रहने गरेको छ। दोस्रोमा ३ महिनासम्म पहिरो, बाढी, डुवान र सर्पको टोकाईको जोखिम रहने गरेकोदेखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ :

तालिका १०२ : विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

वडा नं.	विपद् अनुसार जोखिमको समय (महिना)					
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	रोग महामारी	सर्पको टोकाइ	जङ्गली जनावरबाट क्षति
१	बैशाख, जेष्ठ	असार, साउन, भदौ	असार, साउन, भदौ	चैत्र, बैशाख	असार, साउन, भदौ	बाह्रै महिना
२	बैशाख, जेष्ठ	असार, साउन, भदौ	असार, साउन, भदौ	चैत्र, बैशाख	असार, साउन, भदौ	बाह्रै महिना
३	बैशाख, जेष्ठ	असार, साउन, भदौ	असार, साउन, भदौ	चैत्र, बैशाख	असार, साउन, भदौ	बाह्रै महिना
४	बैशाख, जेष्ठ	असार, साउन, भदौ	असार, साउन, भदौ	चैत्र, बैशाख	असार, साउन, भदौ	बाह्रै महिना
५	बैशाख, जेष्ठ	असार, साउन, भदौ	असार, साउन, भदौ	चैत्र, बैशाख	असार, साउन, भदौ	बाह्रै महिना
६	बैशाख, जेष्ठ	असार, साउन, भदौ	असार, साउन, भदौ	चैत्र, बैशाख	असार, साउन, भदौ	बाह्रै महिना
७	बैशाख, जेष्ठ	असार, साउन, भदौ	असार, साउन, भदौ	चैत्र, बैशाख	असार, साउन, भदौ	बाह्रै महिना

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

६.३.४ भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

यस गाउँपालिकाभित्र रहेका घरपरिवार मध्ये २३ घरपरिवार भवन मापदण्ड अनुसार बनेको घरमा बसोवास गर्ने गरेका छन् भने ३०० घरपरिवार भूकम्प प्रतिरोधी घरमा बस्ने गरेका छन्। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०३ : भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

वडा नम्बर	भुकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार सङ्ख्या					
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	जम्मा	भूकम्प प्रतिरोधी भएको	भूकम्प प्रतिरोधी नभएको	जम्मा
१	०	११६	११६	१२	१०४	११६
२	१	२३०	२३१	४२	१८९	२३१
३	२	४७४	४७६	३४	४४२	४७६
४	३	४०५	४०८	६९	३३९	४०८
५	७	३६४	३७१	६५	३०६	३७१

वडा नम्बर	भुकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार सङ्ख्या					
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	जम्मा	भूकम्प प्रतिरोधी भएको	भूकम्प प्रतिरोधी नभएको	जम्मा
६	४	४८५	४८९	१०	४७९	४८९
७	६	३५८	३६४	६८	२९६	३६४
जम्मा	**२३**	**२४३२**	**२४५५**	**३००**	**२१५५**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

६.३.५ घर नक्शा पास सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकाभित्र रहेका घरपरिवारलाई घर नक्शा पासका आधारमा हेर्दा मापदण्ड अनुसार बनेका कूल भवन /घर मध्ये ७ वटा घरपरिवारले नक्शा पास गराई घर निर्माण गरेका छन् भने १५ घरपरिवारले नक्शा पास नगरी घर निर्माण गरेका वा बसोवास गर्दै आएका छन् । घर नक्शा पास सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका १०४ : घर नक्शा पास सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	घर नक्शा पासको विवरण			
	नक्शा पास गरेको	नक्शा पास नगरेको	नखुलेको	जम्मा
१	०	०	०	०
२	१	०	०	१
३	१	१	०	२
४	०	३	०	३
५	४	३	०	७
६	१	२	१	४
७	०	६	०	६
जम्मा	**७**	**१५**	**१**	**२३**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

६.३.६ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका संरक्षित क्षेत्र, संरक्षित खेतबारी, भिरालो रोकथाम तथा संरक्षित पहिरो सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १०५ : संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना

संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमिन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
अमिनि धारा	२	सिदिङ्वा	१	५०००
छाडे खोला पानी मुहान	३	छाँडगे	०	०
मार्से धारा	४	साब्लाखु	१	४
सिस्ने खोला खानेपानी मुहान	५	जाडे	१	०
हरियो थुम्कि खानेपानी मुहान	५	मावा खोला	१	०
थोत्रे खोला खानेपानी मुहान	५	थात्रे खोला	१	०
ल्याङ्ल्यागे पानी मुहान	५	ल्याङगल्यागे	१	०
फिदिम खाने पानी	६	फिदिम	१ रोपनी	०
छिरूवा खाने पानी	६	छिरुवा खोल्सी	३ रोपनी	०
ओछ्यालो खाने पानी	६	ओछ्याली खोल्सी		०

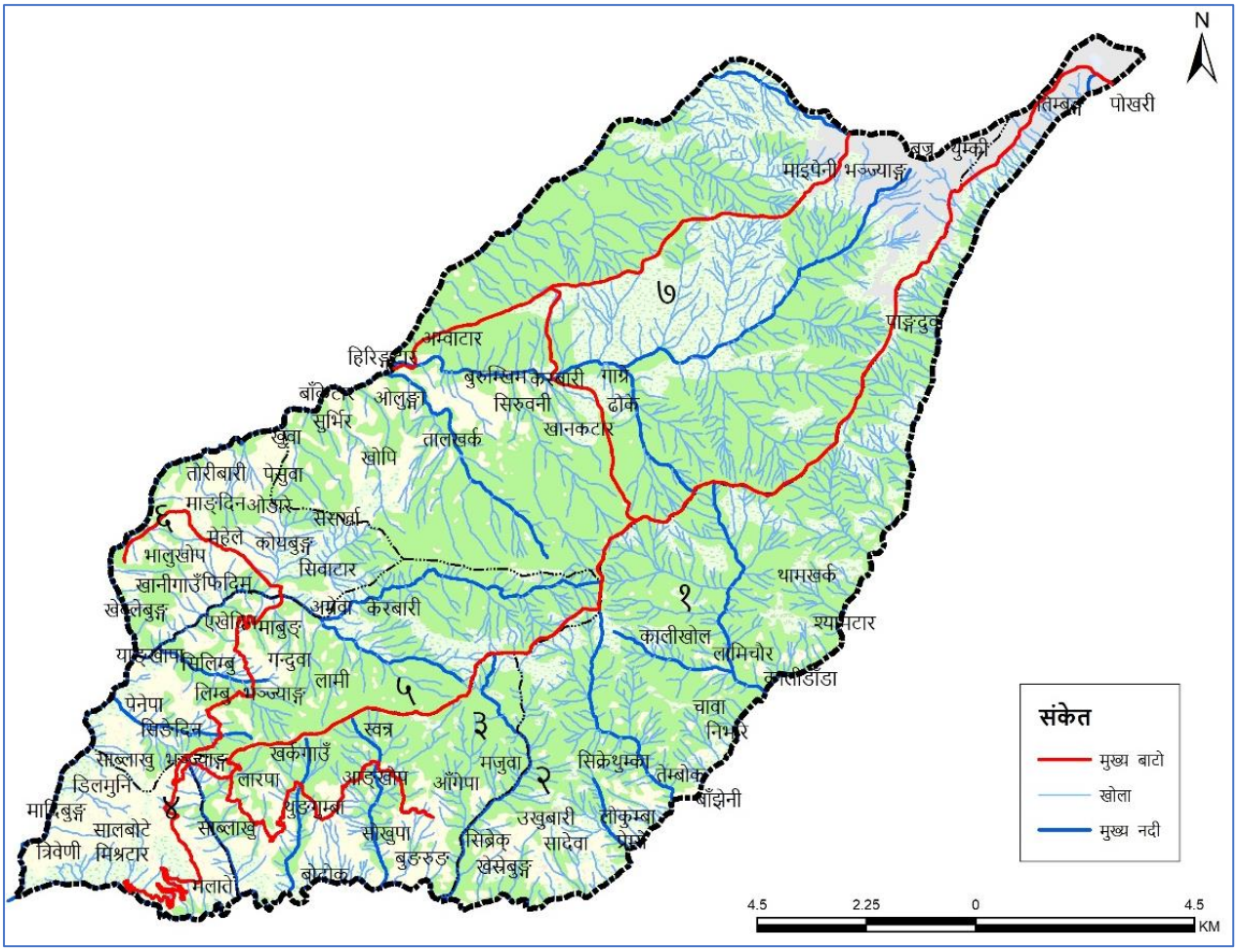
संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमिन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
गोपाङ्ग खाने पानी	६	गोपाङग खोल्सी	१ रोपनी	०
छुम्बी खोल्सा खानेपानी	७	साविक ३ नं.	२	०
भत्तेः खोला खोल्सा	७	साविक ४ नं.	१	०
जलजले	७	साविक ९ नं.	१	०

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

६.४ जलस्रोत तथा जलाधर क्षेत्र र उपयोगको स्थिति

यस गाउँपालिकाभित्र बाह्रै महिना बहने नदी तथा खोलाहरू रहेका छन् । सिँचाई लगायतका प्रयोजनका लागि जलस्रोतको उपयोग हुने गरेकोदेखिन्छ ।

नक्शा नं. ६.१ : जल प्रवाह

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण २०७६

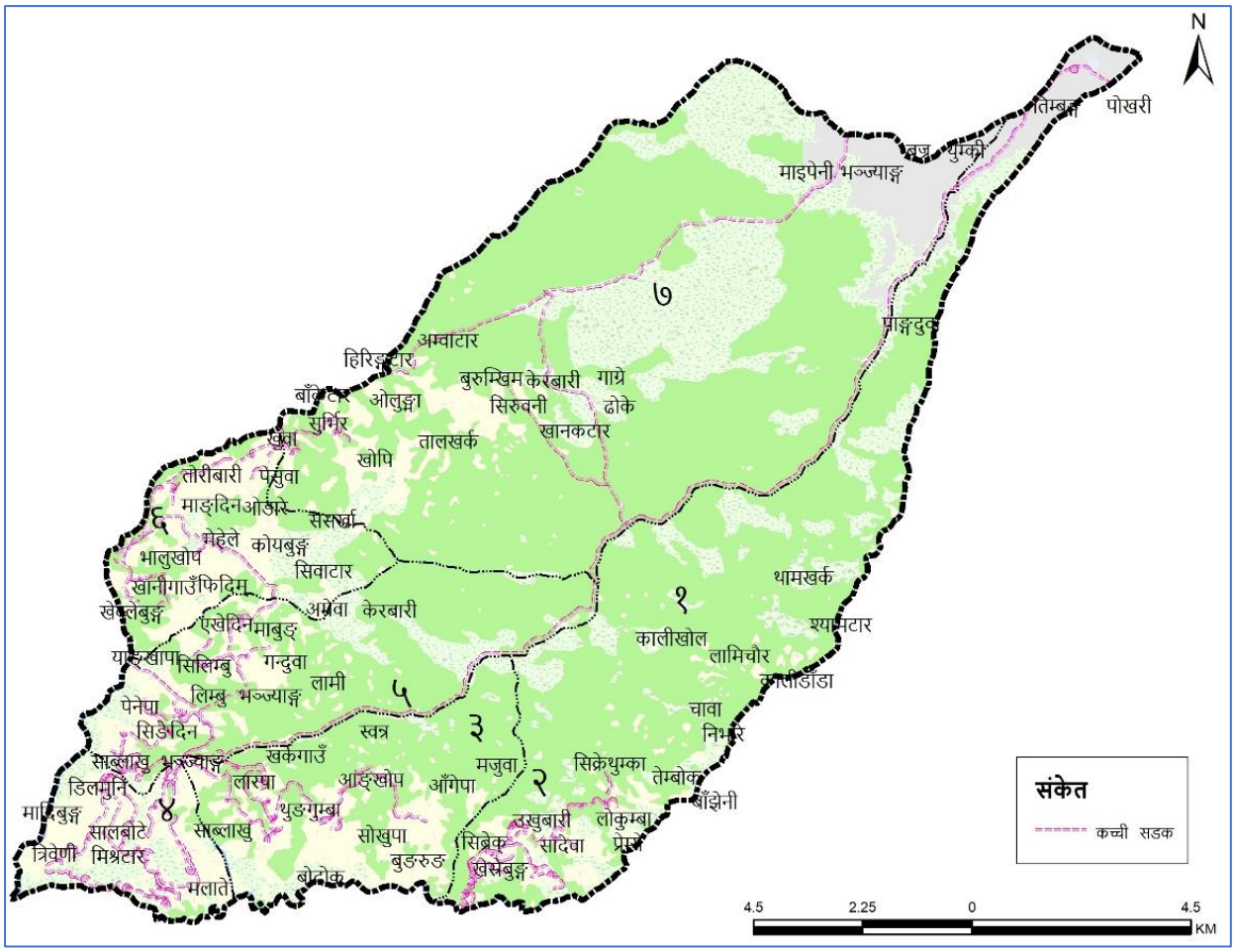
परिच्छेद ७ : भौतिक विकासको अवस्था

यस परिच्छेदमा भौतिक पूर्वाधारको स्थिति र त्यसको उपयोगको अवस्थालाई प्रस्तुत गरिएको छ। जस अन्तर्गत सडक, विद्युत, भवन, बस्ती, उर्जा, सूचना संचार, आवास र भवन जस्ता विषयहरू समावेश गरिएको छ।

७.१ यातायात पूर्वाधार

यस शीर्षकमा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सडक मार्ग/सञ्जालहरूको विद्यमान अवस्था, पैदल मार्ग, पुल पुलेसा, सवारी रुट तथा गाउँपालिकाभित्र चल्ने सवारी साधनहरूका बारेमा चित्रण गरिएको छ।

नक्शा नं. ७.१ : सडक संजाल

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण, २०७६

७.१.१ सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था

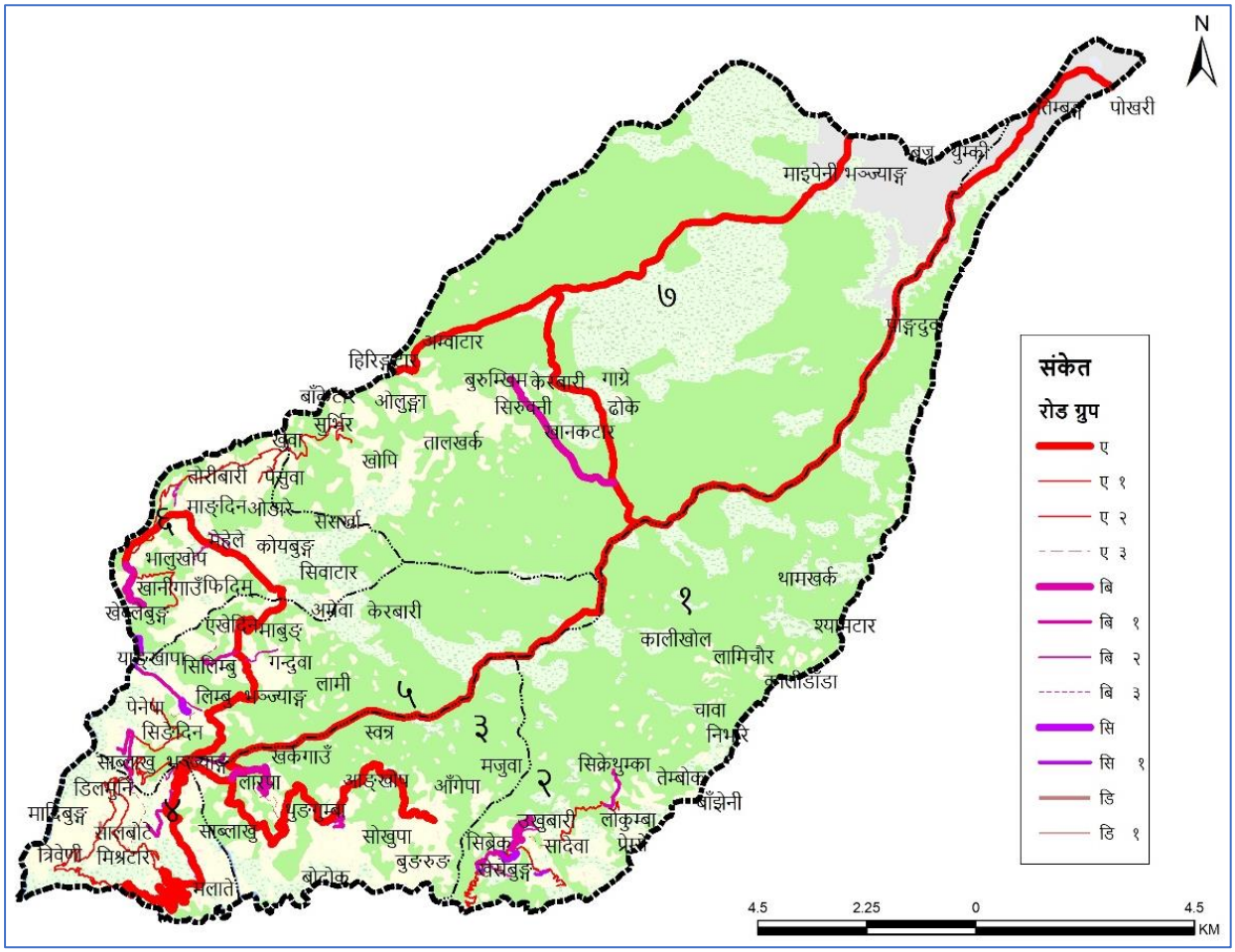
यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सडक सञ्जालको कूल लम्बाई करिब ५०२ किलोमिटर मध्ये सबै कच्ची सडक रहेका छन्। यहाँ रहेका सडक खण्ड मध्ये सबैभन्दा लामो वडा नं. २ मा रहेको छ। यहाँ रहेका सडकहरूबाट करिब ३०९८३८ जनसङ्ख्या लाभान्वित हुने रहेकोदेखिन्छ। सडक सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०६ : सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था

वडा नं.	सडकको नाम	जोडिने बस्तीहरू		लम्बाई (की.मी.)	प्रकार	लाभान्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म			
१	तिम्बुङ पर्यटकीय मोटर बाटो	साब्लाखु	कालीखोला	३	कच्ची	२५०
२	सिल्सिले दिसिङ मोटर बाटो	सिल्सिले	कालीखोला	९	कच्ची	१८००
२	जनता आवि हुदै फलैचा डाँडा	सिखरेक	ओडेर	३	कच्ची	८००
२	सिद्धेश्वर माबि हुदै लोक्मबा जाल्पा मोटर बाटो	वडा कार्यालय	बार डाँडा	१	कच्ची	१५०
२	जनता आविदेखि सिदिङ्वा गापा जोडने मोटर बाटो	सिखरेक	सावा खोला	१३०	कच्ची	१८५०
३	सिदिङ्वा तिम्बुङ पोखरी पर्यटकीय मोटर बाटो	थारपु डाँडा	मेहेले	२२	कच्ची	७०००
३	सिदिङ्वा गापादेखि सिल्सिले पाचँथर हुदै सिक्किम जोडने बाटो	साब्लाखु	सिल्सिले	१०	कच्ची	२५००
४	कञ्चनजंघा जाने पर्यटकीय क्षेत्र मोटर बाटो	थार्पु	आइखोप	२७	कच्ची	२२००
४	कार्त्तिक लिम्बुदेन	थार्पु	मेहेले	३०	कच्ची	२२००
४	खडका गाउँ स्वादिन सल्लेरी	साब्लाखु	लिम्बुदेन	४	कच्ची	१२००
४	रातो माटो जीवन डाँडा	रातो माटो	जीवन डाँडा	३	कच्ची	६००
४	कावेली बार डाँडा साब्लाखु	कावेली	सालबोट	२	कच्ची	३००
४	सल्लेरीदेखि हेल्थ पोष्टसम्म	सल्लेरी	हेल्थ पोष्ट	३	कच्ची	२००
५	साब्लाखु लिम्बुदिन मेहेले हुदै कञ्चनजंघा वेश क्याम्प क्षेत्रीय सडक	साब्लाखु	मेहेले	२५	कच्ची	५०००
५	साब्लाखु लिम्बदिन मेहेले	साब्लाखु	मेहेले	२०	कच्ची	३०००
५	खडका गाउँ भञ्ज्याङ	साब्लाखु	लिम्बुदिन	१०	कच्ची	२०००
५	चुङवुङ्ग ऐखेदिन	चुङवुङ्ग	ऐखेदिन	५	कच्ची	१०००
६	सा लि मे सु	थार्पु	सुरनम्खिम	२०	कच्ची	२०००
६	आमेसा खोवाङ	आमेद	कञ्चन भन्जयाङ	१२५	कच्ची	१६००००
६	हप्पुखोला मेहेले सुरनम्खम हुदै कञ्चनजंघा	आम्वेगुदिन	याम्फुदिन	२५	कच्ची	२५०००
७	आ मे स ुखे याम्फुदिन कञ्चनजंघा ग्रामीण	आम्वेगुदिन	याम्फुदिन	२५	कच्ची	१००००
७	मेहेले सुरुमखिम	मेहेले	सुरुमखिम	०	कच्ची	१०००
जम्मा				**५०२**		**२३००५०**

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

नक्शा नं. ७.१ : सडक प्रकार

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण, २०७६

७.१.२ पुल तथा पुलेसा

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न खोला तथा नदीहरूमा निर्मित पुल तथा पुलेसाहरूले गाउँपालिकाका विभिन्न बस्तीहरूलाई एक आपसमा जोड्ने गरेका छन् । यहाँ निर्माण गरिएका ६४ वटा झोलुङ्गे तथा ४ वटा काठे पुलहरू ठिकै अवस्थामा रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरणलाई वडागत रूपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १०७: पुल तथा पुलेसा

वडा नं.	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		झोलुङ्गे/काठे /ट्रष्ट/पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
१	डोवन	डोवन	श्यामत	बमे	झोलुङ्गे	६५	ठिकै	२०६३
१	कालीखोल	कालीखोल	षेतिबर	आकाशे	झोलुङ्गे	७०	ठिकै	२०६०
१	देवी खोल	जौबारी	षेतिबर	चौतारी	झोलुङ्गे	१०	ठिकै	२०७५
१	दमै चौतारी	कालीखोल	जौबारी	अकाशे	झोलुङ्गे	७२	ठिकै	२०६७
१	सेपा मार्वादी	चावा	कालीखोल	तेम्बोक	झोलुङ्गे	८३	ठिकै	२०७२
१	तिते डाडा	इवा	चावाटार	पाँचथर	झोलुङ्गे	७९	ठिकै	२०७३
१	हुर्कवारी	इवा	ताप्लेजुङ	पाँचथर	झोलुङ्गे	५३	जिर्ण	२०४८
२	ओडारे	इवा	ओडारे	फलाईचा	झोलुङ्गे	६०	ठिकै	२०६८

वडा नं.	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		झोलुङ्गे/काठे /ट्रष्ट/पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
२	सिरू डाडा	इवा	सिरुडाँडा	गाडी	झोलुङ्गे	५५	जिर्ण	२०३०
२	सिलसिले	सावा खोला	सावा खोला	सिल्सिले	झोलुङ्गे	८०	जिर्ण	२०६८
२	विव्टार	सावा खोला	ओडाखो	सडेवा	झोलुङ्गे	४०	जिर्ण	२०२८
२	कुखु वारी	सावा खोला	ओडाखो	सडेवा	झोलुङ्गे	३५	जिर्ण	२०६८
२	खोलटार	सावा खोला	ओडाखो	सडेवा	झोलुङ्गे	६०	ठिकै	२०७०
२	रुवा खोला	सवा खोला	आङखोप	सडेवा	झोलुङ्गे	४०	ठिकै	२०६८
२	रुवा खोला	सवा खोला	आङखोप	सडेवा	झोलुङ्गे	६५	ठिकै	२०६७
३	इवाखोला	इवा खोला	आङ खोला	सरोज	झोलुङ्गे	७०	ठिकै	२०६८
३	सोतिपुल	इवा खोला	आङ खोला	ओयम	झोलुङ्गे	७०	ठिकै	२०६७
३	गोरूटार	दावा खोला	आङ खोला	ओयम	झोलुङ्गे	६५	ठिकै	२०६५
३	इन्द्रावती	दावा खोला	आङ खोला	ओयम	झोलुङ्गे	७०	ठिकै	२०६५
३	खोरिम्बा	खोरीवाखोला			झोलुङ्गे	२०	ठिकै	२०६६
३	सावा खोला	सावा खोला	आङ खोला	सडेवा	झोलुङ्गे	४५	ठिकै	२०६५
३	विवु खोला	सावा खोला	आङ खोला	सडेवा	झोलुङ्गे	३५	ठिकै	२०६८
३	सवेदा आङ्गेप	सावा खोला	ओड खोला	सडेवा	झोलुङ्गे	६०	ठिकै	२०६५
३	मिरमिरे खोला	सावा खोला	आङ खोला	सडेवा	झोलुङ्गे	५०	ठिकै	२०७१
३	केवली	चिस्यान	चिस्यान	मेताले	झोलुङ्गे	१५	राम्रो	२०५०
३	सन्तोली	कावा खोला	मेहे	दोभार	झोलुङ्गे	२०	ठिकै	२०५६
४	कार्तिक	इन्द्रावति	थार्पु	सलाखुब	झोलुङ्गे	४१	ठिकै	२०७४
४	काभ्रे	इन्द्रावति	थार्पु	सलाखुब	झोलुङ्गे	९६	ठिकै	२०५८
४	दादुवा	इन्द्रावति	थार्पु	सलाखुब	झोलुङ्गे	५०	राम्रो	२०७५
४	त्रिवेणी	इन्द्रावति	थार्पु	सलाखुब	झोलुङ्गे	६५	ठिकै	२०५८
४	कावेली पुल	कावेली	सावालाखु	थुम्बेडिङ	झोलुङ्गे	८०	ठिकै	२०३०
४	कावेली	कावेली	सिनाम	सलाखुब	झोलुङ्गे	९४	ठिकै	२०५५
४	कावा खोला	कावा खोला	मेहे	दोभार	झोलुङ्गे	१२	ठिकै	२०४५
५	सिवाटार	सिवा खोला	मेहे	लिमुडे	झोलुङ्गे	१५	ठिकै	२०३६
५	कावेली पुल	कावेली	लिम्वुदिन	सिनाम	झोलुङ्गे	८४	ठिकै	२०५७
५	कावेली पुल	कावेली	लिम्वुदिन	आम्वेगुदिन	झोलुङ्गे	८५	ठिकै	२०७१
५	सुन्तोले पुल	फाँवाँ	लिम्वुदिन	मेहेल	झोलुङ्गे	८५	ठिकै	२०६५
५	सिस्ने पुल	फाँवाँ	लिम्वुदिन	मेहेल	झोलुङ्गे	६०	जिर्ण	२०३६
५	पाङ्गु पुल	फाँवाँ	लिम्वुदिन	मेहेल	झोलुङ्गे	७६	ठिकै	२०७०
५	फाँवाँटार पुल	फाँवाँ	लिम्वुदिन	मेहेल	झोलुङ्गे	९५	ठिकै	२०६८
५	ढ्वाङढ्वाङ्गे पुल	फाँवाँ	लिम्वुदिन	मेहेल	झोलुङ्गे	७५	ठिकै	२०६९
५	कावेली	कावा खोला	लिम्वुदिन	आम्वेगुदिन	झोलुङ्गे	१४	राम्रो	२०५१
६	तावा	तावा खोला	मादेल	खोसाङ	झोलुङ्गे	२०	राम्रो	२०४६
६	ददर	पुवा	मेहुल	लिमुडे	झोलुङ्गे	१५	राम्रो	२०४४
६	कावेली पुल	कावेली	आम्वेगुदिन	मेहेले	झोलुङ्गे	६०	ठिकै	२०६७
६	कावेली पुल	कावेली	आम्वेगुदिन	मेहेले	झोलुङ्गे	८५	ठिकै	२०५९

वडा नं.	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		झोलुङ्गे/काठे /ट्रष्ट/पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
६	तावा खोला पुल	तावा	पेदाङ्ग	मेहेले	झोलुङ्गे	८०	ठिकै	२०३०
६	खेसाङ्गे पुल	तावा	तावा	मेहेले	झोलुङ्गे	११३	ठिकै	२०७०
६	सुन्ताले पुल	फावाँ	लिम्बुदिन	मेहेले	झोलुङ्गे	८५	ठिकै	२०६५
६	सिस्ने पुल	फावा	लिम्बुदिन	मेहेले	झोलुङ्गे	६०	जिर्ण	२०३६
६	पाङ्खु पुल	फावाँ	लिम्बुदिन	मेहेले	झोलुङ्गे	७६	ठिकै	२०७०
६	ढ्वाङढ्वागे पुल	फावाँ	लिम्बुदिन	मेहेले	झोलुङ्गे	७४	ठिकै	२०६९
६	फावाँटार पुल	फावाँ	लिम्बुदिन	मेहेले	झोलुङ्गे	९५	ठिकै	२०६८
६	कामीगाउँ पुल	पेसुवा	मेहेले	सुरूमखि	झोलुङ्गे	५०	जिर्ण	२०३५
७	निगुरे	निगुरे	निगुरे	निगुरे	झोलुङ्गे	१५	राम्रो	२०३३
७	तावा	तावा	तावा	तावा	झोलुङ्गे	१८	राम्रो	२०४७
७	सावा	सावा	सावा	सावा	झोलुङ्गे	२२	राम्रो	२०४९
७	थाम्का	थाम्का	थाम्का	थाम्का	झोलुङ्गे	१३	राम्रो	२०५०
७	वाँकेटार पुल	तावा	सुरूमखिम	खेवाङ्ग	झोलुङ्गे	७०	ठिकै	२०५४
७	तावाटार पुल	तावा	सुरूमखिम	खेवाङ्ग	झोलुङ्गे	१००	ठिकै	२०६३
७	निगुरे पुल	तावा	सुरूमखिम	खेवाङ्ग	झोलुङ्गे	७०	ठिकै	२०६४
७	अम्वाटार	तावा	सुरूमखिम	खेवाङ्ग	झोलुङ्गे	८६	ठिकै	२०७५
७	अम्वाटार	तावा	सुरूमखि	सुरूमखि	झोलुङ्गे	६५	ठिकै	२०६३
७	याम्पा खोला पुल	याम्फा खोला	सुरूमखि	सुरूमखि	झोलुङ्गे	७५	ठिकै	२०६५
७	तिवारी खोला पुल	तिवारी	सुरूमखि	सुरूमखि	काठ	१५	जिर्ण	२०३६
७	याम्फा खोला	याम्फा	सुरूमखिम	सुरूमखि	काठ	२५	जिर्ण	२०३१
७	ठाडेर खोला	ठाडेर खोला	सुरूमखिम	सुरूमखि	काठ	३०	जिर्ण	२०३०
७	पोखरी खोला	पोखरी खोला	सुरूमखिम	सुरूमखि	काठ	३०	जिर्ण	२०२८

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

७.१.३ पैदल मार्ग

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका पैदल मार्गहरूको कूल लम्बाई करिब ३२१ किलोमिटर रहेको छ । यहाँ रहेका पैदल मार्गबाट करिब ६२८०० जनसङ्ख्या लाभान्वित हुने रहेकोदेखिन्छ । यस गाउँपालिकाका अधित्त :म जनसङ्ख्याले मोटर बाटो भन्दा बढी पैदल मार्गको प्रयोग गर्ने गरेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १०८ : पैदल मार्ग

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (की.मी.)	लाभान्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म		
१	सबेद काली खोला	सदेव	काली खोला	७	६५०
१	फलाईचा काली खोला	फलाईचा	काली खोला	९	६५०
२	सिरुवार सोदावा फोर्सिङ	सिरुवार	फासेबुङ	५	८००
२	सिल्सिले सिकरिङ थाम	खिरवा खोला	श्रुमुखुम	५	१२००
२	सावा खोला सिखरेन काली खोला	सावा खोला	काली खोला	४	१८००

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (की.मी.)	लाभान्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म		
२	ओडारेदेखि सिर्दिवा	ओडारे	सिर्दिवा	१५	५०००
२	खिलीबोट हुँदै सिर्दिवा	खिलीबोट	सिर्दिवा	५	१२००
२	बुरुङ्ग उखुबारी सिबरेक	बुरुङ्ग	सिब्रेक	३	१८००
३	आङखोप सिर्दिङ्वा	आङखोप	सिर्दिवा	६	५०००
३	सबलाखु	आङखोप	सदिवा	१०	६०००
४	सनाम सञ्चयमिश्र टार	सिनाम	भञ्ज्याङ	७	२०००
४	डुडु पुलदेखि भञ्ज्याङसम्म	थापु पाँचथर	सबलाखु	६	१५००
४	सबलर भञ्ज्याङदेखि ओयम जाने बाटो	भञ्ज्याङ	ओयम	४	०
४	सावलाखु वडा कार्यालय	मिश्रटार	मिश्रटार	४	१०००
४	थपै सावलार भञ्ज्याङ	थर्पु	सावलाखु	५	२५००
५	साब्लाखु लिम्बुदिन	साब्लाखु मिश्रटार	लिम्बुदिन	१०	२०००
५	सिनाम पनेपा लिम्बुदिन	सिनाम	भञ्ज्याङ	८	१०००
५	आम्वेगुदिन भञ्ज्याङ	आम्वेगुदिन	भञ्ज्याङ	६	१५००
५	साब्लाखु लिमबुदिन मेहेले	साब्लाखु भञ्ज्याङ	मेहेले	१०	२५००
५	लिम्बुदिन मोटर बाटो	सावलाखु	सुरनम्खिम	७०	९०००
६	मेहेलेको बाटो	खेवाङ	मेहेले	१०	८००
६	आम्वेगुदिन मेहेले सुरुमखिम	आम्वेगुदिन	सुरनम्खिम	१०	९००
६	आम्वेगुदिन मेहेले सुरुमखिम	आम्वेगुदिन	सुरनम्खिम	८	६००
६	तोल्लोक मेहले सुरुमखिम	आम्वेगुदिन	मेहेले	४	४००
७	ब्रुमखिम	सोलखु	सुरुमुखिम	२०	३०००
७	आम्वेगुदिन सुरुमखिम	आम्वेगुदिन	सुरुमखिम	१०	२०००
७	आम्वेगुदिन मेहेले सुरुमखिम	आम्वेगुदिन	सुरुमखिम (सिक्किम)	५०	५०००
७	मेहेले सुरुमखिम खेवाङ्ग	मेहेले	सुरुनम्खिम	१०	३०००
जम्मा				**३२१**	**६२८००**

स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

७.१.४ बाटोमा पहुँचका आधारमा घरपरिवार विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेको कूल २४५५ घरपरिवारसम्म पुग्ने अर्थात् यी घरपरिवारको बाटोमा पहुँचको अवस्था हेर्दा १५४६ घरपरिवारसम्म पुग्न गोरेटो बाटो प्रयोग गर्नु पर्नेदेखिन्छ । त्यसैगरी २ घरपरिवार ग्राभेल बाटोको पहुँच भएको स्थानमा बसोवास गरिरहेका छन् । यहाँका अधिक्तम घरपरिवार कच्ची बाटोको पहुँच पुगेको स्थानमा बसोवास गरेका छन । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १०९ : बाटोमा पहुँचका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	घरसम्म पुग्ने बाटोको विवरण					
	गोरेटो बाटो	कच्ची बाटो	ग्राभेल बाटो	बाटो नभएको	पक्की बाटो	जम्मा
१	६२	५३	०	१	०	११६
२	२०३	२७	०	१	०	२३१
३	३९३	८३	०	०	०	४७६
४	९८	३०९	०	१	०	४०८

वडा नं.	घरसम्म पुग्ने बाटोको विवरण					
	गोरेटो बाटो	कच्ची बाटो	ग्राभेल बाटो	बाटो नभएको	पक्की बाटो	जम्मा
५	२८५	८५	१	०	०	३७१
६	२४३	२४४	१	१	०	४८९
७	२६२	६५	०	३७	०	३६४
जम्मा	**१५४६**	**८६६**	**२**	**४१**	**०**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा

यस शीर्षक अन्तर्गत इन्धनको उपयोगका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेस गरिएको छ ।

७.२.१ खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ अनुसार गाउँपालिकामा सबै भन्दा बढि ९८.८६ प्रतिशत अर्थात् २४२७ घरपरिवारले खाना पकाउने मुख्य इन्धनको रूपमा दाउरा प्रयोग गर्ने गर्दछन् । दोस्रोमा एलपी ग्याँस प्रयोग गर्ने गरेकोदेखिन्छ भने नविकरणीय ऊर्जा बायो ग्याँसको प्रयोग गर्ने घरपरिवार सङ्ख्या न्यून रहेकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ११० : खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको प्रमुख स्रोत						
	दाउरा	मट्टितेल	एल पी ग्याँस	बायो ग्याँस	विद्युत	अन्य	जम्मा
१	११५	०	०	०	१	०	११६
२	२२४	०	२	५	०	०	२३१
३	४७२	१	२	१	०	०	४७६
४	४०४	१	१	१	०	१	४०८
५	३६५	०	३	०	०	३	३७१
६	४८५	२	२	०	०	०	४८९
७	३६२	०	१	०	०	१	३६४
जम्मा	**२४२७**	**४**	**११**	**७**	**१**	**५**	**२४५५**
प्रतिशत	**९८.८६**	**०.१६**	**०.४५**	**०.२९**	**०.०४**	**०.२०**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

७.२.२ बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार

यस क्षेत्रमा बत्तीको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको प्रमुख स्रोतहरूमा विद्युत, मट्टितेल, बायो ग्याँस, सोलार लगायतका रहेका छन् । जस मध्ये सबै भन्दा बढि ५१.०४ प्रतिशत घरपरिवारले विद्युत र ४६.४ प्रतिशत घरपरिवारले सोलारलाई प्रमुख बत्तीको स्रोतका रूपमा प्रयोग गर्दै आएका छन् । ०.४१ प्रतिशत अर्थात् १० घरपरिवारले अझै पनि अन्य खालका परम्परागत तथा प्रकृतिमा आधारित स्रोतहरूबाट बत्ती बाल्ने गरेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

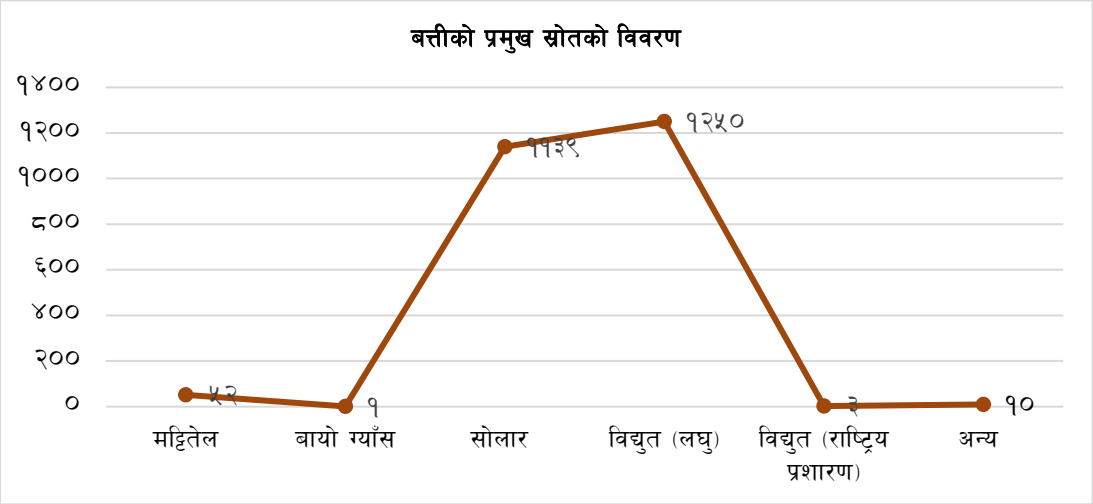
तालिका १११: बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	बत्तीको प्रमुख स्रोत अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या						
	मट्टितेल	बायो ग्याँस	सोलार	विद्युत (लघु)	विद्युत (रा.प्र.ा)	अन्य	जम्मा
१	२	०	१	११३	०	०	११६
२	११	१	१४५	७४	०	०	२३१

वडा नं.	बत्तीको प्रमुख स्रोत अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या						
	मट्टितेल	बायो ग्याँस	सोलार	विद्युत (लघु)	विद्युत (रा.प्र.ा)	अन्य	जम्मा
३	१०	०	४५२	१२	०	२	४७६
४	३	०	१६०	२४२	०	३	४०८
५	१८	०	१३	३३५	२	३	३७१
६	३	०	२३	४६२	१	०	४८९
७	५	०	३४५	१२	०	२	३६४
जम्मा	**५२**	**१**	**११३९**	**१२५०**	**३**	**१०**	**२४५५**
प्रतिशत	**२.१२**	**०.०४**	**४६.४०**	**५०.९२**	**०.१२**	**०.४१**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

मानचित्र १० : बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

यस शीर्षक अन्तर्गत आधुनिक सुविधामा पहुँचका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ ।

७.३.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा उपलब्ध तथा आधुनिक सुविधामा पहुँचको अवस्था हेर्दा ३१.१२ प्रतिशत घरपरिवारले रेडियो, १३.१३ प्रतिशत घरपरिवारले टेलिभिजन र ५०.६१ प्रतिशत घरपरिवारले मोबाईल टेलिफोन जस्ता आधुनिक सुविधाको उपयोग गरेका छन् । यसका अलावा ९ घरपरिवारको इन्टरनेटमा पहुँच पुगेकोदेखिन्छ भने १३१ घरपरिवारले कुनै पनि आधुनिक सुविधाहरू उपयोग गरेकोदेखिदैन । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ११२: आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाईल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	मोटर/कार	रेफ्रि :जरेटर	बस/ट्रक	कुनै नभएको
१	१०३	४९	७२	२	०	०	०	०	०	०
२	१८७	६३	१२९	३	०	६	१	०	०	३१
३	१९६	९०	४१७	१	१	१	०	०	०	३१
४	३६२	११९	३७९	८	०	२	०	०	०	१६
५	९७	७४	३२७	११	२	५	०	१	०	६

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाईल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	मोटर/कार	रेफ्रि :जरेटर	बस/ट्रक	कुनै नभएको
६	१३०	८१	४३४	१३	६	४	०	०	०	३०
७	१९८	६१	३१२	१२	०	०	०	०	०	१७
जम्मा	**१२७३**	**५३७**	**२०७०**	**५०**	**९**	**१८**	**१**	**१**	**०**	**१३१**
प्रतिशत	**३१.१२**	**१३.१३**	**५०.६१**	**१.२२**	**०.२२**	**०.४४**	**०.०२**	**०.०२**	**०.००**	**३.२०**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

७.४ आवास तथा भवन

यस शीर्षक अन्तर्गत आवासिय घरको बनावटको किसिमका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेस गरिएको छ ।

७.४.१ घरको जगका आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका २४५५ घरपरिवारले आवासका रूपमा प्रयोग गर्ने घरहरूलाई जगका आधारमा हेर्दा सबै भन्दा उच्च सङ्ख्यामा माटो तथा ढुङ्गाले निर्मित जग भएको घरमा बस्ने घरपरिवार ९७.६ प्रतिशत रहेका छन् । प्रकोपका दृष्टिकोणबाट सुरक्षित मानिने फ्रेम स्ट्रक्चर र लोड बेयरिङ्ग जग भएका घरहरू भने न्यून सङ्ख्यामा रहेका छन् । यसर्थ प्रकोपबाट हुने क्षतिको सम्भावना बढ्दो रूपमादेखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ११३ : घरको जगको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	घरको जगको आधारमा घरपरिवार						
	माटो वा ढुङ्गा	सिमेण्ट वा ढुङ्गा	फ्रेम स्ट्रक्चर	लोड बेयरिङ्ग	काठको सम्बा	अन्य	जम्मा
१	११३	०	०	०	३	०	११६
२	२२४	१	०	०	६	०	२३१
३	४६५	५	१	०	४	१	४७६
४	४०३	४	०	०	१	०	४०८
५	३५९	९	०	१	१	१	३७१
६	४८०	६	०	०	३	०	४८९
७	३५२	४	०	०	७	१	३६४
जम्मा	**२३९६**	**२९**	**१**	**१**	**२५**	**३**	**२४५५**
प्रतिशत	**९७.६०**	**१.१८**	**०.०४**	**०.०४**	**१.०२**	**०.१२**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार

यस क्षेत्रमा मुख्य आवासका लागि प्रयोग गरिने घरहरूलाई छानाको प्रकारका आधारमा हेर्दा सबै भन्दा उच्च सङ्ख्यामा जस्ता वा च्यादरको छाना भएको घर ६८.४७ प्रतिशत रहेका छन् । सबै भन्दा न्यून सङ्ख्यामा काठको छाना भएको घरमा बस्ने घरपरिवार सङ्ख्या २ रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत छानाको किसिम अनुसारको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ११४ : छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	फुस वा खरको छाना भएको	जस्ता/च्यादरको छाना भएको	टायल/ढुङ्गाको छाना भएको	आरसिसि ढलान भएको	काठको छाना भएको	अन्य
१	३१	८४	०	०	१	०
२	६७	१६१	१	०	१	१
३	१३६	३३६	१	१	०	२

वडा नं.	फुस वा खरको छाना भएको	जस्ता/च्यादरको छाना भएको	टायल/ढुङ्गाको छाना भएको	आरसिसि ढलान भएको	काठको छाना भएको	अन्य
४	१७८	२२७	३	०	०	०
५	१४५	२१८	५	३	०	०
६	११०	३७८	१	०	०	०
७	८०	२७७	०	०	०	७
जम्मा	**७४७**	**१६८१**	**११**	**४**	**२**	**१०**
प्रतिशत	**३०.४३**	**६८.४७**	**०.४५**	**०.१६**	**०.०८**	**०.४१**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

७.४.३ आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार

आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवारको स्थिति हेर्दा ८९.६९ प्रतिशत घरपरिवारले आफ्नै घरमा बस्ने गरेका छन् । त्यसैगरी भाडाको घरमा बसोवास गर्ने घरपरिवार ५.९५ प्रतिशत रहेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ११५ : आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	आवासीय स्वमित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण					
	आफ्नै	भाडा	संस्थागत	सुकुम्वासी	अन्य	जम्मा
१	१०३	१०	०	३	०	११६
२	२२०	११	०	०	०	२३१
३	४३८	२४	०	१	१३	४७६
४	३६८	१८	१	२	१९	४०८
५	३३८	१६	१	७	९	३७१
६	४३९	४०	०	९	१	४८९
७	२९६	२७	०	७	३४	३६४
जम्मा	**२२०२**	**१४६**	**२**	**२९**	**७६**	**२४५५**
प्रतिशत	**८९.६९**	**५.९५**	**०.०८**	**१.१८**	**३.१०**	**१००**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

७.४.४ घर सङ्ख्याका आधारमा घरपरिवार

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका कूल २४५५ घरपरिवारलाई घर सङ्ख्याका आधारमा हेर्दा २२५४ घरपरिवारको एउटा घर र ४ घरपरिवारको ३ वटा भन्दा बढी घर रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ११६ : घर सङ्ख्याका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	घर सङ्ख्याका आधारमा घरपरिवार					
	एउटा मात्र घर हुने	२ वटा घर हुने	३ वटा घर हुने	३ वटा भन्दा माथी घर हुने	नखुलेको	जम्मा घरपरिवार सङ्ख्या
१	१०२	१४	०	०	०	११६
२	२०५	२६	०	०	०	२३१
३	४१९	५३	१	०	३	४७६
४	३८२	२०	१	१	४	४०८
५	३४४	२१	३	१	२	३७१
६	४५६	२९	१	१	२	४८९

वडा नं.	घर सङ्ख्याका आधारमा घरपरिवार					
	एउटा मात्र घर हुने	२ वटा घर हुने	३ वटा घर हुने	३ वटा भन्दा माथी घर हुने	नखुलेको	जम्मा घरपरिवार सङ्ख्या
७	३४६	११	१	१	५	३६४
जम्मा	**२२५४**	**१७४**	**७**	**४**	**१६**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

७.४.५ उपयोग गरिएको कोठाका आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका घरपरिवारलाई कोठा सङ्ख्याका आधारमा हेर्दा २२८ घरपरिवारको एउटा कोठा भएको घर र १८७ घरपरिवारको ६ भन्दा बढी कोठा भएको घर रहेकोदेखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ११७ : उपयोग गरिएको कोठाका आधारमा घरपरिवार

वडा नम्बर	१ कोठा हुने परिवार	२ कोठा हुने परिवार	३ कोठा हुने परिवार	४ कोठा हुने परिवार	५ कोठा हुने परिवार	६ कोठा भन्दा बढी हुने परिवार	नखुलेको
१	२	४	१६	२०	१	२	७१
२	२७	११३	१६	४२	६	९	१८
३	६८	१५६	७९	७९	३५	३८	२१
४	६	७७	९७	८०	६१	४५	४२
५	४४	९१	५७	८१	२६	६०	१२
६	४२	१९३	६७	७३	२२	२६	६६
७	३९	१३०	६७	७९	२४	७	१८
जम्मा	**२२८**	**७६४**	**३९९**	**४५४**	**१७५**	**१८७**	**२४८**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

७.४.६ बसोवासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका घरपरिवारलाई बसोवासको प्रकृतिका आधारमा हेर्दा २३२९ घरपरिवार स्थायी र १२६ घरपरिवार यस क्षेत्रमा अस्थायी बसोवास गरिरहेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ११८ : बसोवासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार

वडा नम्बर	स्थायी बसोवास गर्ने	अस्थायी बसोवास गर्ने	जम्मा
१	१०९	७	११६
२	२२७	४	२३१
३	४४७	२९	४७६
४	३९३	१५	४०८
५	३५२	१९	३७१
६	४६२	२७	४८९
७	३३९	२५	३६४
जम्मा	**२३२९**	**१२६**	**२४५५**

स्रोत : घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

७.५ सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका सरकारी भवनहरू रहेको स्थान, क्षेत्रफल, अवस्था र प्रयोगको अवस्था जस्ता विवरण देहाय वमोजिम रहेको छ :

तालिका ११९ : सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था
				जग्गा	भवन	
१	आदिवासी जनजाति भवन	तेम्बे	आदिवासी जनजाति भवन	१०	२२	जिर्ण
२	वार्ड अफिस	सडेवा	वडा कार्यालय	१०	६०	ठिकै
४	वार्ड कार्यालय	सार्की डाँडा	वडा कार्यालय	१०	८	जिर्ण
५	वडा कार्यलय	लिम्बुदिन	५ नं. वडा कार्यालय	८	६	जिर्ण
५	सहकारी भवन	निम्लवा भञ्ज्याङ	कावली कृषि सहकारी संस्था लिम्बुदिन	१	६	जिर्ण
६	मेहल स्वास्थ चौकी	किदिम	स्वास्थ्य चौकी	४	१	जिर्ण
६	वडा भवन	सिडिङवा	सिडिङवा भवन	४	१	राम्रो
६	वडा कार्यालय	निलगिरी	६ नं. वडा कार्यालय	४	३	जिर्ण
६	महिला भवन	च्यान डाँडा	संगम महिला कृषि सहकारी	१	४	ठिकै
७	वडा कार्यलय	स्कूल डाँडा	वडा कार्यालय	१	४	ठिकै

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

७.६ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

यस गाउँपालिकामा रहेका सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवनहरू बैठक तथा सिलाई बुनाई लगायतका विभिन्न सामुदायिक कार्यका लागि प्रयोग हुने गरेको देखिन्छ । यी भवनहरू रहेका स्थान, क्षेत्रफल, अवस्था र प्रयोगको अवस्था जस्ता विवरण देहाय वमोजिम रहेको छ :

तालिका १२० : सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेकोछ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		
२	महिला सामुदायिक भवन	सडेवा		४	१२	ठिकै	२१९
५	सहकारी भवन	याङखापा	बैठक	१	६	जिर्ण	३३६
६	वडा कार्यालय भवन	चिहान डाँडा		५	३	राम्रो	३०००
६	संगम महिला कृषि लि.	च्यान डाँडा	सिलाई, बुनाई	८	४	ठिकै	२४५

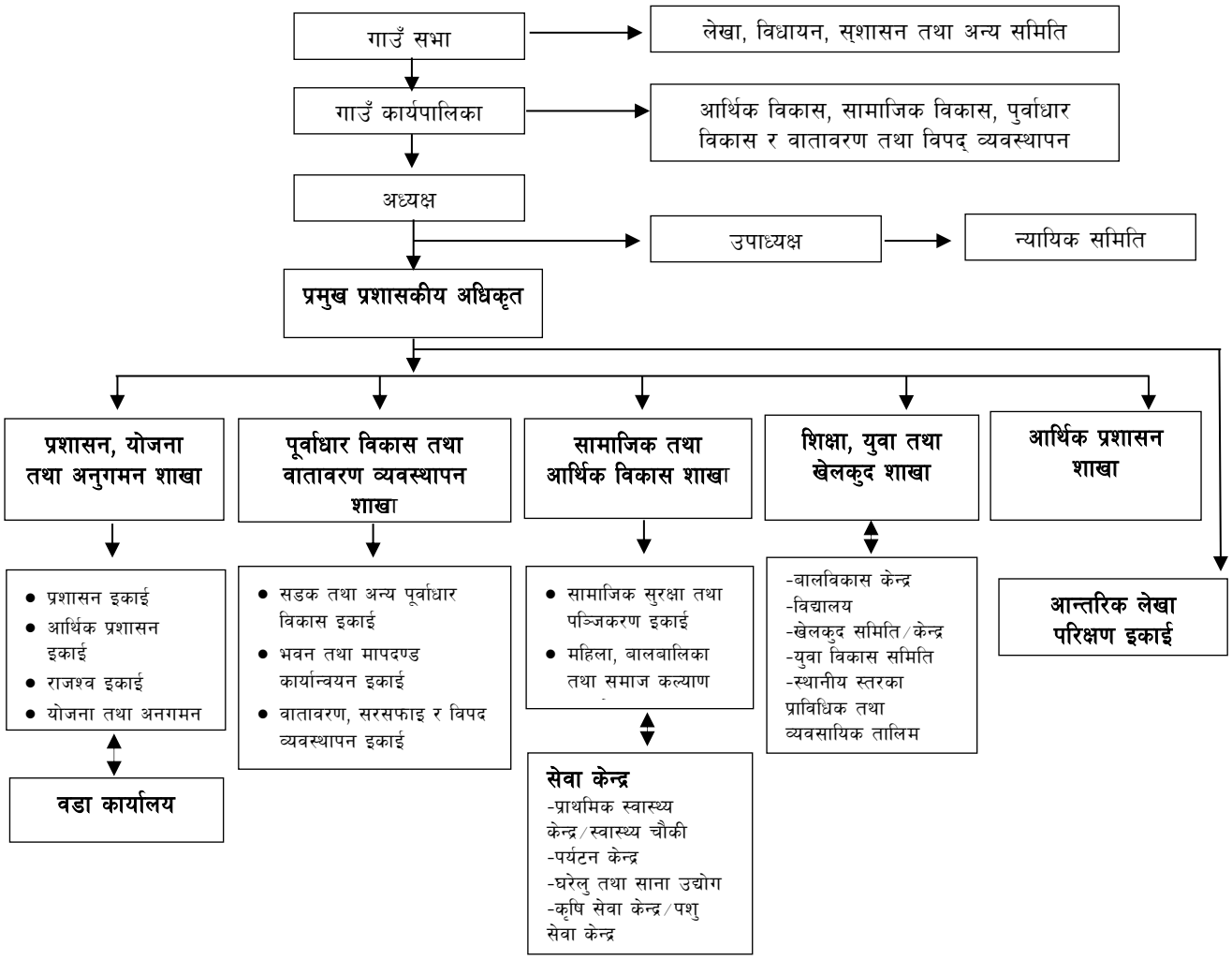
स्रोत : समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

परिच्छेद ८ : संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

यस परिच्छेदमा संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको विद्यमान अवस्था, सेवा सुविधा सञ्चालन र नागरिक संगठन सम्बन्धी विश्लेषण तथा प्रस्तुति गरिएको छ ।

८.१ संगठनात्क तथा मानव संशाधनको अवस्था

गाउँ कार्यपालिका सञ्चालनका लागि गाउँपालिकाले तय गरेको संगठनात्मक ढाँचा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

८.१.१ गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

यस गाउँपालिकामा आयुर्वेद अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ, पशु सेवा केन्द्र, कृषि सेवा केन्द्र, अतिरिक्त हुलाक, वन कार्यालय, प्रहरी चौकी तथा गाउँ कार्यपालिका र मातहतका वडा कार्यालय सरकारी निकायहरूले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको छ :

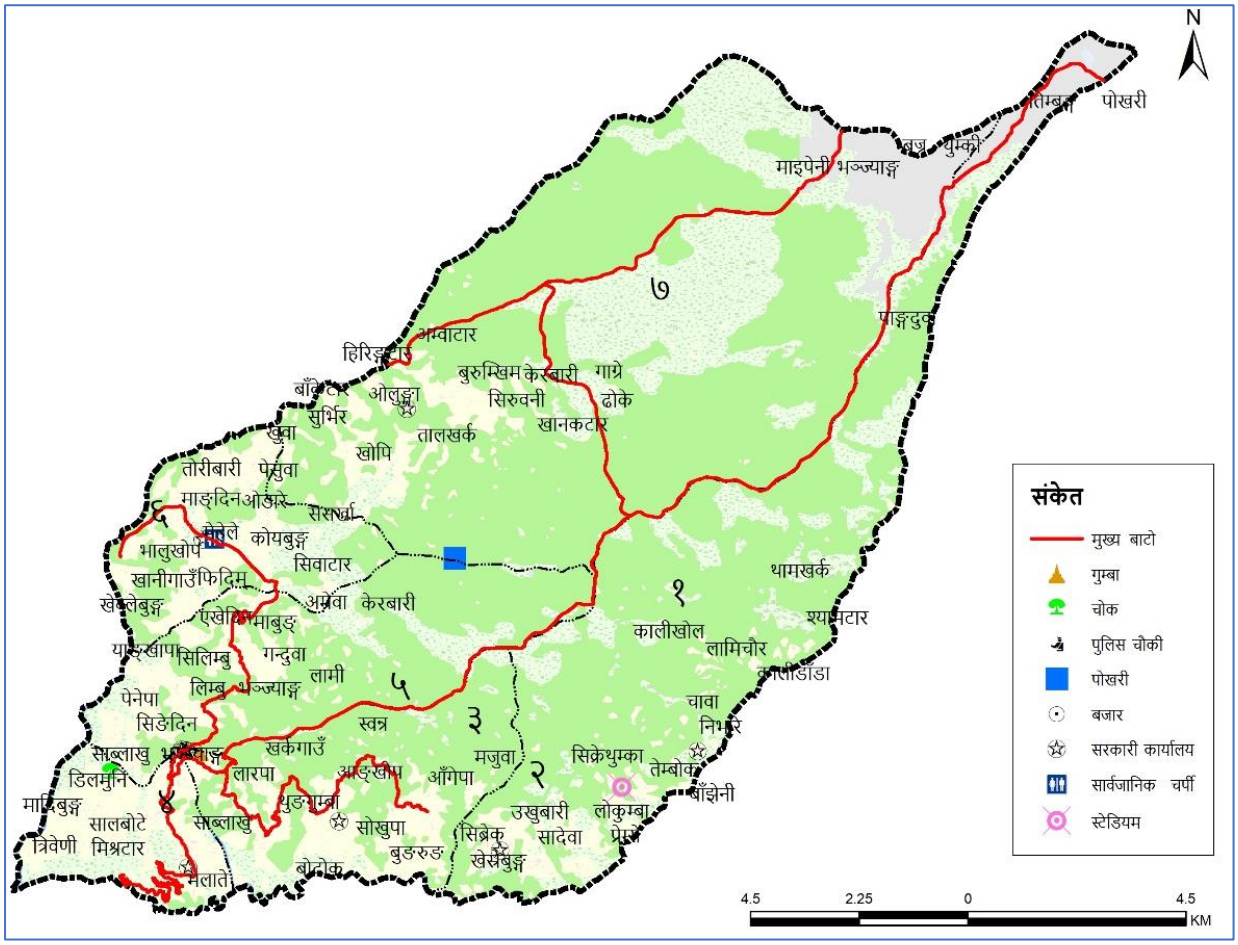
तालिका १२१ : गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१	**स्थानीय तह**	सिदिङ्वा गाउँपालिका				
	वडा कार्यालय	१ नं. वडा कार्यालय	काले खोला	१	१	वडा नं. १

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
		वडा कार्यालय	सिदिङ्वा	२	७	वडा नं. २
		वडा कार्यालय	आङखोप	३	३	वडा नं. ३
		वडा कार्यालय		४	२	वडा नं. ४
		वडा कार्यालय	लिम्वुदिन	५	२	वडा नं. ५
		वडा कार्यालय	सिदिङ्वा ६	६	२	वडा नं. ६
		वडा कार्यालय	सुरुमखिम	७	२	वडा नं. ७
२	**स्वास्थ्य संस्था**					
	स्वास्थ्य चौकी	सादेवा स्वास्थ्य चौकी	सिदिङ्वा	२	०	वडा नं. २
		हेल्थ पोष्ट	आङखोप	३	३	वडा नं. ३
		साबलाखु स्वास्थ्य चौकी		४	७	वडा नं. ४
		लिम्वुदिन स्वास्थ्य चौकी	लिम्वुदिन	५	०	वडा नं. ५
		मेहेले स्वास्थ्य चौकी	मेहेले	६	०	वडा नं. ६
		सुरुमखिम स्वास्थ्य चौकी	सुरुमखिम	७	५	वडा नं. ७
३	**पशु सेवा**	आङखोप पशु कार्यालय	आङखोप	३	१	वडा नं. ३
		लिम्वुदिन पशु सेवा	लिम्वुदिन	५	१	वडा नं. ५
४	**कृषि**	आङखोप कृषि कार्यालय	आङखोप	३	१	वडा नं. ३
		कृषक शाखा कार्यालय	साबलाखु	४	१	वडा नं. ४
		लिम्वुदिन कृषि शाखा	लिम्वुदिन	५	०	वडा नं. ५
		सुरुमखिम कृषि कार्यालय	सुरुमखिम	७	१	वडा नं. ७
५	**हुलाक**	अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	काली खोला	१	१	वडा नं. १
		सादेवा इलाका हुलाक कार्यालय	सिदिङ्वा	२	२	वडा नं. २
		आङखोप अतिरिक्त हुलाक		३	२	वडा नं. ३
		अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	साबलाखु	४	२	वडा नं. ४
		हुलाक कार्यालय	लिम्वुदिन	५	१	वडा नं. ५
		मेहेले हुलाक	सिदिङ्वा	६	२	वडा नं. ६
		सुरुमखिम अतिरिक्त हुलाक	सुरुमखिम	७	२	वडा नं. ७

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

नक्शा नं. ८.१ : सेवा प्रदायक संस्था

स्रोत : स्थानीय स्रोत नक्शाङ्कन सर्वेक्षण, २०७६

८.१.२ गाउँ सभा पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा गठन भएको गाउँ सभा पदाधिकारी सम्वन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १२२ : गाउँ सभा पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
१			
२			
३			
४			
५			
६			
७			
८			
९			
१०			
११			
१२			
१३			

क्र.सं.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
१४			
१५			
१६			

स्रोत : गाउँ कार्यपालिका, २०७६

८.१.३ गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका विषयगत शाखा तथा उक्त विषयगत शाखा अन्तर्गत कार्यरत कर्मचारी र तिनीहरूको सम्पर्क नं देहाय अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १२३ : गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन

विषयगत शाखा	दरबन्दी सङ्ख्या	उपलब्ध जनशक्ति सङ्ख्या	नाम	पद	सम्पर्क नं.
प्रशासन शाखा	१				
योजना शाखा	१				
लेखा शाखा					
सामाजिक विकास					

स्रोत : गाउँ कार्यपालिका, २०७६

८.१.४ गाउँपालिकाको आय विवरण

गाउँपालिकाको गत आर्थिक वर्षको अनुमानित र वास्तविक विवरण तथा चालु आर्थिक वर्षको अनुमानित आय विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १२४ : गाउँपालिकाको आय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	यथार्थ	अनुमानित
क. आन्तरिक आय			
सुरु मौज्दात			
घरजग्गा कर			
मालपोत वा भूमिकर			
हाटवजार पसल कर			
सवारी साधन कर			
मनोरञ्जन कर			
वहाल विटौरी			
विज्ञापन कर			
व्यवसाय कर			
व्यवसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			
सेवा शुल्क			
दस्तुर			
विक्री आय			
दण्ड जरिवाना			
अन्य आय			
स्रोत उपयोग वाँडफाँड			
ख. प्रदेश अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम[1]			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
ग. सङ्घीय अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय			
(घ) **बैदेशिक स्रोत तथा विकास साझेदार**			
१.			
२.			
३.			
जम्मा			
(ङ) **जनसहभागिता परिचालन**			
नगद लागत सहभागिता			
श्रम सहभागिता			
(च) सांसद क्षेत्र विकास कोष			
जम्मा			
(छ) अन्य आम्दानी जम्मा			
कूल जम्मा (Grand Total)			
आ. खर्च र लगानी			

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	यथार्थ	अनुमानित
विकास खर्च जम्मा (रु हजारमा)			
विकास खर्च (प्रतिशत)			
प्रशासनिक खर्च जम्मा			
प्रशासनिक खर्च (प्रतिशत)			

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

८.२ सङ्घ/संस्था सम्बन्धी विवरण

८.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न सामुदायिक संस्था ६, वन समूह ४ र आमा समूह १८ रहेका छन्। यहाँ उपलब्ध सामुदायिक संस्थाहरूको वडागत विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका १२५ : सामुदयिक संस्था विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको सङ्ख्या									
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति, टोल विकास संस्था	उद्यमी समूह
१	०	३	०	०	०		९	०	०	०
२	०	०	३	०	०		९	०	०	०
३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	०	३	१	०	०		०	०	०	०
५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	**०**	**६**	**४**	**०**	**०**	**०**	**१८**	**०**	**०**	**०**

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

८.२.२ आमा महिला तथा बचत समूहको विवरण

गाउँपालिका अन्तर्गत बचतका साथै कृषि तथा पशुपालन प्रवर्द्धनका लागि समूह गठन गरी सञ्चालनमा ल्याईएका आमा महिला तथा बचत समूहको अवस्था हेर्दा ४५ समूहहरू रहेकोदेखिन्छ। यी समूहहरूमा आबद्ध सदस्यको विवरण, बचत, लगानी तथा लगानीको मुख्य क्षेत्र सम्बन्धी समूहगत विवरण देहायमा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका १२६ : आमा महिला र बचत समूहको विवरण

वडा नं.	आमा महिला तथा बचत समूहको नाम र ठेगाना	समूहमा आबद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य सङ्ख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
१	विष्णु प्रगितशिल आमा समूह	९	०	९	२	३	४	९	६००	६०००	
१	सयपत्री म. वि. समिती	३२	०	३२	०	१०	२२	३२	३०००	३०००	
१	लोककुमा महिला	२१	०	२१	०	०	२१	२१	५००००	५००००	

वडा नं.	आमा महिला तथा बचत समूहको नाम र ठेगाना	समूहमा आबद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य सङ्ख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
	विकास समिति										
१	गोदावरी बचत समुश	१४	०	१४	०	६	६	१४	२८०००	२८०००	
२	पाथिभारा आमा समूह	६	०	६	२	४	६	१९	९०००	९०००००	
२	सुनाखरी महिला समूह	१९	०	१९	०	२०	९	२९	३८०००	५०००००	
२	अजम्बरी आमा समूह	२९	०	२९	०	२०	९	०	६००००	६००००	
२	अजम्बरी कृषि समूह	७	१२	१९	०	४	१५	१९	४००००	४००००	
२	सृजनिशल महिला समूह	१९	०	१९	०	१५	४	१९	४५०००	४५०००	
२	कञ्चनजंघा महिला विकास समिति	२३	६	२९	०	६	१७	०	१२००००	१२००००	
२	सिदिङ्वा सामुदायिक वन	२४	३०	५४	२	२५	२७	५४	६६०००	६६०००	बचत
३	नागवेली	११	०	११	०	६	५	११	५०००	५०००	
३	सुनारखाती कृषि पोषणा आमा समूह	२९	०	०	४	५	०	०	३५००	३५००	
३	रमाइलो कृषि पोषण आमा समूह	३२	०	३२	०	१६	१२	३१	१५०००	१५०००	
३	गावा भेडा पालन	३	५	८	०	२	६	८	३००००	३००००	
३	नेपाल बाखा पालक समूह	१	१	२	०	१	१	२	६००००	६००००	
३	सल्लेरी बचत समूह	८२	८०	१६२	२	४	२१	२७	२०५०००	२०५०००	
३	लसुने महिला सहकारी	९१	८९	१८०	१	४	२१	३०	२०००००	२०००००	
४	पाथिभारा आमा समूह	२२	०	२२	५	५	१२	२२	२००००	२००००	
४	विहानी आमा समूह	२५	०	२५	७	२	१६	२५	१८०००	१८०००	
४	जनता आमा समूह	४५	०	४५	०	२०	२५	४५	३००००	३००००	
४	सक्षक महिला बचत	१५	१२	२७	५	१२	१०	२७	४००००	४००००	
४	त्रिवेणी युवा बचत संस्था	१८	१४	३२	५	६	२१	३२	५४०००	५४०००	
५	सिदिङ्वा आमा समूह	१६	०	१६	०	१४	२	१६	२५०००	२५०००	कृषि पशुपालन
५	कञ्चनजंघा जन	११	९	२०	०	१८	२	२०	२०५०००	२०५०००	कृषि पशुपालन

वडा नं.	आमा महिला तथा बचत समूहको नाम र ठेगाना	समूहमा आबद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य सङ्ख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
	सामुदायिक संस्था										
५	च्याल्रुङ्ग केलाङ्ग समूह	५	१३	१८	०	१८	०	०	१०००००	९५०००	समाज उत्थान
५	लाली गुरास सामुदायिक विकास संस्था	३०	४०	७०	५	६३	२	७०	५००००	५००००	कृषि पशुपालन
५	अलैची कृषि प्रोडक्ट समूह	१८	३२	५०	१	४८	१	५०	६००००	६००००	कृषि
५	अम्रेवा कृषि समूह	१६	२०	३६	१	३४	१	३६	१०००००	१०००००	कृषि
५	लाली गुरास सामुदायिक विकास संस्था	५०	७५	१२५	५	११९	१	१२५	१५०००००	१५०००००	सामाजीक विकास
५	सिदिङ्वा सामाजिक स.	१०	४५	५५	२	५१	२	५५	१०७०००	१०७०००	कृषि पशुपालन
५	ध्रुवतारा महिला वचत स.	३०	०	३०	२	२६	२	३०	२२१०००	२२१०००	कृषि पशुपालन
५	नवज्योती कृषि समूह	२१	०	२१	२	१७	२	२१	४४०००	४४०००	कृषि
६	वावरी आमा समूह	१२	०	१२	३	१	८	१२	१५०००	१५००	कृषि पोषणा
६	गोदावरी आमा समूह	१८	०	१८	२	८	८	१८	२३०००	२३०००	कृषि
६	पाथिभारा युवा संस्कृति केलाङ समूह	८	२	२०	१७	३	०	२०	१५०००	०	धर्म संस्कृति
६	साधुकुटी पाञ्चायन भजन किर्तन समूह	७	८	१५	०	१	१४	१५	४००००	४००००	धर्म संस्कृति
६	सिम्ले कृषक समूह	८	७	१५	३	१	११	१५	३००००	३००००	कृषि पशुपालन
६	संगम महिला सहकारी संस्था	२४५	०	२४५	३०	१०१	११४	२४५	२०००००	२०००००	कृषि पशुपालन
७	जलजले आमा स.	२२	०	२२	३	१०	९	२२	२८०००	२८०००	कृषि
७	सुनाखरी आमा स.	१८	०	१८	४	८	६	१८	३२०००	३२०००	कृषि
७	काली पोखरी जलजले बहुउद्धेशिय कृषि समूह	१४	१८	३२	६	१३	१३	३२	१५०००००	१५०००००	कृषि
७	काली पोखरी महिला कृषि समूह	२४	०	२४	४	१२	८	२४	५५०००	५५०००००	कृषि
७	तावानागी बचत तथा ऋण सहकारी	१५०	१८७	३६४	३०	१८०	१५४	३६४	४०००००	०	कृषि पशुपालन

वडा नं.	आमा महिला तथा बचत समूहको नाम र ठेगाना	समूहमा आबद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य सङ्ख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
७	गोदावरी महिला सहकारी	१०५	०	१०५	११	४९	४०	१०५	३५००००	३५००००	कृषि पशुपालन
जम्मा		**१४१५**	**७०५**	**२१२८**	**१६६**	**९९१**	**६९०**	**१७८९**	**३५४०१००**	**४९६०००० **	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

८.२.३ कृषक तथा उद्यमी समूह सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकाभित्र ५ वटा कृषक तथा उद्यमी समूहहरू गठन गरी सञ्चालनमा रहेका छन् । यी समूहहरूमा १०६ जना सदस्य आबद्ध भएकोदेखिन्छ भने यस्ता समूहको मुख्य लगानीको क्षेत्र भनेको कृषि तथा पशुपालन रहेको छ । समूह सम्बन्धी बचत, लगानी तथा लगानीको मुख्य क्षेत्र सम्बन्धी समूहगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका १२७ : कृषक तथा उद्यमी समूह सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	कृषि तथा उद्यमी समूहको नाम र ठेगाना	समूहमा आबद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य सङ्ख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
५	विश्वज्योती जन सामुदायिक संस्था	१०	७	१४	४	१३	०	१७	११६०००	११६०००	कृषि पशुपालन
५	अग्रगामी महिला विकास समिती	१८	०	१८	०	१६	२	१८	३३०००	३३०००	कृषि पशुपालन
५	सुनधारा महिला सामुदायिक संस्था	१८	१२	३२	२	३०	०	३२	१८००००	१८००००	कृषि पशुपालन
६	नमुना सामुदायिक संस्था	६	३	९	२	१	६	९	५२०००	२६८०००	कृषि पशुपालन
६	वावरी आमा समूह	३०	०	३०	३	१	२६	३०	९००००	९००००	कृषि पशुपालन
जम्मा		**८२**	**२२**	**१०३**	**११**	**६१**	**३४**	**१०६**	**४७१०००**	**६८७०००**	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

८.२.४ नागरिक सचेतना केन्द्र तथा टोल विकास संस्थाको विवरण

यस गाउँपालिका अन्तर्गत ..... वटा नागरिक सचेतना केन्द्र र ..... वटा टोल विकास संस्थाहरू गठन भई सञ्चालनमा रहेकोदेखिन्छ । यी संस्था सम्बन्धी आबद्ध सदस्यहरूको विवरण, बचत, लगानी रकम तथा लगानीको मुख्य क्षेत्रको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १२८ : नागरिक सचेतना केन्द्र तथा टोल विकास संस्थाको विवरण

वडा नं.	नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको नाम, ठेगाना	समूहमा आबद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य सङ्ख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
जम्मा											

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

८.२.५ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विभिन्न सामाजिक तथा विकास निर्माणका कार्यहरू गर्ने ३ वटा गैरसरकारी संस्थाहरूले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएकोदेखिन्छ । यी गैर सरकारी संस्थाहरूले समेटेको क्षेत्र, वार्षिक बजेट, विषयगत क्षेत्र, जनशक्ति एवं सहयोगी विकास साझेदार सम्बन्धी संस्थागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका १२९ : गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति सङ्ख्या	सहयोगी विकास साझेदारको नाम
सिदिङ्वा धर्म संरक्षणा तथा सम्वर्धन संस्था		१०००००	०	०	
नागिरक सचेतना केन्द्र		०	०	०	
तिम्बुङ संरक्षण तथा विकास मञ्च		०	४	४	
जम्मा		१०००००	४	४	

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि प्रयोग गरिएको फारम

अनुसूची १ (क) : संस्थागत तथ्याङ्क सङ्कलन/सर्वेक्षण फाराम

(दफा ८.१ (छ), ८.२ (ग), ८.३ (ख) सँग सम्बन्धित)

गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण (Profile)

संस्थागत तथ्याङ्क सङ्कलन फाराम

.....गाउँ/नगरपालिका

२०७६

..... गाउँपालिका

संस्थागत तथ्याङ्क/सहभागितामूलक सर्वेक्षण फाराम

खण्ड १ : जनसङ्ख्या विवरण

१.१ परिचय

१.१.१ जिल्लाको नाम :

१.१.२ स्थानीय तहको नाम : वस्तिको नाम : वार्ड नं. :

१.१.३ गाउँ केन्द्रको जियोकोड :

१.२ व्यक्तिगत घटना विवरण (प्रत्येक बर्षको चैत्रमसान्तसम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाईँसराई			
					आएको	कारण	गएको	कारण
जम्मा								

१.३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण (गत आ.व.को १ बर्षको विवरण लिने)

रकम रु. हजारमा

वडा	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंसिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
नम्बर	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
जम्मा																	

खण्ड ख : आर्थिक विकास स्थिति विवरण

२.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

विवरण	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संशाधन

	कृषि र पशु		इञ्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्यप्रशोधन		वकिल		अन्य		जम्मा
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
प्राविधिक एस.एल.सी															
Diplo Ma तह															
स्नातक															
स्नातोकात्तर															
जम्मा															

२.२ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन

सार्वजनिक/निजि पोखरी रहेको स्थान	कूल लगानी	पोखरी क्षेत्रफल (विघा वा रोपनी)	यदि माछापालन गरिएको छ भने			
			वार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	वार्षिक आम्दानी (रु.)	गाउँ/नगर पालिकामा वार्षिक शुल्क (रु.)

२.३ सिँचाई सुविधाको उपलब्धता

सिँचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	सिँचाईको किसिम (सतह (कुलोकुलो/नहर), लिफ्टिङ्ग, बाँध, ट्युवेल/ बोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	कूल खेतियोग्य जमिन (हे)	योजना वाट सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	सिँचाईको उपलब्धता (बर्षैभरी/मौसमी)	सिँचाई प्रयोजन	लाभान्वित घरधुरी

२.४ आधुनिक कृषि तथा पशुपालन फर्म सम्बन्धी विवरण (पशु, पंछी, तरकारी, फलफूल)

फर्मको नाम वा फर्म संचालकको नाम	दर्ता नं	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी सङ्ख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष

२.५ कृषि तथा पशु सेवासंग सम्बन्धित मानव संसाधन (सङ्ख्या)

व्यवसायिक/अगुवा कृषक	ग्रामीण कृषी कार्यकर्ता	ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक

व्यवसायिक/अगुवा कृषक	ग्रामीण कृषी कार्यकर्ता	ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक

२.६ कृषि तथा पशु सेवासंग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (सङ्ख्या)

वडा नम्बर	कृषक समूह			पशुपालन समूह			व्यवसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रोभेट तथा विउविजन केन्द्र	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र
	समूह	सदस्य		समूह	सदस्य		फर्म	सदस्य		सहकारी	सदस्य				
	सङ्ख्या	म	पु	सङ्ख्या	म	पु	सङ्ख्या	म	पु	सङ्ख्या	म	पु	सङ्ख्या	सङ्ख्या	सङ्ख्या

२.७ घट्ट, मिल तथा सङ्कलन तथा प्रशोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट सङ्ख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) सङ्ख्या			सङ्कलन तथा प्रशोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
जम्मा										

२.८ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण (उद्योग तथा पर्यटन)

उद्योगको नाम	ठेगाना (उद्योग रहेको स्थान	उद्योगको स्वामित्व (सरकारी, पब्लिक निजी, सहकारी)	उद्योगको प्रकार (लघु, घरेलु, साना, मफौला तथा ठूला आदी)	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		

२.९ व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण (किराना, मासु, तरकारी, फलफूल आदी)

पसलको प्रकार	पसलको सङ्ख्या	वस्ती वा टोलको नाम	लगभग वार्षिक कारोवार (रु. हजारमा)
किराना			
कपडा तथा फेन्सी			
मासु पसल			
तरकारी तथा फलफूल विक्री केन्द्र,			
दूध चिस्यान तथा विक्री केन्द्र			
निर्माण सामाग्री			
औषधी पसल वा क्लिनिक			
मर्मत सेवा केन्द्र			
इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल			
रेष्टुरेण्ट			
चिया, खाजा वा नास्ता पसल			
कस्मेटिक तथा ब्युटी पार्लर			
अन्य.....			
अन्य.....			

२.१० धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीयस्थल सम्बन्धी विवरण

धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलको नाम	स्थल रहेको स्थान	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व (नीजि, पब्लिक लि., सामुदायिक)	महŒव वा विशेषता (धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय र अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन सङ्ख्या
		सडकको पहुँच पुगेको/नपुगेको)	होटल, लज, रेष्टुराँ सङ्ख्या	नजिकको बजार केन्द्रसम्मको दुरी (किमी)			

२.११ होटेल, रिसोर्ट र होमस्टे सम्बन्धी विवरण

नाम	संचालकको नाम	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार (आवासीय, रिसोर्ट, होमस्टे, रेष्टुरेण्ट, अन्य)	वार्षिक पर्यटक (सङ्ख्या)	
			कोठा सङ्ख्या	वेड सङ्ख्या		आन्तरिक	वाह्य (विदेशी)

२.१२ बजार, कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

बजार स्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू	कारोवार हुने प्रमुख वस्तु
कृषि बजार			
हाट बजार			

२.१३ आयात तथा निर्यातको अवस्था

निर्यात/आयात हुने प्रमुख वस्तु	इकाई	गापा/नपाभित्र आयात परिमाण	गापा/नपाबाट निर्यात हुने परिमाण
खाद्यान्न			
धान वा चामल	मे.ट.		
गहुँ वा पिठो	मे.ट.		
मकै	मे.ट.		
तरकारी			
आलु	मे.ट.		
टमाटर	मे.ट.		
काउली	मे.ट.		
अन्य			
फलफूल			
केरा	मे.ट.		
कागति	मे.ट.		
स्याउ	मे.ट.		
सुन्तला	मे.ट.		
अन्य			
दलहन			
मसुरो	मे.ट.		
अरहर	मे.ट.		
मास			
तेलहन			
तोरी	मे.ट.		
नगदेबाली			
तिल			
पशुजन्य उत्पादन			
माछा	क्विन्टल		
मह	क्विन्टल		
दूध र दूधजन्य उत्पादन	लिटर		
मासु र मासुजन्य उत्पादन	क्विन्टल		

निर्यात/आयात हुने प्रमुख वस्तु	इकाई	गापा/नपाभित्र आयात परिमाण	गापा/नपाबाट निर्यात हुने परिमाण
अण्डा	क्यारेट		
गिट्टी वा वालुवा	मे.टन		
अन्य			

२.१४ औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था

क्र.सं.	कच्चा पदार्थको नाम	इकाई	परिमाण	कैफियत
१	लोर्क्ता			
२	अल्लो			
३	टिमुर			
४	खोटो			
५	सतुवा			
६	चिराईतो			
७	सुगन्धवाल			
८	च्याउ			
९	विषजडा			
१०	अन्य			

२.१५ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण

विदेशमा गएकाहरूको सङ्ख्या (जना)					
भारत	खाडी मुलुक तथा मलेसिया	युरोप, अमेरिका, अष्टेलिया	जापान वा कोरिया	अन्य देश	जम्मा

नोट : खाडी मुलुकहरूमा इरान, ओमन, दुवई, साउदी अरव, कर्तार, कुवेत, इराक, वहराइन

२.१६ सुकुम्वासी सम्बन्धी विवरण

सुकुम्वासी बसोवास रहेको स्थान	परिवार सङ्ख्या	सुकुम्वासी हुनुको कारण

२.१७ जग्गाको किसिम

वडा नम्बर	जग्गाको किसिम अनुसार क्षेत्रफल (रोपनी वा कठ्ठा वा हेक्टर)			
	अबल	दोयम	सिम	चहार

२.१८ सार्वजनिक जग्गाको विवरण

वडा नम्बर	सार्वजनिक जग्गा रहेको स्थान	जग्गाको क्षेत्रफल (रोपनी)	हालको उपयोग	जग्गाको स्वामित्व को सँग छ

२.१९ खनिज तथा खानी सम्बन्धि विवरण

खनिजको नाम	पाइने स्थान	हाल उपयोगको अवस्था

२.२० पशुबधशाला विवरण

वधशालाको नाम	स्थान	दैनिक वध गरिने सङ्ख्या (लगभग)

खण्ड ग : सामाजिक विकास

३.१. शैक्षिक तथा मानव संसाधन

३.१.१ विद्यालयको भौतिक अवस्था

विद्यालयको नाम	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ/छैन)	प्रयोगशाला कम्प्युटर समेत	डेस्क/ वेञ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारवार, कच्चि, पक्की पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ/छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ,/छैन)
	पक्की	कच्चि	पक्की	कच्चि							

३.१.२ तहगत रूपमा विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) तथा विद्यार्थी सङ्ख्या

विद्यालयको नाम	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा

३.१.३ कलेज तथा विद्यार्थी सङ्ख्या

कलेज/क्याम्पसको नाम	वार्ड नं.	सङ्काय	पढाई हुने तह	पढाई हुने प्रमुख विषयहरू	विद्यार्थी सङ्ख्या		
					छात्रा	छात्र	जम्मा
क. अप्रावधिक							
१.							
२.							
ख. प्रावधिक							
१.							
२.							
जम्मा							

३.१.४ शिक्षक विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत शिक्षक सङ्ख्या		महिला शिक्षक सङ्ख्या		विषयगत शिक्षक सङ्ख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी

३.१.५ भर्ना दर, निरन्तरता दर, शिकाई उपलब्धि दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत)	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धि दर			उतिर्ण दर		
	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२

३.१.६ विद्यार्थी उतिर्ण दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत)	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी		छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा

३.१.७ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	* CBEGRA कार्यान्वन्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको /नभएको)

*** CBEGRA (Co M Munity Based Early Grade Reading Assess Ment)** समुदायमा आधारित प्रारम्भिक कक्षा पठन सीप परिक्षण

३.१.८ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)

३.१.९ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार										
	दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार										
	दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा

३.१.१० वालविकास केन्द सम्बन्धी विवरण (सामुदायिक)

वाल विकास केन्दको नाम	वालवालिका सङ्ख्या		भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारवार, कच्चि, पक्की पर्खाल)	स्वच्छ खानेपानी (छ,/छैन)
	वालक	वालिका	पक्की	कच्चि	पक्की	कच्चि			

३.१.११ सामुदायिक सिकाइ/अध्ययन केन्द्र सम्बन्धी विवरण

सामुदायिक सिकाइ/अध्ययन केन्द्रको नाम	केन्द्र रहेको स्थान	न्युनतम गतिविधि

३.१.१२ आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको अवस्था

वस्तिको नाम	विद्यालयसम्म आइपुग्न लाग्ने समय अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या			
	१५ मिनेट	३० मिनेट	१ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढी

३.२ स्वास्थ्य तथा पोषण विवरण

३.२.१ स्वास्थ्य संस्था विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	संस्थाको प्रकार	स्वास्थ्यकर्मी		शैया सङ्ख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)						
		स्विकृत दरबन्दी	कार्यरत		प्रसुति सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	संस्थाको प्रकार	स्वास्थ्यकर्मी		शैया सङ्ख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)						
		स्विकृत दरबन्दी	कार्यरत		प्रसुति सेवा	ल्याब	क्लिनिक	एक्सरे	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि

(**प्रकार :** *१.अस्पताल, २. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३. स्वास्थ्य चौकी, ४. नीजि अस्पताल, ५. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, ६. आखा उपचार केन्द्र, ७. प्रसुति गृह, ८. बाल अस्पताल, ९. मानसिक अस्पताल, १०. प्राकृतिक चिकित्सालय, ११. रक्त संचार केन्द्र, १२. एचआइभि परीक्षण तथा परामर्श केन्द्र, १३. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १४. सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १५. नीजि क्लिनिक, १६. गाउँघर क्लिनिक, १७. अन्य)*

३.२.२ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवाहरू

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	संस्थाको प्रकार	अन्य स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध (छ/छैन)							
		सुरक्षित मातृत्व	पोषण सेवा	रक्त संचार	फार्मेसी	आँखा उपचार सोवा	स्वास्थ्य शिक्षण सेवा	परामर्श सेवा	अन्य

३.२.३ चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	प्रकार	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको सङ्ख्या							
		विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य

३.२.४ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वस्तिको नाम	बालबालिका सङ्ख्या			खोप लिने बालबालिका सङ्ख्या					५ वर्ष मुनिका बालबालिका सङ्ख्या		
	१ वर्ष मूनीका	२ वर्ष मूनीका	५ वर्ष मूनी	विसिजि	पेण्टाभ्या लेण्ट*	पोलियो तेश्रो	दादुरा /रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)	नियमित जुकाको औषधी खाएका	वृद्धि अनुगमन गरिएका	वृद्धि अनुगमन गरिएका मध्ये कुषोषित

* डिपिटी, हेपेबि, हिपवि३

३.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वस्तिको नाम	गत बर्षको गर्भवती/प्रसुति भएका महिला सङ्ख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती सङ्ख्या	प्रसुति भएको आधारमा गर्भवतीको सङ्ख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा

३.२.६ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वस्तिको नाम	गर्भावस्था/प्रसुति अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ताभित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु सङ्ख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-४८ बर्षका महिलाको सङ्ख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका सङ्ख्या
						महिला		पुरुष		
						स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	

३.२.७ गाउँपालिकाभित्रमा देखा परेका प्रमुख र तिनको उपचारसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी सङ्ख्या	उपचार भएको सङ्ख्या	फलोअप गरिएको सङ्ख्या	रेफर गरिएको सङ्ख्या	मृत्यु भएको सङ्ख्या
१	निमोनिया					
२	झाडा पखाला					
३	मलेरिया					
४	कालाजार					
५	क्षय रोग (टिवी)					
६	कुष्ठ रोग					
७	रक्त :चाप					
८	मुटु रोग					
९	ग्यास्टीक/अल्सर					
१०	पक्षघात					
११	एचआइभि एड्स					
१३	क्यान्सर					
१४	मधुमेह (चिनी रोग)					
१५	दम (स्वासप्रश्वास)					
१६	प्रसुतिजन्य रोग					
१७	अन्य					
	जम्मा					

नोट :- स्वास्थ्य संस्थामा सवैभन्दा वढी आएका १० वटा रोगहरूको नाम क्रमशः लेख्ने (रोगको नाम सूची राख्ने)

३.२.८ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको अवस्था

वस्तिको नाम	नजिक स्वास्थ्य चौकीसम्म आइपुग्न लाग्ने समय अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या			
	१५ मिनेट	३० मिनेट	१ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढी

वस्तिको नाम	नजिक स्वास्थ्य चौकीसम्म आइपुग्न लाग्ने समय अनुसार घरपरिवार सङ्ख्या			
	१५ मिनेट	३० मिनेट	१ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढी

३.३ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

३.३.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरन्जन स्थल सम्वन्धी विवरण

स्थलको नाम	स्थान	उपयोग (१.खेलकुद, २. प्रर्दशनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक सङ्ख्या (वार्षिक)

३.३.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

वस्तिको नाम	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएकोसम्मान वा पुरस्कार

३.३.३ युवा सृजनशिलता, उद्यमशिलता र परिचालन

वस्तिको नाम	स्थानीयस्तरमा व्यवसायिक कृषिमा सङ्लग्न युवा सङ्ख्या	स्थानीयस्तरमा उद्योग व्यवसायमा सङ्लग्न युवा सङ्ख्या

३.३.४ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

युवा क्लवको नाम	मुख्य कृयाकलाव	सदस्य सङ्ख्या सङ्ख्या	
		युवा	युवती

युवा क्लवको नाम	मुख्य कृयाकलाव	सदस्य सङ्ख्या सङ्ख्या	
		युवा	युवती

३.३.५ सामुदायिक बालक्लब विवरण

वाल क्लवको नाम	मुख्य कृयाकलाव	सदस्य सङ्ख्या सङ्ख्या	
		वालक	वालिका

३.३.६ घरपरिवारविहिन बालबालिकाको अवस्था

वस्तिको नाम	घरपरिवारविहिन बालबालिकाको सङ्ख्या		जम्मा
	वालक	वालिका	

३.३.७ मुख्य चाड, पर्व तथा मेला जात्रा सम्बन्धी विवरण

मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने तिथि वा मिति	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासिक, मनोरञ्जन)

३.३.८ शवदाहस्थल तथा समाधिस्थल सम्बन्धि विवरण

स्थलको नाम	वडा	स्थान

खण्ड ४ : भौतिक पूर्वाधार स्थिति विवरण

४.१.१ सडक मार्ग

सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (की.मी.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, कालो पर्त्रे)	लाभान्वित जनसङ्ख्या
	देखि	सम्म			

सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (की.मी.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, कालो पर्त्रे)	लाभान्वित जनसङ्ख्या
	देखि	सम्म			

४.१.२ पैदल मार्ग

पैदलमार्गको नाम	लम्बाई (की.मी.)	जोडिने वस्तीहरू		लाभान्वित जनसङ्ख्या	हाल वाटोको अवस्था
		देखि	सम्म		

४.१.३ गाउँक्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन

सडकको नाम	सार्वजनिक सवारी साधनको विवरण		वस पार्क स्थल	वस विसौनी स्थल
	सवारीको प्रकार	सङ्ख्या		

४.१.४ पुल तथा पुलेसा

पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		झोलुङ्गे/काठे / ट्रष्ट/ पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	निर्मित साल
		देखि	सम्म				

४.१.५ सरकारी तथा सामुदायिक भवन

भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	भवन प्रयोगको अवस्था
			जग्गा	भवन		

भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	भवन प्रयोगको अवस्था
			जग्गा	भवन		

४.१.६ जलविद्युत, सौर्य उर्जा, वायु उर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण

विद्युत उत्पादन आयोजनाको नाम	ठेगाना	क्षमता (वाट, किलोवाट वा मेघावाट)

४.१.७ हुलाक, पत्रपत्रिका, दुरसंचार र रेडियो स्टेसन सम्बन्धि विवरण

विवरण	नाम	ठेगाना
हुलाक		
प्रकाशित हुने पत्रपत्रिका		
दुरसंचार सेवा कार्यालय		
दुरसंचार टावर		
रेडियो स्टेसन		

खण्ड ५ : वन, जैविक विविधता तथा वातावरण

५.१ वनको विवरण (सामुदायिक, राष्ट्रिय, कवुलियत, नीजि, धार्मिक)

वनको नाम	वनको किसिम	समेटेको वस्तिको नाम	समेटेको घरधुरी (सङ्ख्या)	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको वार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)

नोट : जडिबुटी भन्नाले काठ, दाउरा र स्याउला बाहेक अन्य वन पैदावर जस्तै : जरा, पात, फल, फूल, खोटो, रस, चोप, कोया, विया, भुवा आदी बुझ्नु पर्दछ ।

५.२ जडिबुटीको विवरण

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	सङ्कलन गर्ने महिना	सङ्कलन तरिका	उत्पादन (के.जि.)	वार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	वार्षिक राजस्व सङ्कलन (रु. हजारमा)

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	सङ्कलन गर्ने महिना	सङ्कलन तरिका	उत्पादन (के.जि.)	वार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	वार्षिक राजस्व सङ्कलन (रु. हजारमा)

५.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष र मध्यवर्ती तथा संरक्षित क्षेत्र

राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, र संरक्षित क्षेत्रको नाम	घरधुरीहरू	जम्मा क्षेत्रफल (व.की.मी.)	मध्यवर्ती क्षेत्रको क्षेत्रफल (व.की.मी.)	संरक्षित र मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने घरधुरी
१.				
२.				

५.४ चरन क्षेत्र

चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.की.मी.))	सघन चरन महिना	चरन व्यवस्थापन प्रणाली (घुम्ती, चक्लाबन्दी, सामान्य)

५.५ जलस्रोत (नदि, खोला, सिमसार तथा पानी मुहान) सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	जलस्रोतको नाम		क्षेत्रफल	उपयोगको अवस्था (के को लागि उपयोग)	
क	नदि तथा खोला	उत्पत्ति स्थल			
ख	मुख्य पानी मुहान				
ग	सिमसार क्षेत्र				
घ	**झरना**	**उचाई (मिटर)**			**मौसमी वा बाह्रै महिना**
ङ	**ताल**	**गहिराइ (मिटर)**			

क्र.सं.	जलस्रोतको नाम		क्षेत्रफल	उपयोगको अवस्था (के को लागि उपयोग)	

५.६ महत्वपूर्ण जनावर, पन्छी र वनस्पति सम्बन्धी विवरण

वनजङ्गल क्षेत्रको नाम	जनावरको नाम	पन्छीको नाम	बनस्पतिको नाम

५.७ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन

५.७.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा वसोवास गरेका परिवार विवरण

वस्तिको नाम	संभावित जोखिमताको स्तर	जोखिमवाट प्रभावित हुनसक्ने क्षेत्रफल	प्रभावित घरधुरी सङ्ख्या					
			पहिरो	नदि कटान	बाढी	अति भिरोलो	अन्य	जम्मा

५.७.२ विपदबाट मानवीय क्षति (गत ३ बर्षको क्षति उल्लेख गर्ने)

वस्तिको नाम	आगलागी		बाढी		पहिरो		शितलहर		रोग माहामारी		सर्प दंस		जङ्गली जनावर बाट क्षति		भूकम्प		अन्य (चट्याङ)	
	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते	मृत्यु	घाईते

५.७.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय (महिना उल्लेख गर्नुहोस्)

विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)							
आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शितलहर	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जङ्गली जनावरबाट क्षति	खडेरी

विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)							
आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शितलहर	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जङ्गली जनावरबाट क्षति	खडेरी

५.७.४ विपदको असर विवरण (गत ३ बर्षको असरको आधारमा)

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनसुार क्षति विवरण								
	वस्तिको नाम	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गाजमिन		अन्य क्षति	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
आगलागी									
बाढी डुवान									
पहिरो									
शितलहर									
रोग माहामारी									
सर्पको टोकाइ									
भूकम्प									
जङ्गली जनावरबाट क्षति									
अन्य									
जम्मा									

५.७.५ विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार (गत ३ बर्षको असरको आधारमा)

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनसुार क्षति विवरण											
	वस्तिको नाम	विद्यालय		पुल पुलेसा		बाटोघाटो		कुलोकुलो नहर, खानेपानी		अन्य	
		सङ्ख्या	क्षति रकम (रु.)	सङ्ख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.)	सङ्ख्या	क्षति रकम (रु.)	सङ्ख्या	क्षति रकम (रु.)
बाढी डुवान											
पहिरो											
भूकम्प											
जङ्गली जनावरको क्षति											
अन्य											
जम्मा											

खण्ड ६ : संस्थागत विकास विवरण
संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको अवस्था

६.१ समुदायमा आधारित संस्था विवरण

६.१.१ सामुदायिक संस्था विवरण

वस्तिको नाम	दर्ता नभएरै सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक संस्थाको सङ्ख्या						
	सामुदायिक संस्था	परम्परागत समूह (वडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति/टोल विकास संस्था	उद्यमी समूह	अन्य...

वस्तिको नाम	दर्ता नभएरै सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक संस्थाको सङ्ख्या						
	सामुदायिक संस्था	परम्परागत समूह (वडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति/टोल विकास संस्था	उद्यमी समूह	अन्य...

६.१.२ आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
	सदस्य सङ्ख्या			समेटेको परिवार						
	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
आमा तथा महिला										
परम्परागत समूह										
कृषक तथा उद्यमी समूह										
बचत समूह										
अन्य										

६.१.३ नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण

नागरिक सचेतना केन्द्रको नाम	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य सङ्ख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
टोल विकास संस्था											
नागरिक सचेतना केन्द्र											

नागरिक सचेतना केन्द्रको नाम	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य सङ्ख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
नागरिक मंच											

६.१.४ सामुदायिक मेलमिलाप सम्बन्धि समिति र क्रियाकलापको विवरण

सामुदायिक मेलमिलाप समितिको नाम	पदाधिकारी सङ्ख्या			मुख्य क्रियाकलापहरूको विवरण
	महिला	पुरुष	जम्मा	

६.१.५ बाणिज्य वैंक, विकास वैक, वित्तीय संस्था, लघु वित्त तथा सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	वार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	वाणिज्य वैंक				
ख.	विकास वैंक				
ग.	लघु वित्त संस्था				
घ.	सहकारी संस्था				

६.१.६ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति सङ्ख्या	सहयोगी विकास साझेदारको नाम

६.१.७ आपतकालीन सेवा प्रदायक संस्थाको सम्पर्क विवरण

संस्था	ठेगाना	सम्पर्क नं.

अनुसूची १ (ख) : पारिवारिक विवरण सङ्कलन फाराम

..... **गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण**

पारिवारिक विवरण सङ्कलन फाराम

गाउँ तथा नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७५ मा आधारित भई गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्रका गाउँ तथा नगर वस्तुगत विवरण (Profile) तयार तथा अद्यावधी गर्नका लागि घरधुरी सर्वेक्षण गर्न तयार गरिएका घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावली २०७५ । तपाईले दिनु भएका जानकारी सूचनाका हक अन्तर्गत गोप्य राखिने छ ।

१तथ्यांक व्यवस्थापन .

१सर्वेक्षण कोडः .१.

१सर्वेक्षण गरिएको मितिः 2019-04-13 .२.

१सर्वेक्षण गर्नेको नाम .३.

२परिचय .

२ .प्रदेश नं .१.

२ .वडा नं .४.

२वस्तीको नाम .५.

२१ घरको क्रम सख्या .५.

२ वस्तीको .६.CODE

२ (घर छेउको बाटोको नाम) मार्गको नाम .७.

२(परिवार संख्या) जम्मा परिवार संख्या .८.

२सडकको प्रकार /घर पुग्ने बाटो .१.८.

२(जियोकोड) घरको अवस्थिति .९.

Get Current Location

Latitude (x.y°)

Longitude (x.y°)

Altitude

Accuracy

२उत्तरदाताको नामः .१०.

२११ घरमुलीको नामः .

२१.११. को लिंग के हो ?

○ Male ○ Female ○ Others

२ १२. घरमुलीको के नाता पर्ने हो ?

२ १३. काे संम्पर्क नं कति हाे ?

२ .१४.Email ID:

२ तपाईको परिवारको यहाको बसोवास कस्तो हो .१.१४.?

३पारिवारिक बिवरण .

परिवार सदस्यकाे विवरण (परिवारमुलीबाट सुरू गर्ने र ज्येष्ठ सदस्यअनुसार क्रम मिलाएर उल्लेख गर्ने)

-

नाम

थर

लिंग

Male Female Others

घरमुलीकाे के पर्ने ?

उमेर ?

जन्म दर्ता भएको छ ?

जातिगत समूह

बाेल्ने

भाषा

धर्म

शैक्षिक याेग्यता

पेशा

तपाईको विषेश सीप के छ ?

बैवाहिक स्थिति

बसाेबासकाे अवस्था

अपांगता स्थिति

स्वास्थ्य स्थिति

बिगत ३ वर्षमा तपाईकाे घरकाे कुनै सदस्यले निम्न मध्ये कुनै तालिम लिएकाे छ ?

तालिमको अबधि ?

सामाजिक सुरक्षा भत्ताको अवस्था ?

+

३ १ तपाईकाे परिवारमा गत १ वर्ष भित्र कसैकाे मृत्यु भएकाे छ.?

४बिमा सम्बन्धी जानकारी .

४ तपाईकाे परिवारकाे कुनै सदस्यकाे बिमा गरेकाे छ कि छैन .१.?

- ☐ जीवन बिमा गरेकाे छ ।
- ☐ स्वास्थ्य बिमा गरेकाे छ ।
- ☐ अन्य बिमा गरेकाे छ ।
- ☐ कुनै पनि गरेकाे छैन ।

४ यदि छ भने कति जनाकाे गरेकाे छ .१.१.?

४ स्वस्थ्य विमा गरेको भए कति जनाकाे गरेकाे छ .१.१.१.?

४ यदि छ भने कुन संस्थामा गरेको हो .२.१.१.?

५तपाईको घरमा कस्तो न .ून प्रयोग गर्नु हुन्छ ?

५ तपाईको घरबाट हिडेर नजिकको बजार पुग्न कति समय लाग्छ .१.१.
?

? ??? ?? ???

५ घरमा विरामी परेमा सबैभन्दा पहिले कहाँ जानु हुन्छ .२.१.
?

? ??? ?? ???

५ तपाईको घरबाट अस्पताल पुग्न कति समय लाग्छ .३.१.
?

? ??? ?? ???

५.१.४ कोही काम गर्न बसेको छ (बालबालिका) तपाईको घरमा १६ बर्ष मुनिको .
?

? ??? ?? ???

६सेवा सुविधाहरूकाे विवरण .

६ तपाईकाे घरकाे खानेपानीकाे मुख्य श्राेत के हाे .१.
?

६तपाईकाे घरमा खाना पकाउन प्रयाेग .२. गर्ने मुख्य इन्धन केहाे
?

६ तपाईकाे घरमा प्रयाेग हुने बत्तिकाे श्राेत के हाे .३.
?

६ ४ तपाईकाे परिवारले प्रयाेग गर्ने शाैचालय कस्ताे छ.
?

७तपाईकाे घरमा के के सामग्री छन् .

- ☐ रेडियाे
- ☐ टेलिभिजन
- ☐ टेलिफाेन, माेबाईल फाेन
- ☐ कम्प्यूटर
- ☐ ईन्टरनेट
- ☐ माेटरसाईकल
- ☐ माेटर, कार
- ☐ रेफ्रिजरेटर
- ☐ बस, ट्रक अादी
- ☐ कुनै पनि छैन

८ तपाईकाे परिवारले कृषि कार्यकाे लागि जग्गा उपभाेग गरेकाे छ कि छैन .?

१५ परिवारले कुनै चाैपाया तथा पशुपंक्षी पालेकाे छ .?

१६माछा ., माैरी र रेशमपालन सम्बन्धी बिवरण

१६माछा पालन सम्बन्धी बिवरण .१.

१६ तपाईकाे घरमा माछा पालन गर्नु भएकाे छ .१.१.?

१६ .२.माैरीपालन सम्बन्धी बिवरण

१६ घरमा माैरीपालन गर्नु भएकाे छ .१.२.?

१६रेसम खेती सम्बन्धी बिवरण .३.

१६ तपाईकाे घरमा रेसम खेती गर्नु भएकाे छ .१.३.?

१७अार्थिक क्षेत्रकाे जानकारी .

१७ परिवारकाे कुनै सदस्यकाे बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता छ .१.?

१७ तपाईकाे परिवारकाे सरदर वार्षिक अाम्दानी कति छ .१.१.? (रू हजारमा उल्लेख गर्नुहाेस(

अन्नवालिबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

फलफुलबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

पशुपन्छी पालनबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

तरकारीबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

जडिवुटीबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

श्रमबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

व्यापारबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

वैदेशिकबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

जागिरबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

अन्यबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

१७ तपाईकाे परिवारकाे सरदर वार्षिक खर्च कति छ .२.१.? (रू हजारमा उल्लेख गर्नुहाेस(

खानामा खर्च कति हुन्छ ?

लत्ता कपडामा खर्च कति हुन्छ ?

शिक्षामा खर्च कति हुन्छ ?

स्वास्थ्यमा खर्च कति हुन्छ ?

चाडपवमा खर्च कति हुन्छ ?

कृषि कायमा खर्च कति हुन्छ ?

ईन्धनमा कत्ति खर्च हुन्छ ?

मोबाई वा ईन्टरनेटमा कति खर्च हुन्छ ?

अन्यमा खर्च कति हुन्छ ?

१७ तपाईको परिवारले गत १ बर्षमा ऋण लिएको छ कि छैन .२.?

१८ परिवारकाे उत्पादन वा कमाइले तपाईकाे परिवारलाई कति महिना खान पुग्छ .
?

? ??? ?? ???

२०घर सम्ब .न्धी बिवरण

२० तपाईकाे कति वटा घर छन् .२.?

२० तपाईकाे घरमा जम्मा कति वटा काेठा छन् .३.?

२० तपाई बसेकाे घरकाे स्वामित्व कस्ताे हाे .६.
?

? ??? ?? ???

२०तपाई बस्ने घरकाे छानाकाे प्रकार कस्ता .७.े हाे
?

? ??? ??ाा??

२० तपाई बसेकाे घरकाे जग कस्ताे हाे .८.?

२० घरको गाह्रो कस्तो छ .१.८.

?

? ??? ??ाा??

२० तपाई बसेकाे घर भवन मापदण्ड अनुसार बनेकाे छ .९.

? ? ??? ??ाा??

२०तपाई र तपाईकाे परिवार बसेकाे घर भू .१०.कम्प प्रतिराेधी हाे कि हाेइन

? ? ??? ??ाा??

२० ११ तपाईको घर २०७२ को भुकम्पबाट क्षति भएको हो.

? ? ??? ??ाा??

SUBMIT

कोड प्रयोगका लागि विवरण

क. पारिवारिक विवरण

१.	क्र.सं.	परिवारमुलीबाट सुरु गर्ने र जेष्ठ सदस्यअनुसार सङ्ख्याक्रमसङ्ख्या उल्लेख गर्ने
२.	लिङ्ग	१. पुरुष २. महिला ३. तेस्रो लिङ्गी
३.	जन्ममिति	जन्मेको मिति (साल, महिना र गते उल्लेख गर्ने यदी महिना र गते थाहा नभएमा साल मात्र उल्लेख गर्ने तथा २ वर्ष मुनिको बच्चाको हकमा महिना उल्लेख गर्ने)
४.	जातजाती	१. पहाडी बाह्मण/क्षेत्री/ठकुरी/सन्यासी २. मधेशी बाह्मण क्षेत्री/राजपुत ३. पहाडी जनजाति आदीवासी ४. तराई जनजाति आदीवासी ५. पहाडी दलित ६. मधेशी दलित ७. मुस्लिम ८. पहाडी अन्य ९. मधेशी अन्य
५.	धर्म	१. हिन्दु २. बौद्ध ३. मुस्लिम ४. क्रिश्चियन ५. अन्य .....
६.	मातृभाषा	१. नेपाली २. मैथिली ३. भोजपुरी ४.थारु ५. तामाङ्ग ६. नेवार ७. बज्जीका ८. मगर ९. डोटली १०. उर्दु ११. अवधी १२. लिम्बु १३. गुरुङ्ग १४. बैतडेली १५. राई १६. अछामी १७. वान्तवा १८. राजवंशी १९. शेर्पा
७.	शैक्षिकस्तर	१. पूर्व प्राथमिक २. आधारभुत तह ३. माध्यामिक तह ४. स्नातक तह ५. स्नातकोत्तर ६. एमफिल र विद्या वारिधी (पिएचडि) ७. प्राविधिक एलएलसी ८. साधारण लेखपढ (साक्षर) ९. लेखपढ गर्न नसक्ने (निरक्षर)
८.	बसोवासको अवस्था	१. गणना गरेको ठाउँमा बसेको, २. स्वदेशमा अन्यत्र बसेको, ३. विदेशमा बसेको
९.	पेसा	१. कृषि तथा पशुपालन २. नोकरी/जागीर ३. उद्योग तथा व्यापार ४. ज्याला/मजदुरी ५. वैदेशिक रोजगारी ६. व्यवसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्का पट्टा, पुजारी आदी ७. विद्यार्थी (अध्ययनरत) ८. गृहणी ९. वेरोजगार १०. अन्य
१०.	वैवाहिक स्थिति	१. अविवाहित २. एकल विवाह ३. वहुविवाह ४. पुन :विवाह, ५. विधुर/विधवा ६. सम्वन्ध विच्छेद ७. विवाहित तर अलग बसेको
११.	अपाङ्गताको स्थिति	१. अपाङ्गता नभएको २. शारीरिक अपाङ्गता ३. वौद्धिक अपाङ्गता ४. दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने) ५. वोल्न तथा सुन्न नसक्ने (वहिरा) ६. स्वर वोलाईसम्वन्धी अपाङ्गता (भकभके) ७. श्रवण दृष्टीविहिन ८. मनोसामाजिक अपाङ्गता

ख. पारिवारिक विवरण सङ्कलनकालागि सामाजिक तथा जातिगत समूह

क्र.सं.	जातिगत समूह	प्रमुख जातजातीहरू
१.	पहाडी दलित	१. गन्धर्व (गाईने) २. परियार (दमाई, दर्जी, सुचीकार, नगर्ची, ढोली, हुड्के) ३. बादी ४. विश्वकर्मा (कामी, लोहार, सुनार, ओड, चुनँरा, पार्की, टमाटा) ५. सार्की (मिजार, चर्मकार, भूल)
२.	मधेशी दलित	१. कलर २. दुसाध (पासवान, हजरा) ३. ककैहिया ४. धोवी (रजक) हिन्दू ५. कोरी ६. पत्थरकट्टा ७. खटिक ८. पासी ९. खत्वे (मण्डल, खङ्ग) १०. बाँतर

		११. मुसहर १२. चमार (राम, मोची, हरिजन, रविदास) १३. चिडिमार १४. मेस्तर (हलखोर) १५. डोम (मरिक) १६. सरभङ्ग (सरवरिया) १७. तत्मा (ताँती, दास)
३.	पहाडी जनजाति आदीवासी	१. कुशवाडिया, बनकरिया, कुसुण्डा, राउटे, सुरेल, हायु, राजी, लेप्चा, २. चेपाङ, थामी, बोटे, दनुवार, बरामु, ल्होमी, माझी, दराई, सियार, थुदाम ३. सुनुवार, तामाङ, भुजेल, कुमाल, भोटे, पहरी, ताप्केगोला, डोल्पो, प्रि :, मुगाल, लार्के, ल्होपा, दुरा, वालुङ ४. गुरूङ, मगर, राई, लिम्बु, छैरोतन, ताङबे, तिनगाउँले थकाली, बाह्र गाउँले, मार्फाली थकाली, शेर्पा, याक्खा, छन्त्याल, जिरेल, व्यासी, ह्योल्मो ५. नेवार, थकाली
४.	मधेशी जनजाति तथा आदीवासी	१. किसान, मेचे (वोडो) २. धानुक, झाँगड, सतार (सन्थाल)ण ३. थारू, राजवंशी, गन्गाई, धिमाल, ताजपुरिया
५.	पहाडी बाह्मण तथा क्षेत्री	सवै पहाडी मूलका बाह्मण, क्षेत्री र ठकुरी
६.	मधेशी वाह्मण तथा राजपुत	झा, राजपुत, त्रिपाठी, मिश्रा, शुक्ला, कायस्थ
७.	मुस्लिम	मुस्लिम, चुरौटे
८.	पहाडी अन्यजाती	गिरी, पुरी, भारती, सन्यासी, योगी, कुँवर
९.	मधेशी अन्यजाती	यादव, तेली, कलवार, सुढी, कुमिर, कानु/हलवाई, हजाम/ठाकुर, बढही, राजभर, केवट, मल्लाह, नुनिया, कुम्हार, कहर, लोध, विङ/विण्डा, गडेरी /भेडीहयार, माली, कामर, धुनिया, वराय, मुण्डा, बडाई, पञ्जावी, बंगाली, मारवाडी, नुराङ, कायस्थ, जैन, बानिया, अमात, कशवानिया, राजवोध, कुश्वाहा

उत्तरदाताको नाम :
दस्तखत :
फोन नम्बर :

सर्वेक्षक नाम :
दस्तखत :
फोन नम्बर :

अनुसूची २ : विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्रा विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
१	सिदिङ्वा आवि	१	१	६	७	०	०	०	०	०	०	१	६	७
२	तिम्बुङ पोखरी बाविके	१	०	०	०	४	७	११	०	०	०	४	७	११
३	श्यामटार बाविके	१	५	३	८	१३	१८	३१	०	०	०	१८	२१	३९
४	कालीखोला आवि	१	३	५	८	१८	१३	३१	०	०	०	२१	१८	३९
५	जलपा आवि	१	३	२	५	२१	१३	३४	०	०	०	२४	१५	३९
६	खेसेबुङ बाविके	२	४	५	९	०	०	०	०	०	०	४	५	९
७	सुम्निमा बाविके	२	४	३	७	०	०	०	०	०	०	४	३	७
८	आदर्श बाविके	२	११	५	१६	०	०	०	०	०	०	११	५	१६
९	सिद्धेश्वर मावि	२	५	५	१०	११९	८८	२०७	३५	२१	५६	१५९	११४	२७३
१०	जनता आवि	२	३	५	८	३४	३९	७३	०	०	०	३७	४४	८१
११	बुधरुङ आवि	३	९	१२	२१	४७	३८	८५	०	०	०	५६	५०	१०६
१२	आगेपा आवि	३	०	०	०	३७	४५	८२	०	०	०	३७	४५	८२
१३	सिङहेश्वरी मावि	३	९	४	१३	७६	७६	१५२	२७	५१	७८	११२	१३१	२४३
१४	जलेश्वर आवि	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१५	जनज्योती आवि	३	०	०	०	५	५	१०	६	७	१३	११	१२	२३
१६	पञ्चकन्या आवि	३	१६	१४	३०	१८	१९	३७	०	०	०	३४	३३	६७
१७	इन्द्रावती आवि	४	४	२	६	१०	१०	२०	०	०	०	१४	१२	२६
१८	गौतम बुद्ध आवि	४	०	०	०	४	७	११	०	०	०	४	७	११
१९	सरस्वती आवि	४	६	४	१०	९८	७९	१७७	२२	१९	४१	१२६	१०२	२२८
२०	राधिका आवि	४	०	०	०	१०	८	१८	०	०	०	१०	८	१८
२१	लुङसुङ पौवा आवि	४	५	३	८	१५	२०	३५	०	०	०	२०	२३	४३
२२	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	४	७	६	१३	५	४	९	०	०	०	१२	१०	२२
२३	सिंहदेवी आवि	४	४	२	६	५४	५१	१०५	०	०	०	५८	५३	१११
२४	जगतकाली आवि	५	०	०	०	९	१९	२८	०	०	०	९	१९	२८
२५	अम्बिका आवि	५	०	०	०	११६	९९	२१५	०	०	०	११६	९९	२१५

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१–८)			माध्यमिक (९–१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
२६	भञ्ज्याङ्ग मावि	५	१६	१२	२८	१५०	१०६	२५६	१९४	१५०	३४४	३६०	२६८	६२८
२७	सिदिङ्वा आवि	५	३	७	१०	५	९	१४	०	०	०	८	१६	२४
२८	रामा आवि	५	०	०	०	५	३	८	०	०	०	५	३	८
२९	जनता आवि	५	४	३	७	१८	१५	३३	०	०	०	२२	१८	४०
३०	सुनगाभा आवि	५	१	२	३	८	७	१५	०	०	०	९	९	१८
३१	देउराली आवि	५	०	०	०	४	८	१२	०	०	०	४	८	१२
३२	यामुना आवि	५	०	०	०	१२	१०	२२	०	०	०	१२	१०	२२
३३	नवज्योती आवि	६	०	०	०	१४	११	२५	०	०	०	१४	११	२५
३४	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	६	१२	१७	२९	९	३	१२	०	०	०	२१	२०	४१
३५	निलगिरी मावि	६	०	०	०	१३६	१४८	२८४	५७	९७	१५४	१९३	२४५	४३८
३६	रवुवा आवि	६	१०	९	१९	९२	९९	१९१	०	०	०	१०२	१०८	२१०
३७	कालिका आवि	६	०	०	०	१६	१५	३१	०	०	०	१६	१५	३१
३८	जसोदा आवि	६	३	०	३	१०	२२	३२	०	०	०	१३	२२	३५
३९	सिंहदेवी आवि	६	५	२	७	०	०	०	०	०	०	५	२	७
४०	गंगा आवि	६	०	०	०	१७	९	२६	०	०	०	१७	९	२६
४१	सिदिङ्वा बाविके	७	६	१०	१६	०	०	०	०	०	०	६	१०	१६
४२	बाल कल्याण मावि	७	८	१२	२०	८८	९०	१७८	३६	३९	७५	१३२	१४१	२७३
४३	बुरुमाखिम आवि	७	०	०	०	३८	३९	७७	०	०	०	३८	३९	७७
४४	हिरिङ्गटार आवि	७	०	०	०	१४	१६	३०	०	०	०	१४	१६	३०
४५	खाम्पियोक आवि	७	०	०	०	२६	२०	४६	०	०	०	२६	२०	४६
४६	तिम्बुङ्ग पोखरी बाविके	७	३	२	५	०	०	०	०	०	०	३	२	५
४७	वाँकेटार बाविके	७	६	५	११	०	०	०	०	०	०	६	५	११
जम्मा			**१७६**	**१६७**	**३४३**	**१३७५**	**१२८८**	**२६६३**	**३७७**	**३८४**	**७६१**	**१९२८**	**१८३९**	**३७६७**

अनुसूची ३ : विद्यालयको भौतिक अवस्था

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्प्युटर समेत	डेस्क/बेञ्चका क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	चर्पीको सुविधा	स्वच्छ खानेपानी
			पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
१	सिदिङ्वा आवि	१	०	२	०	८	छैन	छैन	२५	२५	तारबार	छ	छैन
२	तिम्बुङ पोखरी बाविके	१	०	१	०	२	छैन	छैन	१२	०	कच्ची	छ	छ
३	श्यामटार बाविके	१	१	०	०	२	छैन	छ	१०	०	कच्ची	छ	छ
४	कालीखोला आवि	१	०	१	०	६	छैन	छैन	४०	५००	कच्ची	छैन	छैन
५	जलपा आवि	१	०	१	०	७	छैन	०	४०	२२०	कच्ची	छैन	छैन
६	खेसेबुङ बाविके	२	०	१	०	१	छैन	०	२५	०	कच्ची	छैन	छैन
७	सुम्निमा बाविके	२	०	१	०	१	छैन	०	०	०	कच्ची	छैन	छैन
८	आदर्श बाविके	२	०	१	०	१३	छैन	०	२८०	१६	कच्ची	छ	छ
९	सिद्धेश्वर मावि	२	०	३	०	१३	छ	०	६५	५०	तारबार	छ	छ
१०	जनता आवि	२											
११	बुधरुङ आवि	३	१	२	४	८	छैन	०	२००	१२५०	कच्ची	छ	छ
१२	आगेपा आवि	३	०	३	०	१२	छैन	०	१२०	०	कच्ची	छ	छ
१३	सिङहेश्वरी मावि	३	१	२	४	१४	छैन	०	३००	१५००	कच्ची	छ	छैन
१४	जलेश्वर आवि	३	०	२	०	८	छैन	०	९०	३००	कच्ची	छ	छैन
१५	जनज्योती आवि	३	०	१	०	४	छैन	०	४०	२००		छ	छ
१६	पञ्चकन्या आवि	३	०	१	०	४	छैन	०	२५	२००	कच्ची	छ	छ
१७	इन्द्रावती आवि	४	०	१	०	२	छैन	०	२५	७२	कच्ची	छ	छ
१८	गौतम बुद्ध आवि	४	०	२	०	६	छैन	०	२५	२००	कच्ची	छ	छ
१९	सरस्वती आवि	४	०	२	०	५	छैन	०	२०	१००	कच्ची	छ	छैन
२०	राधिका आवि	४	०	१	०	४	छैन	०	१६०	१०००	कच्ची	छ	छ
२१	लुङसुङ पौवा आवि	४	०	२	०	६	छैन	०	६०	१२०	कच्ची	छ	छैन
२२	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	४	०	१	०	४	छैन	०	२०	२४	कच्ची	छ	छ
२३	सिंहदेवी आवि	४	०	६	०	१४	छैन	छैन	१८०	६००	तारबार	छ	छ
२४	जगतकाली आवि	५	०	३	०	८	छैन	छैन	६०	२४२		छ	छ
२५	अम्बिका आवि	५	२	०	१०	०	छैन	छैन	२२०	२२०		छ	छ

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्युटर समेत	डेस्क/वेञ्चका क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	चर्पीको सुविधा	स्वच्छ खानेपानी
			पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
२६	भञ्ज्याङ्ग मावि	५	२	६	७	१८	छ	छैन	६००	६३०		छ	छ
२७	सिदिङ्वा आवि	५	०	२	०	४	छैन	छैन	११०	८५५		छ	छ
२८	रामा आवि	५	०	१	०	४	छैन	छैन	२०	८०		छ	छ
२९	जनता आवि	५	०	२	०	७	छैन	छैन	४८	२२५		छ	छ
३०	सुनगाभा आवि	५	०	२	०	८	छैन	छैन	३२	०		छ	छ
३१	देउराली आवि	५	०	१	०	४	छैन	छैन	५०	१९०		छ	छ
३२	यामुना आवि	५	०	३	०	६	छैन	छैन	६०	५०		छ	छ
३३	नवज्योती आवि	६	०	१	०	५	छैन	छैन	६०	२२५		छ	छ
३४	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	६	०	१	०	५	छैन	छैन	४२	०		छैन	छैन
३५	निलगिरी मावि	६	०	८	०	२६	छैन	छ	५५०	४२०	तारबार	छ	छ
३६	रवुवा आवि	६	०	४	०	१४	छैन	छैन	२८	७००		छैन	छैन
३७	कालिका आवि	६	०	१	०	६	छैन	छैन	७५	४००		छ	छ
३८	जसोदा आवि	६	०	१	०	६	छैन	छैन	४४	१६०		छ	छ
३९	सिंहदेवी आवि	६	०	१	०	६	छैन	छैन	६०	१८०		छ	छैन
४०	गंगा आवि	६	०	१	०	२	छैन	छैन	४०	१८०		छैन	छैन
४१	सिदिङ्वा बाविके	७	०	१	०	१	छैन	छैन	३०	३००		छ	छ
४२	बाल कल्याण मावि	७	०	४	०	१४	छ	छैन	०	१०००		छ	छ
४३	बुरुमखिम आवि	७	०	२	०	८	छैन	छैन	६०	१००		छ	छैन
४४	हिरिङ्गटार आवि	७	०	२	०	७	छैन	छैन	४०	४५०		छ	छ
४५	खाम्पियोक आवि	७	०	२	०	८	छैन	छैन	५०	४५०		छ	छैन
४६	तिम्बुङ्ग पोखरी बाविके	७	०	१	०	१	छैन	छैन	२०	१८०		छैन	छैन
४७	वाँकेटार बाविके	७	०	१	०	२	छैन	छैन	२४	३००		छैन	छैन
जम्मा			**७**	**८८**	**२५**	**३१४**							

अनुसूची ४ : शिक्षक विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	स्वीकृत दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत शिक्षक सङ्ख्या		महिला शिक्षक सङ्ख्या		विषयगत शिक्षक सङ्ख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
१	सिदिङ्वा आवि	१	३	३	३	१	०	०	०	०
२	तिम्बुङ पोखरी बाविके	१	१	०	१	०	०	०	०	०
३	श्यामटार बाविके	१	०	०	०	०	०	०	०	०
४	कालीखोला आवि	१	३	१	४	०	४	०	०	०
५	जलपा आवि	१	१	१	१	०	१	०	०	०
६	खेसेबुङ बाविके	२	१	०	१	०	०	०	०	०
७	सुम्निमा बाविके	२	०	०	०	१	०	०	०	०
८	आदर्श बाविके	२	११	८	३	३	०	१	१	१
९	सिद्धेश्वर मावि	२	११	८	३	३	०	१	१	१
१०	जनता आवि	२	३	१	३	१	०	०	०	०
११	बुधरुङ आवि	३	३	५	४	४	०	१	०	१
१२	आगेपा आवि	३	४	३	१	१	०	१	१	१
१३	सिङहेश्वरी मावि	३	८	१२	२	२	०	१	१	१
१४	जलेश्वर आवि	३	०	०	०	०	०	०	०	०
१५	जनज्योती आवि	३	१	०	१	०	०	०	०	०
१६	पञ्चकन्या आवि	३	२	१	१	१	०	०	०	०
१७	इन्द्रावती आवि	४	०	०	१	१	१	०	०	०
१८	गौतम बुद्ध आवि	४	१	०	१	०	०	०	०	०
१९	सरस्वती आवि	४	८	०	८	४	४	०	०	०
२०	राधिका आवि	४	१	०	१	१	०	०	०	०
२१	लुङसुङ पौवा आवि	४	०	०	०	०	०	०	०	०
२२	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	४	०	०	३	३	०	०	०	०
२३	सिंहदेवी आवि	४	८	४	३	२	०	०	०	०
२४	जगतकाली आवि	५	३	२	२	२	०	०	०	०
२५	अम्बिका आवि	५	८	७	३	३	०	१	०	१

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	स्वीकृत दरबन्दी सङ्ख्या	कार्यरत शिक्षक सङ्ख्या		महिला शिक्षक सङ्ख्या		विषयगत शिक्षक सङ्ख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
२६	भञ्ज्याङ्ग मावि	५	२१	१४	७	४	१	०	१	१
२७	सिदिङ्वा आवि	५	१	१	३	३	०	०	०	०
२८	रामा आवि	५	१	०	१	१	०	०	०	०
२९	जनता आवि	५	५	२	३	३	०	०	०	०
३०	सुनगाभा आवि	५	१	०	२	२	०	०	०	०
३१	देउराली आवि	५	२	१	१	१	०	०	०	०
३२	यामुना आवि	५	३	०	३	३	०	०	०	०
३३	नवज्योती आवि	६	०	०	०	०	०	०	०	०
३४	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	६	०	२	३	३	०	०	०	०
३५	निलगिरी मावि	६	१४	११	५	४	१	१	१	२
३६	रवुवा आवि	६	११	७	४	२	०	०	०	०
३७	कालिका आवि	६	३	२	१	२	०	०	०	०
३८	जसोदा आवि	६	३	१	२	२	०	०	०	०
३९	सिंहदेवी आवि	६	२	३	२	२	०	०	०	०
४०	गंगा आवि	६	३	२	१	१	०	०	०	०
४१	सिदिङ्वा बाविके	७	१	१	१	०	०	०	०	०
४२	बाल कल्याण मावि	७	१३	११	४	३	१	१	१	१
४३	बुरुमखिम आवि	७	३	२	०	०	०	०	०	०
४४	हिरिङ्गटार आवि	७	४	१	३	३	०	०	०	०
४५	खाम्पियोक आवि	७	३	३	०	०	०	०	०	०
४६	तिम्बुङ्ग पोखरी बाविके	७	१	०	१	१	०	०	०	०
४७	वाँकेटार बाविके	७	१	१	०	१	०	०	०	०
जम्मा			**१७७**	**१२१**	**९७**	**७४**	**१३**	**८**	**७**	**१०**

अनुसूची ५ : भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाई उपलब्धि दर

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धि दर			उतिर्ण दर		
			पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
१	सिदिङ्वा आवि	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	तिम्बुङ पोखरी बाविके	१	९७	०	०	७०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	श्यामटार बाविके	१	९७	०	०	८०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	कालीखोला आवि	१	९८	९८	६६	७०	७५	०	०	०	०	०	०	०
५	जलपा आवि	१	९५	९६	७०	७१	०	०	०	०	०	०	०	०
६	खेसेबुङ बाविके	२	९	८९	०	८०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	सुम्निमा बाविके	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	आदर्श बाविके	२	१६	९७	०	८०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	सिद्धेश्वर मावि	२	१०	९७	५६	७४	७९	८०	६५	५२	१००	१००	०	०
१०	जनता आवि	२	८	९३	०	८०	८०	०	०	०	०	०	०	०
११	बुधरुङ आवि	३	८५	९५	०	७५	८०	०	६०	०	०	१००	०	०
१२	आगेपा आवि	३	०	९६	१००	०	०	६५	०	०	०	१००	०	०
१३	सिङहेश्वरी मावि	३	८३	९७	१००	७५	८२	८५	६५	६५	०	१००	०	०
१४	जलेश्वर आवि	३	०	८५	०	८०	०	०	६५	६५	०	१००	१००	०
१५	जनज्योती आवि	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१६	पञ्चकन्या आवि	३	८०	१००	०	७५	८०	०	०	०	०	०	०	०
१७	इन्द्रावती आवि	४	१००	१००	०	८०	८०	०	६५	६५	०	१००	१००	०
१८	गौतम बुद्ध आवि	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१९	सरस्वती आवि	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२०	राधिका आवि	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२१	लुङसुङ पौवा आवि	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२२	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२३	सिंहदेवी आवि	४	१००	१००	८०	८०	०	०	५५	१००	०	५५	१००	०
२४	जगतकाली आवि	५	०	९९	०	०	८१	०	०	०	०	०	०	०
२५	अम्बिका आवि	५	०	९८	०	०	८०	०	६५	०	०	१००	०	०
२६	भञ्ज्याङ्ग मावि	५	९१	९७	९०	७५	८०	८२	६५	६२	५६	१००	१००	५१

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धि दर			उतिर्ण दर		
			पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
२७	सिदिङ्वा आवि	५	९८	९९	०	७५	८०	०	०	०	०	०	०	०
२८	रामा आवि	५	०	९८	०	०	८१	०	०	०	०	०	०	०
२९	जनता आवि	५	०	९७	०	७८	८१	०	०	०	०	०	०	०
३०	सुनगाभा आवि	५	९८	९८	०	७७	८१	०	०	०	०	०	०	०
३१	देउराली आवि	५	०	९९	०	०	७५	०	०	०	०	०	०	०
३२	यामुना आवि	५	०	९९	०	०	८०	०	०	०	०	०	०	०
३३	नवज्योती आवि	६	०	९९	०	०	८०	०	०	०	०	०	०	०
३४	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	६	८०	३५	०	९८	९८	०	०	०	०	०	०	०
३५	निलगिरी मावि	६	०	९८	९८	०	८०	८०	६२	५८	४५	१००	१००	४५
३६	रवुवा आवि	६	९८	९८	९८	७०	८०	०	५८	०	०	०	०	०
३७	कालिका आवि	६	०	९८	०	०	८०	०	०	०	०	०	०	०
३८	जसोदा आवि	६	९९	९९	०	७५	८०	०	०	०	०	०	०	०
३९	सिंहदेवी आवि	६	९८	९८	०	७५	८०	०	०	०	०	०	०	०
४०	गंगा आवि	६	०	९६	०	०	७९	०	०	०	०	०	०	०
४१	सिदिङ्वा बाविके	७	९५	०	०	७५	०	०	०	०	०	०	०	०
४२	बाल कल्याण मावि	७	९५	९६	९८	७०	७५	८०	५८	६०	०	१००	१००	०
४३	बुरुमखिम आवि	७	०	९८	०	०	७५	०	०	०	०	०	०	०
४४	हिरिङ्गटार आवि	७	०	९७	०	०	८०	०	०	०	०	०	०	०
४५	खाम्पियोक आवि	७	०	९६	०	०	८०	०	०	०	०	०	०	०
४६	तिम्बुङ्ग पोखरी बाविके	७	०	९६	०	७५	०	०	०	०	०	०	०	०
४७	वाँकेटार बाविके	७	९६	०	०	७५	०	०	०	०	०	०	०	०
औषत			**७९.३९**	**९५.१७**	**८५.६०**	**७६.४६**	**८०.०७**	**७८.६७**	**६२.०९**	**६५.८८**	**६७.००**	**९५.९१**	**१००.००**	**४८.००**

अनुसूची ६ : आधारभूत तह पूरा गर्ने विद्यार्थी

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
१	सिदिङ्वा आवि	१	१३	२६	१	४
२	तिम्बुङ पोखरी बाविके	१	१	६	०	०
३	श्यामटार बाविके	१	१३	१७	३	१
४	कालीखोला आवि	१	०	०	०	०
५	जलपा आवि	१	४	७	०	०
६	खेसेबुङ बाविके	२	०	०	०	०
७	सुम्निमा बाविके	२	०	०	०	०
८	आदर्श बाविके	२	५	११	०	०
९	सिद्धेश्वर मावि	२	११३	१५८	१४	१७
१०	जनता आवि	२	४४	३७	३	६
११	बुधरुङ आवि	३	४७	३८	२	६
१२	आगेपा आवि	३	४५	९७	३	५
१३	सिङहेश्वरी मावि	३	१०४	११२	१३	५
१४	जलेश्वर आवि	३	०	०	०	०
१५	जनज्योती आवि	३	११	१३	०	७
१६	पञ्चकन्या आवि	३	३४	३३	०	०
१७	इन्द्रावती आवि	४	२	३	३	०
१८	गौतम बुद्ध आवि	४	४	७	०	०
१९	सरस्वती आवि	४	१०१	१२६	६	५
२०	राधिका आवि	४	८	१०	१	०
२१	लुङसुङ पौवा आवि	४	२३	२०	६	०
२२	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	४	०	०	०	०
२३	सिंहदेवी आवि	४	४९	५०	३	७
२४	जगतकाली आवि	५	१५	२५	८	६
२५	अम्बिका आवि	५	१५	२०	६	७
२६	भञ्ज्याङ्ग मावि	५	२००	१७३	८२	१०५
२७	सिदिङ्वा आवि	५	३०	१३	५	१०
२८	रामा आवि	५	१५	२०	६	७
२९	जनता आवि	५	३०	१३	५	१०
३०	सुनगाभा आवि	५	१६	२०	७	८
३१	देउराली आवि	५	१७	१६	१०	९
३२	यामुना आवि	५	३०	२६	१६	१०
३३	नवज्योती आवि	६	३०	१३	५	१०
३४	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	६	२०	२१	०	०

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
३५	निलगिरी मावि	६	२४५	२९३	१३	२२
३६	रवुवा आवि	६	९९	९२	१२	१५
३७	कालिका आवि	६	१६	१५	०	०
३८	जसोदा आवि	६	१५	२०	६	७
३९	सिंहदेवी आवि	६	४०	२५	१२	१०
४०	गंगा आवि	६	२०	३०	५	१५
४१	सिदिङ्वा बाविके	७	२०	१२	६	८
४२	बाल कल्याण मावि	७	१४१	१३२	१९	१६
४३	बुरुमखिम आवि	७	३९	३८	०	०
४४	हिरिङ्गटार आवि	७	१६	१४	०	०
४५	खाम्पियोक आवि	७	२०	२६	०	०
४६	तिम्बुङ्ग पोखरी बाविके	७	०	०	०	०
४७	वाँकेटार बाविके	७	५	६	०	०
जम्मा			**१७१५**	**१८३४**	**२८१**	**३३८**

अनुसूची ७ : छात्रवृत्ति तथा दिवा खाना पाउने विद्यार्थी विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
१	सिदिङ्वा आवि	१	३	३१	०	०	०	०	०	०
२	तिम्बुङ पोखरी बाविके	१	०	०	०	०	०	०	०	०
३	श्यामटार बाविके	१	०	०	०	०	०	०	०	०
४	कालीखोला आवि	१	०	०	०	०	०	०	०	०
५	जलपा आवि	१	०	०	०	०	०	०	०	०
६	खेसेबुङ बाविके	२	०	०	०	०	०	०	०	०
७	सुम्निमा बाविके	२	०	०	०	०	०	०	०	०
८	आदर्श बाविके	२	०	०	०	०	०	०	०	०
९	सिद्धेश्वर मावि	२	७	११८	०	०	०	०	०	०
१०	जनता आवि	२	१	३७	०	०	०	०	०	०
११	बुधरुङ आवि	३	१०	४७	०	०	०	०	०	०
१२	आगेपा आवि	३	५	३७	०	०	०	०	०	०
१३	सिङहेश्वरी मावि	३	१४	११२	०	०	०	०	०	०
१४	जलेश्वर आवि	३	०	०	०	०	०	०	०	०
१५	जनज्योती आवि	३	०	०	०	०	०	०	०	०
१६	पञ्चकन्या आवि	३	०	०	०	०	०	०	०	०
१७	इन्द्रावती आवि	४	०	०	०	०	०	०	०	०
१८	गौतम बुद्ध आवि	४	०	०	०	०	०	०	०	०
१९	सरस्वती आवि	४	१३	१२०	०	०	०	०	०	०
२०	राधिका आवि	४	१०	०	०	०	०	०	०	०
२१	लुङसुङ पौवा आवि	४	२०	०	०	०	०	०	०	०
२२	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	४	०	०	०	०	०	०	०	०
२३	सिंहदेवी आवि	४	४	५०	०	०	०	०	०	०
२४	जगतकाली आवि	५	५	८	०	०	०	०	०	०
२५	अम्बिका आवि	५	४	५	०	०	०	०	०	०
२६	भञ्ज्याङ्ग मावि	५	९४	२४	०	०	०	०	०	०
२७	सिदिङ्वा आवि	५	६	७	०	०	०	०	०	०
२८	रामा आवि	५	४	५	०	०	०	०	०	०
२९	जनता आवि	५	६	७	०	०	०	०	०	०
३०	सुनगाभा आवि	५	५	६	०	०	०	०	०	०
३१	देउराली आवि	५	६	७	०	०	०	०	०	०
३२	यामुना आवि	५	१०	१४	०	०	०	०	०	०

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
३३	नवज्योती आवि	६	६	७	०	०	०	०	०	०
३४	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	६	०	०	०	०	०	०	०	०
३५	निलगिरी मावि	६	२०	२९३	०	०	०	०	०	०
३६	रवुवा आवि	६	२०	९२	०	०	०	०	०	०
३७	कालिका आवि	६	०	१६	०	०	०	०	०	०
३८	जसोदा आवि	६	४	५	०	०	०	०	०	०
३९	सिंहदेवी आवि	६	८	६	०	०	०	०	०	०
४०	गंगा आवि	६	६	१०	०	०	०	०	०	०
४१	सिदिङ्वा बाविके	७	७	६	०	०	०	०	०	०
४२	बाल कल्याण मावि	७	१५	१३२	०	०	०	०	०	०
४३	बुरुमखिम आवि	७	२	३८	०	०	०	०	०	०
४४	हिरिङ्गटार आवि	७	२	१४	०	०	०	०	०	०
४५	खाम्पियोक आवि	७	०	२६	०	०	०	०	०	०
४६	तिम्बुङ्ग पोखरी बाविके	७	०	०	०	०	०	०	०	०
४७	वाँकेटार बाविके	७	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा			**३१७**	**१२८०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**

अनुसूची ८ : शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा	CBEGRA कार्यान्वन्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
१	सिदिङ्वा आवि	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२	तिम्बुङ पोखरी बाविके	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
३	श्यामटार बाविके	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४	कालीखोला आवि	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
५	जलपा आवि	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
६	खेसेबुङ बाविके	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
७	सुम्निमा बाविके	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
८	आदर्श बाविके	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
९	सिद्धेश्वर मावि	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१०	जनता आवि	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
११	बुधरुङ आवि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१२	आगेपा आवि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१३	सिङहेश्वरी मावि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१४	जलेश्वर आवि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१५	जनज्योती आवि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१६	पञ्चकन्या आवि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१७	इन्द्रावती आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१८	गौतम बुद्ध आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१९	सरस्वती आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
२०	राधिका आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२१	लुइसुङ पौवा आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२२	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२३	सिंहदेवी आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२४	जगतकाली आवि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२५	अम्बिका आवि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२६	भञ्ज्याङ्ग मावि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२७	सिदिङ्वा आवि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२८	रामा आवि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२९	जनता आवि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
३०	सुनगाभा आवि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
३१	देउराली आवि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
३२	यामुना आवि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
३३	नवज्योती आवि	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा	CBEGRA कार्यान्वन्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
३४	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	६	भएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
३५	निलगिरी मावि	६	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
३६	रवुवा आवि	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
३७	कालिका आवि	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
३८	जसोदा आवि	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
३९	सिंहदेवी आवि	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४०	गंगा आवि	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४१	सिदिङ्वा बाविके	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४२	बाल कल्याण मावि	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४३	बुरुमखिम आवि	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४४	हिरिङ्गटार आवि	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४५	खाम्पियोक आवि	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४६	तिम्बुङ्ग पोखरी बाविके	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४७	वाँकेटार बाविके	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको

अनुसूची ९ : बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक	बाल क्लब गठन	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग
१	सिदिङ्वा आवि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
२	तिम्बुङ पोखरी बाविके	१	नभएको	नभएको	नभएको	भएको
३	श्यामटार बाविके	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
४	कालीखोला आवि	१	नभएको	भएको	भएको	भएको
५	जलपा आवि	१	नभएको	भएको	नभएको	भएको
६	खेसेबुङ बाविके	२	नभएको	नभएको	नभएको	भएको
७	सुम्निमा बाविके	२	नभएको	नभएको	नभएको	भएको
८	आदर्श बाविके	२	नभएको	नभएको	नभएको	भएको
९	सिद्धेश्वर माबि	२	नभएको	भएको	भएको	भएको
१०	जनता आवि	२	नभएको	भएको	भएको	भएको
११	बुधरुङ आवि	३	नभएको	भएको	भएको	भएको
१२	आगेपा आवि	३	नभएको	भएको	भएको	भएको
१३	सिङहेश्वरी माबि	३	नभएको	भएको	भएको	भएको
१४	जलेश्वर आवि	३	नभएको	भएको	भएको	भएको
१५	जनज्योती आवि	३	नभएको	भएको	नभएको	भएको
१६	पञ्चकन्या आवि	३	नभएको	भएको	भएको	भएको
१७	इन्द्रावती आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१८	गौतम बुद्ध आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१९	सरस्वती आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२०	राधिका आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२१	लुङसुङ पौवा आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२२	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२३	सिंहदेवी आवि	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२४	जगतकाली आवि	५	नभएको	भएको	भएको	भएको
२५	अम्बिका आवि	५	नभएको	भएको	भएको	भएको
२६	भञ्ज्याङ्ग माबि	५	नभएको	भएको	भएको	भएको
२७	सिदिङ्वा आवि	५	नभएको	भएको	भएको	भएको
२८	रामा आवि	५	नभएको	भएको	नभएको	भएको
२९	जनता आवि	५	नभएको	भएको	भएको	भएको
३०	सुनगाभा आवि	५	नभएको	भएको	नभएको	भएको
३१	देउराली आवि	५	नभएको	भएको	नभएको	भएको
३२	यामुना आवि	५	नभएको	भएको	नभएको	भएको
३३	नवज्योती आवि	६	नभएको	भएको	नभएको	भएको
३४	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	६	भएको	नभएको	नभएको	भएको

क्र.सं.	विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक	बाल क्लब गठन	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग
३५	निलगिरी मावि	६	भएको	भएको	भएको	भएको
३६	रवुवा आवि	६	नभएको	भएको	भएको	भएको
३७	कालिका आवि	६	नभएको	भएको	भएको	भएको
३८	जसोदा आवि	६	नभएको	भएको	नभएको	भएको
३९	सिंहदेवी आवि	६	नभएको	भएको	भएको	भएको
४०	गंगा आवि	६	नभएको	भएको	नभएको	भएको
४१	सिदिङ्वा बाविके	७	नभएको	भएको	नभएको	भएको
४२	बाल कल्याण मावि	७	नभएको	भएको	भएको	भएको
४३	बुरुमखिम आवि	७	नभएको	भएको	भएको	भएको
४४	हिरिङ्गटार आवि	७	नभएको	भएको	नभएको	भएको
४५	खाम्पियोक आवि	७	नभएको	भएको	भएको	भएको
४६	तिम्बुङ्ग पोखरी बाविके	७	नभएको	नभएको	नभएको	भएको
४७	वाँकेटार बाविके	७	नभएको	नभएको	नभएको	भएको

अनुसूची १० : छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार											
			दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
१	सिदिङ्वा आवि	१	३	२	०	०	१९	०	०	०	०	०	०
२	तिम्बुङ पोखरी बाविके	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	श्यामटार बाविके	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	कालीखोला आवि	१	१	१	०	०	१६	०	०	०	०	०	०
५	जलपा आवि	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	खेसेबुङ बाविके	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	सुम्निमा बाविके	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	आदर्श बाविके	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	सिद्धेश्वर मावि	२	८	५	०	०	१०६	०	०	०	०	०	०
१०	जनता आवि	२	१	३	१	०	३७	०	०	०	०	०	०
११	बुधरुङ आवि	३	११	१३	३४	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	आगेपा आवि	३	१४	१२	३	२	३५	०	०	०	०	०	०
१३	सिङहेश्वरी मावि	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१४	जलेश्वर आवि	३	०	०	२	०	५०	०	०	०	०	०	०
१५	जनज्योती आवि	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१६	पञ्चकन्या आवि	३	१०	७	०	०	२७	०	०	०	०	०	०
१७	इन्द्रावती आवि	४	०	०	०	०	३	०	०	०	०	०	०
१८	गौतम बुद्ध आवि	४	०	०	०	०	७	०	०	०	०	०	०
१९	सरस्वती आवि	४	१३	१०	२	०	१२०	०	०	०	०	०	०
२०	राधिका आवि	४	१	१	०	०	९	०	०	०	०	०	०
२१	लुङसुङ पौवा आवि	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२२	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	४	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०
२३	सिंहदेवी आवि	४	४	२	०	०	४६	०	०	०	०	०	०
२४	जगतकाली आवि	५	०	१	०	०	९	०	०	०	०	०	०

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार											
			दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्र		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
२५	अम्बिका आवि	५	०	१	०	०	११६	०	०	०	०	०	०
२६	भञ्ज्याङ्ग मावि	५	२	४	०	०	३६०	०	०	०	०	०	०
२७	सिदिङ्वा आवि	५	०	०	०	०	८	०	०	०	०	०	०
२८	रामा आवि	५	०	०	०	०	५	०	०	०	०	०	०
२९	जनता आवि	५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३०	सुनगाभा आवि	५	०	०	०	०	८	०	०	०	०	०	०
३१	देउराली आवि	५	०	०	०	०	४	०	०	०	०	०	०
३२	यामुना आवि	५	०	०	१	०	१२	०	०	०	०	०	०
३३	नवज्योती आवि	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३४	सिदिङ्वा बोर्डिङ स्कूल	६	०	१	१	०	२०	०	०	०	०	०	०
३५	निलगिरी मावि	६	२०	२४	०	१	२९३	०	०	०	०	०	०
३६	रवुवा आवि	६	२०	२०	०	०	९२	०	०	०	०	०	०
३७	कालिका आवि	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३८	जसोदा आवि	६	४	३	०	०	१०	०	०	०	०	०	०
३९	सिंहदेवी आवि	६	४	२	०	०	२०	०	०	०	०	०	०
४०	गंगा आवि	६	४	५	०	०	१७	०	०	०	०	०	०
४१	सिदिङ्वा बाविके	७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४२	बाल कल्याण मावि	७	१५	११	१	१	१३२	०	०	०	०	०	०
४३	बुरुमखिम आवि	७	२	४	०	०	७७	०	०	०	०	०	०
४४	हिरिङ्गटार आवि	७	२	०	०	०	१४	०	०	०	०	०	०
४५	खाम्प्रियोक आवि	७	१	०	०	०	२६	०	०	०	०	०	०
४६	तिम्बुङ्ग पोखरी बाविके	७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४७	वाँकेटार बाविके	७	१	०	०	०	६	०	०	०	०	०	०
जम्मा			**१४१**	**१३३**	**४६**	**४**	**१७०४**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**

सन्दर्भ सामाग्री

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, (२०७० वि.सं.)। *नेपालमा गरिवीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८,* काठमाण्डौं : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग थापाथली ।

सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, (२०७४ वि.सं.)। *स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ।* काठमाण्डौं : सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिँहदरवार ।

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, (२०७५ वि.सं.)। *गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि २०७५ ।* काठमाण्डौं : सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिँहदरवार ।

Central Bureau of Statistics, (2016). *National Climate Change Impact: A statistical Report 2016*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Village Development Committee/Municipality)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population Census 2011 (Household and Population by Sex Ward Level)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usual Activity Performed in the 12 Month and Economic Activity)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usually Active and Not Active Population and Living Arrangement of Children)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

National Planning Commission, (2014). *Nepal Human Development Report, 2014.* Kathmandu: GoN, National Planning Commission.

Survey Department, (1996). *Land Reform and Mapping Project Report.* Kathmandu: GoN, Ministory of Land Reform and Management.